

İlk oyunu 1997 yılında yayınlanan
Funda Özşener'in
oyun metinleri, çoğu zor oluşlarıyla nitelendi;
insanoğlunun dile getirilmeyen, gizli ve tuhaf
yönleriyle kuşanmış oyun karakterleriyle anıldı.
Bu kahramanların bazıları tutkularının,
bazıları boş hayallerinin, bazıları başka hayatların
ya da imkânsız olanın peşindeydiler.
Ama hep bildik bir yerde,
bizim gerçek dünyamızda yaşadılar.
Hepsinin ortak yanı, soru sormaları konuşmak istemeleri.
İşte, ne olursa olsun konuşmak, böylece varlık bulmak,
yola çıkmak, durmak ya da susmak
aradan geçen zamanda Özşener'in tiyatrosu oldu.
O, bu süreçte eserlerinde zor sorulara zor cevaplar verdi.

9 786256 794047

Kapak Tasarımı: Mengü Ertel

698

FUNDA ÖZŞENER

TOPLU OYUNLARI 3

Funda ÖZŞENER

TOPLU OYUNLARI 3

Hint Okyanusu Kıyısında Unuttum seni

❄

Cinderella

❄

Yazıcı Bartleby

Mitos Boyut

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 698

Panto
178 C

FUNDA ÖZŞENER / TOPLU OYUNLARI 3

Bu kitaptaki oyunların
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
yazarına aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oynanması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
oyunun yazarının
temsilcisi olan yayınevimize
başvurmaları zorunludur.

Bu oyunların Türkiye Yayın ve Sahneleme Hakları:
© Copyright, TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2023

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 698
Funda Özşener / Toplu Oyunları 3

1. Basım: 2023

ISBN 9786259794047

Baskı: Mutlu Print Basım Tic. Ltd.– Topkapı/İst; Tel. 212. 577 72 08
Davutpaşa Cad. Güven İşm. C Blok, No. 256 Sertifika No: 48627

Mitos– Boyut®
TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Osmanlı Sok., Osmanlı İşm. 18/12.,Taksim–Beyoğlu/İSTANBUL
Tel 212. 249 87 37– 38; Fax 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
web: www.mitosboyut.com.tr

Mitos–Boyut® ❄ OYUN DİZİSİ 698

FUNDA ÖZŞENER

TOPLU OYUNLARI 3

HİNT OKYANUSU KIYISINDA
UNUTTUM SENİ

•

CINDERELLA

•

YAZICI BARTLEBY

Mitos
Boyut

İÇİNDEKİLER

Hint Okyanusu Kıyısında Unuttum Seni, ...5

Cinderalla, ... 55

Yazıcı Bartleby, ...93

FUNDA ÖZŞENER

HİNT OKYANUSU KIYISINDA UNUTTUM SENİ

Komedi

KİŞİLER:

YAZAR**:** (Erkek) Hintli'ye göre yaşlı.
HİNTLİ: (Erkek) Yazar'a göre genç.

SEMPOZYUM / BİRİNCİ OTURUM

İstanbul. Kış. Denize doğru uzanan dar, kayalık boşluk. Şehir çok yakındadır fakat gözükmez. Açıklarından yük gemilerinin, tankerler, gösterişli yatlar ve feribotların geçip gittiği deniz de hiçbir şekilde gözükmez. Ne var ki yakınlarda bir yerlerde, kayaların hemen ardında, yüzeyinde iri balıkların yüzdüğü, bulanık suyun küçük dalgalarla kıpırdanıp durduğu bir koy ve neredeyse uyanmak üzere olan bir şehir vardır. Rüzgârın önüne katıp, sahneye dek sürüklediklerinde de metropolün, gece hayatının, zenginlik ile yoksulluğun, ayrılık ve kavuşmanın ve kayıpların izleri bulunur. Hatta bu iş biraz daha ciddidir. Rüzgâr belli aralıklarla, belli bir düzenle eser ve her esişinde yoldan çıkmış hayatlardan önüne kattıklarını, çöp parçaları olarak oyunun içine dek sürükler.

Öyleyse bu boşluk şimdi hâlâ, hemen hemen boştur. Güneş ağır ağır doğar, bir müddet tepede kaldıktan sonra batar. Böyle böyle iki gün ve üç gece geçer. Gecelerin sonuncusundan sonra güneş yeniden ağır ağır yükselirken kıyıda, eski bir şezlong vardır artık.

YAZAR- *(Dışarıdan)* Hey! Hey! Yaklaşma ona. Birader! *(Bir an)* Hoop! Bas git! Yol bitti. Duymuyor musun be adam! *(Hintli girer. Doğruca şezlonga yönelir. Yazar diğer yönden hızlı adımlarla girer.)*

YAZAR- Hayır! Hayır! Bas git buradan! Yüce tanrım… Ayasofya is in the… Sultanahmet. *(Şezlongu işaretle)* İt is a culturel object. This is only… for art. Eh… Only. Öylesine. Bakmak için işte. Çağdaş bir iş! Benim o… O b-e-n-i-m!

(Hintli uzaklaşır. Kayalara yönelir, manzaraya bakar, bir taşın üzerine ilişecekken.)

YAZAR- Hay! Çattık… Bela mısın be adam! Orada da duramazsın! Görüntüyü kapatıyorsun. Manzara ölüyor, sen

tam orada dikilince… Anlıyorsun ya…

(Hintli birkaç adım uzaklaşır. Yazar bozuntuya vermez. Gider şezlongu düzeltir. Sessizlik. Bir süre ikisi de kendi haline döner. Hintli kederli bir kıpırtısızlıkta, kıyıda öylece bekler.)

YAZAR- Hay, şu rüzgâr… Es hadi, es! *(Tepki bekler. Rüzgârı kast ederek)* Aklından ne geçiyor anlamak zor. Durmuyor, durdu sanıyorsun tekrar başlıyor. *(Tepki bekler)* Hı? *(Tepki bekler)* The art of lanscaping. Rüzgâr diyorum. Hı? Amaan, boş ver. Karışık işler. *(Tepki bekler)* Anlamıyorsun di mi? Tek kelime bile?

Hintli başını "Hayır" anlamında sallar. Yazar hızlı adımlarla yaklaşır, anlaşılmamanın rahatlığıyla

YAZAR- Niye öyle durmanı istemiyorum biliyor musun? Buradan bakınca ta dünyanın ucuna kadar gözükür. Öteki ucuna. İnsanın ne kadar uzağı gördüğü çok önemlidir. Hatta en önemlisidir! Ufkun açık olacak! Ufku kapatıyorsun be adam! Çekil şöyle!

HİNTLİ- Sen yazarsın.

YAZAR-Hı!

HİNTLİ- Pansiyonda kalan.

YAZAR- Öyle ya!

HİNTLİ- Ara katta.

YAZAR- Peki siz? Kiminle teşrif buyuruyorum acaba?

HİNTLİ-Bu tarafa bakıyor. Manzaralı oda!

YAZAR- Duyuldu demek?

HİNTLİ- Herkes o odayı ister. Biri kalırsa, dolduğu hemen duyulur.

YAZAR- Hâlihazırda kendim kalıyorum efendim! Sempozyum için geldim. Ufuk açık olacak!

Daha önce rüzgârın sürükleyip getirdiği etrafa saçılmış beyaz sayfalar Yazar'ın dikkatini çeker. Birkaçını alır, incelemeye koyulur

HİNTLİ- Sanki daha önce şu kayalıklar burada yoktu?

YAZAR- (*Dikkati sayfada)* Yoktu. *(Bir an)* Ah! *(Şezlongu işaretle)* O ve *(Göğü işaretle)* o da yoktu.

(Yazar yerden diğer sayfayı ve diğerlerini alır… Hepsine hızlıca göz atar.)

HİNTLİ- Hint Okyanusu da yoktu?

YAZAR- Yoktu efendim! *(Dikkati yeniden sayfalarda)* Hay şu rüzgâr…

HİNTLİ- Hiç kimse, Belcher's Deniz Yılanı da görmemişti?

YAZAR- Görmemişti…

HİNTLİ- Daha önce yani… Buralarda pek olmaz da? Artık kimse manzara izlemeye de gelmediğine göre…

(Yazar hızlı adımlarla dışarı yönelmişken duraksar.)

YAZAR- Sen… Okyanusu görüyor musun?

(Hintli eliyle işaret eder. Yazar bir an görmeden bakar.)

HİNTLİ- İşte…

YAZAR- İyi ya… Çok iyi. Hayret. Herkes göremez. Hayret! Ama şimdi hemen gitmem lazım…

HİNTLİ- Nereye!

YAZAR- Nereye olacak? Dağılan kariyerimi toplamaya… Pencere yine açık kalmış olacak…

HİNTLİ- *(Dışarı)* Hâlâ elle yazıyorsun!

Yanıt alamaz.

HİNTLİ- Elle yazmak acayip değil mi? Kaybolabilir… Aynı şeyleri baştan yazamazsın! Unutup duruyorsun zaten. Sayfa numarası da koymuyorsun. Sıralamak zor oluyor.

(Dalga sesleri, uğuldayan rüzgâr. Hintli yanıt almayınca okyanusu seyretme arzusuyla şezlonga kurulur. Yalnızlıktan memnun manzaraya dalar. Dışarıdan Yazar'ın kuvvetli haykırışı.)

YAZAR- Hayır! Haayıır! Ulu Tanrım!

(Şezlong çöker.)

YAZAR- Sana o, sanat eseri oturulmaz demedim mi? Buraya gel! Hey… Sana diyorum! Şapkalı! Çabuk!

(Az sonra Yazar bir bavulu güçlükle sürükleyerek, nefes nefese girer. Kucağında kitap kolisi, kolunun altında dosyalar.)

YAZAR- Yardım et! Taşı. Sırtlan! Tut! Tut işte! Kitaplara dikkat!

(Hintli atılır. Geliş gidişlerle eşyaları taşırlar. Pek çoğu kıy-

metli fakat kimsenin bir pansiyon odasında bulundurmayacağı türden şeyler. Bir kuğu heykeli, masa lambası, peruk, satranç takımı, dart tahtası vs.)

YAZAR- Oraya değil! Oraya değil! Şu tarafa! Dikkat et! *(Dışarı)* Alçak! Seni öldüreceğim! O pansiyoncu beni kapının önüne koymuş... Herif haber bile vermedi. Adi canavar! Gömleğe dikkat! Temizleyiciden geldi… Sempozyum için. Ah, her sene aynı dert! Oraya as! Evet! Götür kayalara as… Takımım nerede! Takımım… Peki, köseleler…

(Hintli bir uşak sadakatiyle söylenenleri ve daha fazlasını yapar.)

YAZAR- Bir yazar ne demek biliyor musun! Koliler şu tarafa… Şuraya! Evet! İşte hiç bilmeyenler… Dikkat et! Kıracaksın! Bir yazara her şeyi yapabilirler! Sehpayı aç. Şuradaki katlanır sehpayı… Ver bana. Çekil… Beceriksiz! *(Dışarı)* Seni alçak herif! Budala hırt! Ödeyeceksin bunu! Beni duydun mu! *(Hintli'ye)* Ödeyecek! *(Ceplerini kurcalar, oda anahtarını bulur)* Bunu da nah alırsın… O canavar bir yazara her şeyi yapabilir… (*Anahtarı işaretle)* Nah alır!

HİNTLİ- Ya yedeği varsa?

(*Yazar anahtarı fırlatmak üzere hamle yaptığında gözü kahve kavanozuna ilişir.)*

YAZAR- Ulu tanrım! Şuna da bak! Gel buraya dostum, yanıma gel. İşte yakaladım! Demek buradaydın! Hah, hergele… Arayıp duruyordum! Bunu görmemiş! Düşünebiliyor musun! Fark etmemiş bile… Fark etse çalardı! Emin ol kavanozuyla çalardı! Ceketimi çaldı, düşünebiliyor musun? İki gün. Kadife olanı. Giyip gezdi herhalde? Geçen sene. Geri getirdi sonra gerçi… Allah için… Fincanı bul! Çabuk! Hadi hadi, oyalanma… O nasıl bir canavar hiç bilmiyorsun! Nerede şu sütlük! Vardı, eminim var! O hırt çalmadıysa…

(Hintli aceleyle aranır, otele ait bir sürü ıvır zıvır bulur bu arada. Markalı pansiyon işi, hep aşırılan şeylerden; çatal,

bıçak, havlu, bone… Nihayet teneke otel tabelası.)

HİNTLİ- Yok artık!

YAZAR- O ne? Bırak, kurcalama. Topla. Ortalığı topla. Hah şöyle… Dağınıklık sevmem. Oda benim. Ebediyete kadar! Bunu aklına sok! Bunu o hırt da öğrenecek! Sakın benden ümidini kesme! Sonunda mutlaka kazanırım! *(Dışarı)* Manzaralı oda benim ulan! Önce ben geldim, parasını tıkır tıkır peşin ödedim!

Hintli'nin inanmayan bakışlarıyla karşılaşınca Yazar toparlar. Fincanları doldurur.

YAZAR- Gel hadi. Sadakatten bir halt anlamayanlara! *(Bir an)* Ne duruyorsun? Buraya gel, servis yap!

(Bir an. Yazar dikkatle Hintli'yi süzer.)

YAZAR- Seni alçak! O... O canavar sensin!

HİNTLİ- Üç aydır paranı ödemiyorsun. Oda yaşamak zorunda!

YAZAR- Ne!

HİNTLİ- Oda diyorum… Manzaralı oda. Masrafları var!

YAZAR- Ne demekmiş o! Ne anlamsız laf! Hah! Ödeyeceğim dedim ya, peşin. Tıkır tıkır! *(Bir an)* Ne olmuş yani! Ben de yaşamak zorundayım… Hah, şuna da bak!

HİNTLİ- Önemsemez!

YAZAR- Kim?

HİNTLİ- Manzaralı oda!

YAZAR- Hay! Neyi önemsemez lan! Benimle bal gibi yaşıyor ya! *(Bir an)* Ne? N'oluyo bee…

HİNTLİ- Kusura bakmayın efendim! Kötü sezon.

YAZAR- İyi işte. Zaten her yer boş?

HİNTLİ- Manzaralı oda hiç boş kalmaz! Bugüne kadar hiç kalmadı!

YAZAR- Hay anasının gözü… *(Bir an)* Bu daha daha daha iyi ya... Madem öyle. Hah, düşündüğün şeye bak! Kendini üzdüğün şeye de bir bak… İşte oda dolu. Hem de kiminle? Bil bakalım kiminle?

HİNTLİ- Bir serseri!

YAZAR- Ney! Budala! Yazarım dedim ya… Cehil! *(Alttan)* Hani şu meşhur laf! Ede-bi-yat! Onun yazarı! Sempoz-

yum var! *(Alttan)* Okeye dördüncü gibi! Herkes aynı masada, taşlar yok sadece. Her şey aynı işte…

HİNTLİ- Öyle şeyler her sene, son anda iptal edilir. Para getirmez.

YAZAR- Ama bu sene olacak! Olacak… Sonra Kongre ve Başkanlık seçimi! *(Poz verir)* Gazeteye çıktık. Tanıma-dın mı hı? *(Alttan)* Hani ıstaka olur ya…

HİNTLİ- Niye bu kadar erken geldiniz o halde?

YAZAR- Yazarım ben!

HİNTLİ- Üç ay erken?

YAZAR- Demek kafamı toplamak istedim. Sana ne ulan! Ne var bunda çocuğum?

HİNTLİ- Bana kalırsa… Eşyaları topla! Çünkü burada… Rüzgâr çabuk dağıtır.

(Yazar karakteristik, kesik bir çığlık atar.)

YAZAR- Tamam, tamam, tamam! Kahvaltıyı kesebiliriz. Mühim değil! Ama bak… Bak, öğle yemeği ve kahve. İnsan hiç olmazsa günde bir öğün yemeli öyle değil mi? Bir fincan sütlü kahve… Bu, bu herkesin hakkı. Hatta bir yazar bile günde bir öğün yiyebilmeli.

HİNTLİ- Para?

YAZAR- Elbette! Yayıncım gönderir göndermez…

HİNTLİ- Serseri demiştim... Hani şu meşhur laf! Ser-se-ri...

YAZAR- Buraya baksana sen! Bir dakika…

HİNTLİ- Buyrun?

(Yazar sıkı bir yumruk patlatır.)

YAZAR- Beş kuruşsuz bir yazar, bir aşık hatta serseri olsa bile canı manzaraya bakarak birkaç satır karalamak isteyemez mi insanın! Üstelik tek fincan kahve bile içmeden! Niye? Çünkü içecek yok. Bana verebileceklerine bir fincan black bile dahil değilken…

HİNTLİ- Manzaralı odada buna asla müsaade etmeyiz.

YAZAR- Kim? Neye müsaade etmezsiniz? Kahveye mi!

HİNTLİ- Hem… Sen... Yazmıyorsun zaten!

YAZAR-Yalan! O dönerci hırtı yalan söylüyor. Garson mu yoksa? Aaah! Tabii ya, kuru temizlemeci… Şu kıpırdak kız! Hay… Ne diyorsun ulan!

HİNTLİ- Öbür kıpırdak! Manikürcü.

YAZAR- *(Bir çığlık atar)* Etlerim çıkıyor!

HİNTLİ- İki günde bir!

Sessizlik

YAZAR- Kadınları bilirsin birader! Biraz yakışıklı, acayip işler yapan, mesela roman falan yazan birini buldular mı erirler. Hemen! Adam kendilerinin olsun isterler. Bu uğurda atmayacakları iftira da yoktur hani! Önce tuzağa düşürür, kıstırıverirler bir köşede. Bir bakmışsın omuzunda eriyivermiş. Elbette senin tam o anda ne yaptığın zerre kadar önemli değildir. Mesela okuyorsun… Evet, evet, manzaralı odada, pencerenin karşısında, maun masada, derin bir okumaya dalmışsın. Birden manikürcü içeri girer ve hoop, erir. Hah! Ya da yataktasın. Huzur dolu bir bebek uykusu çekiyorsun. Hakkın! Ama o ne? Kuru temizlemeci eridi... Sonra ne der? Yazamıyor! Hâlbuki tam o an, o an yazıyorsundur işte. Zihninde. İçeride, çok içeride kesinlikle yazıyorsundur. İnsanlar görmek ister birader. Her şeyi görmek… Başarıyı, mutluluğu, hayatı, aşkı, Hint okyanusunu… Gözüyle! Ölümü bile. Görmeden inanmaz. İçinden ölürsün ve buna inanmaz. Okursun inanmaz. Yazarsın… İnanmaz! Sana inanmaz! İnanmaz. Görmek ister. Gözüyle… Bir kıpırdak bunu nasıl bilecek?

HİNTLİ- Bunu hatırlıyorum…

YAZAR- …ya da traş olmuş, aynada, çenendeki lanet olası o kıvrıma bakıyorsundur. Bütün kalbini o kıvrıma vermişsindir… Neredeyse, neredeyse aradığın lafı bulacakken… Şak! Leyla yine girer. Ve bu sefer onunla birlikte bütün hayat, cümleler, tek tek sözcükler, harfler erir, yok olur gider…

HİNTLİ- Öyle ya… Leyla… *(Dalgınlaşır)* Mutlaka girer. Belki de hep içeridedir zaten?

YAZAR- Peki neden?

HİNTLİ- Bütün kadınlar, hayatta bir kez olsun, yalnız kendilerine yazılmış bir birkaç satır okumak ister de ondan!

YAZAR- Bravo! Harfiyen öyle!

HİNTLİ- Gurur duydum efendim! Biz de kendimizce biraz okur yazar…

YAZAR- Ama aslında pansiyon sahibin yıkanmak için sıcak suyu haftada sadece bir kez verir de ondan! Yıkanmak yerine aynanın önünde, bir Romalı gibi silinirsin! Ve bütün iyi cümleleri aynadaki buhara yazarsın! E, malum, kapı da aniden açılınca cereyanda eriyip giderler! Budala!

(Sessizlik.)

HİNTLİ- Odaya başkasını getirmek yok! Kahvaltı dokuz otuza kadar! Akşam yemeği fiyata dâhil! Özel eşyalarınıza karışmayız! Temizlik için ekstra alınmaz. Gerisi Mualla'nın bileceği iş. Kahve iki kere! Çay ikramımızdır, free! Aile gelirse önce bekârların odaları boşaltması talep edilir.

YAZAR- Tamam tamam tamam… Kabul! Anlaşıverdik işte! Gül gibi… Hah… Hatta hah, hah!

HİNTLİ- Elbette bu kurallar dip odalar için.

YAZAR- Manzaralı odayı istiyorum!

HİNTLİ- Asla!

YAZAR- Kat'i surette o oda!

HİNTLİ- Zinhar!

YAZAR- Zarf'ı zaman…

HİNTLİ- Değil mevsim be mevsim bir an bile…

YAZAR- Lahza o! Lahza!

HİNTLİ- Hı?

(Sessizlik.)

YAZAR- Pansiyonun sahibi sen değilsin!

HİNTLİ- Aa!

YAZAR- Bunun bir manası var!

HİNTLİ- Ne olmuş?

YAZAR- Hükmün geçmez!

HİNTLİ- Kurallarımız kat'idir!

YAZAR- Hintli de değilsin!

(Hintli dehşetle bir çığlık atar. Şapkasına sarılır hemen.)

YAZAR- Bütün odalar eşittir!

HİNTLİ- Hiçbir zaman!

YAZAR- Tabii ya… Odaya dadanan da sendin… Hay anasının gözü patchwork seni! Ne vakit resepsiyondan manasız bir telefon gelse ve ben dışarı çıkacak olsam… Beş dakika ayrılsam… Döndüğümde yabancı birinin kokusunu alırdım…

HİNTLİ- Yalan!

YAZAR- Öyle ya… Biri arkamdan içeri girmiş olurdu. Bir şişe yürüyen kolonya…

HİNTLİ- Kat görevlisi!

YAZAR- Mualla limon sürmez! Ama bir gölge... Buram buram bir yabancı… Yazar olmayan, istese de olamayacak limoni bir varlık…

HİNTLİ- Katiyen!

YAZAR- Yatağa uzanmış, günlüklerimi kurcalamış… Ve geldiği gibi sessizce çıkarken yazdıklarımı aşırmış! Günlerdir kaybolup duran o sayfalar… Didik didik edilen kitaplar, hatıralar… Ah! Ulu tanrım!

HİNTLİ- Hayır, hayır. Ben değildim! Değildim… Rüzgârdı! *(Yazar yumruğu patlatmak için yakalar. Hintli korku içinde topladığı sayfaları uzatır.)*

HİNTLİ- Toplardım her seferinde. Resepsiyona kadar uçanı gördüm. Çatılara, diğer odalara…

(Yazarın dikkati bir anda dağılır. Sayfaları kaparcasına alır.)

YAZAR- Patronunla konuşacağım!

HİNTLİ- Ne! Ne konuşacaksın onunla? Budalanın tekidir! Edebiyattan bir halt anlamaz!

YAZAR- *(Dikkati sayfalarda)* Şuraya bak! Şuraya… Bu da ne demekmiş? Hah! Tek satırını bile hatırlamıyorum. Hım… Fincan lekesi sana mı ait? Evet, evet anlıyorum… Güzeel… *(Kendini iyice kaptırır)* Bunları hiç yazmadım, yazmayı düşündüm zannediyordum. Hah! Yazdığım ama yazmadığımı sandığım o şeyi hatırlamak için gecelerce kıvranıp durdum. Heyhat! Çoktan yazılmış bile…

(Yazar bazı sayfaları önemsemeden buruşturup atar, kucaklar Hintli'yi.)

YAZAR- Çok iyi adamım, bu sefer çok iyi ha! Bu kayıp sayfa-

lar en iyisi! Baksana unutmuşum bile… Unuttuğuma göre… İşte yeniden olması gereken yerdeler. Zihnimde! İçeride! Vay be… Ne sürpriz be!

(Yazar yeniden okumaya dalar. Fakat giderek hoşlanmayacaktır. En sonunda ortalığa saçılanları aceleyle toplar, saklar. Saklar saklamaz koyduğu yeri unutur.)

HİNTLİ- Nereden anladın hı? Hintli olmadığımı! *(Cevap alamaz)* Yazdıklarını biliyorum… Hem de hepsini.

(Yazar ürpertiyle sıçrar.)

HİNTLİ- Sadece alakadan. Anlarsınız işte… *(Tepki bekler)* Alaka. Edebiyata.

YAZAR- Manzaralı oda! Benim!

HİNTLİ- Ne!

YAZAR- Burası da benim…

(Karşı karşıya kalırlar. Yazar Hintli'nin koluna yapışır, dışarı sürükler.)

YAZAR- Bütün bu gördüklerin…

HİNTLİ- Patron seni iplemez. Odayı da unut!

YAZAR- Şu kayalar, şezlong, baktığın manzara, kıyıya vuran dalgalar, Hint okyanusu ve … Dinle!

HİNTLİ- Belki de başka bir şeyler yapabilirim hı? Sizin için efendim! Anlaşırsak…

YAZAR- Dinle dedim!

(Martı sesleri havayı doldurur. Yükselir ve ağır ağır diner çığlıklar.)

YAZAR- Bu çığlıklar da benim! Belcher's Deniz Yılanları da! Onların derinliklerdeki romantik sessizliği de!

HİNTLİ- Nereden belli?

YAZAR- Ne!

HİNTLİ- Senin olduğu?

YAZAR- Geri zekâlı. Yazdım ya! Yüzlerce, yüzlerce sayfa. Hepsi aklımda ve hepsi burada! *(Az evvel sakladığı sayfaları aranır, bulamaz)* Hem içeride hem dışarıda. Yeri, göğü, okyanusu ve sessiz yılanları anlattım!

HİNTLİ- Aşk mektubu da yazar mısın?

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Bir kıza? Artık burada değil. Görüşemiyoruz bir

süredir.

(Sessizlik.)

HİNTLİ- Şu sahile gelir, birlikte senin yazdığın Hint Okyanusu'nu okurduk. Dalgaları ve güneşin batışını… Açıklardan tarih öncesi gemiler geçerdi. Ve Tac Mahal yeniden yapılırdı. Onun… Suya vuran kutsal gölgesinden yapılırdı…

YAZAR- O da ne demek? Böyle bir lafım yok benim! Tek bir cümleyle bile saraylardan söz etmedim.

HİNTLİ- Ona bir mektup… En güzel sözlerinizden!

YAZAR- Niye kendin yazmıyorsun?

HİNTLİ- Yazmak… Tatlı sözlerle seslenmek… Kalbine girmek… *(Bir an)* Sadece okurum ben. Basit bir okur efendim!

Hintli çekinerek edebiyat defterini uzatır.

YAZAR- O ne öyleyse?

HİNTLİ- Hiç. Edebiyat defteri. Birkaç satır…

(Yazar ilgisizce alır.)

HİNTLİ- Ama belki siz yazarsınız hı? Bir iki paragraf hiç olmazsa. Eskiden yazdığınız gibi.

(Sessizlik. Yazar yerden birkaç taş alır, Hintli tedirgin uzaklaşır.)

HİNTLİ- Duygularımı anlatacak… Gerçek bir aşk mektubu!

(Yazar ilk taşı fırlatır, Hintli koşarak kaçar. Ardı ardına birkaç taş daha. Yazar. Küfreder, bağırır sonra durur, sakinleşir. Üstüne başına çeki düzen verir.)

YAZAR- Geri zekâlı… Edebiyat defteriymiş!

(Yine durur. Soluklanır. Keskin bir gemi düdüğü. Birden hatırlamış gibi denize döner. Hint Okyanusu'nu görmek için dikkatle bakar. Göremez.)

YAZAR- *(Dışarı)* Kılıksız! Yalnız orada huzur buluyorum ben! O odada. Bir mezar taşı gibi kapanınca üstüme… Garip bir huzur buluyorum. Kendimden kurtuluyorum!

(Rüzgâr bambaşka şeyleri oyuna sürüklerken, Yazar'ın dikkati edebiyat defterine kayar.)

YAZAR- Bu ne be!

İKİNCİ OTURUM

Yazar edebiyat defterini kim bilir kaçıncı kez baştan okumaktadır. Karanlık. Soğuk, kış rüzgârı. Yazar okumaya devam eder. Üşür, titrer, acıkır, taş batar, korkar, uyuklar, okur, ağlar, güler, okur, küfreder, bağırır, öper defteri, bağrına basar, okur, fırlatır atar, tekmeler, çiğner, üşür… Okur. Böyle böyle iki gün ve üç gece geçer. Gecelerin sonuncusundan sonra güneş yeniden ağır ağır yükselirken, eski şezlong sağlam, yine kıyıdadır.

YAZAR- Aaaaa! Ulu Tanrımmm! Tanrıların gazabı üzerine olsun! Aa! Ey, Olympos'un kutsal ruhları… Titanlar, tiranlar, yüce Zeus, Kronos! Mahvedin bu varlığı… Eyyy, Troya'nın soyluları, susturun şu diomonu! Yakalayın! Yakalayın! Nöbetçiler! Romalılar! Ahhhh! Yılaannn! Yılan! *(Yorulur)* Lanet olasıca, yetenekli hırt! Aaa! Niçin, niçinnnn… Bu kadar eli açıksın Tanrım! Hem de bir pansiyoncu için! Yazar falan değil ki o! Benim o… Yazar olan! O benim işte! Oooo my god!

(Yazar bitmiş, kendini şezlonga atar, defteri yeni baştan keyifle okumaya başlar. Az sonra bitap uyuyakalır. Hintli girer. Şimdi sadece Hintli şapkası başındadır. Orta sınıf bir takım elbise giymiştir, elinde servis çantası. Bir süre kıpırtısız bekler. Yazar uyanır.)

YAZAR- Ne halt yiyorsun orada!

HİNTLİ- Okyanusu seyrediyorum.

YAZAR- Buraya gel! Kalkmama yardım et! Ah! Tanrım! Kemiklerimmm…

(Hintli görev bilinciyle koşar.)

YAZAR- Güzel takım. Yakışmış.

HİNTLİ- Teşekkür ederim efendim. Ben de laciverdi çok severim… Hava açık ve berrak. Güneş ise henüz doğdu. Parlak, bulutsuz bir gökyüzü sizi bekliyor. Yine de fazla güvenmenizi tavsiye etmem. Rüzgârın şiddeti ve yönü

belli olmaz kıyıda malum. Uyandırmak için geç mi kaldım yoksa?

YAZAR- Seni geri z… Çek şu kolumu çek, doğrult belimi! Neredesin ulan kaç gündür!

HİNTLİ- Manzaralı oda! Temizleyip, hazırlamak epey vaktimi aldı! Malum.

YAZAR- Niyeymiş o? Ortasına sıçmadık ya ayrılırken! Malum!

HİNTLİ- Estağfurullah. Titizlikten. Kahve?

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Çay da var.

YAZAR- Olur ya, kahve iyi olur.

(Hintli servis çantasını açar, porselen fincana kahve doldurur. Tam bir profesyoneldir.)

HİNTLİ- Süt tozu? Şugar?

YAZAR- Black lütfen.

HİNTLİ- *(Edebiyat defterini görür)* A! Hâlâ ortada mı bu? Aman ne ihmal!

YAZAR- Ne? Hı… Şu şey… Bilmem… Öylesine işte! Kalıvermiş demek ki. *(Kahveyi kastederek)* Mersi.

HİNTLİ- Tümüyle benim hatam!

(Hintli defteri alacakken Yazar atılır ama alamaz. Hintli çantadan çerçeveli bir fotoğraf çıkartır, özenle sehpaya yerleştirir. Defteri çantaya atar.)

HİNTLİ- Ayçöreği?

YAZAR- İstemez!

HİNTLİ- Un kurabiyesi?

YAZAR- Eksik olsun adam! *(Olduğu yerden fotoğrafı seçmeye çabalar)* O da ne!

HİNTLİ- Manzaralı odada bir ara kaldığınız için. Unutmak istemezler diye düşünür hazırlarız müşterilerimize.

YAZAR- Bilakis unutmak isterim!

HİNTLİ- Müesseseden!

YAZAR- Hmm… Eh, kalsın öyleyse.

YAZAR- *(Aklı hâlâ defterde)* Ne oldu? Boş mu odan hâlâ?

HİNTLİ- Eh.

YAZAR- Ne demek, "Eh"?

HİNTLİ- Daha bu sabah sizin yaşlarınızda, yazar olduğu besbelli, oldukça asil bir beyefendi pansiyonumuza teşrif ettiler.

YAZAR- Allah Allah! Asil mi? Kimmiş o be!

HİNTLİ- Oldukça görgülü bir beyefendiydi. *(Sır verir)* Karanlık küçük odayı istedi kendileri.

YAZAR- Deme! Ha, o yarasa… Tavukkarası vardır onda be! Ne yapacakmış karanlık odayı?

HİNTLİ- Bir şeyler yazar belki? Malum.

YAZAR- Başka bir şey alamadın mı ağzından?

HİNTLİ- Hatırladığım kadarıyla… Açılış konuşması yapacakmış!

YAZAR- Ne! Kim? Ulu Tanrım! O bunak ha! Ölecekti o üç sezon önce neredeyse…

HİNTLİ-Hâlâ konuşma yapabilecek kadar canlı göründü kendileri gözüme efendim. Kahve?

(Yazar bilinçsizce fincanı uzatır.)

YAZAR- İyi! Bu sezon ölecek demek ki. Açılış konuşması yapacakmış…

HİNTLİ- Ve kapanışı yapacak beyefendi de teşrif ettiler!

YAZAR- Yok artık, annesinin gözü!

HİNTLİ- Oldukça yetenekli biri etkisi yaratmayı başardı çevresinde. Gelir gelmez hem de. *(Sır verir)* Geldiğinde yol yorgunu ve uykuluydu. Kendilerini de diğer karanlık odaya yerleştirdim.

YAZAR- Ucuz diye! Pinti hergele… Şunu aklına sok! O konuşmaları her sene ben yaparım. O bunaklar da en ön sırada uyuklar! Kış uykusundaymış gibi!

HİNTLİ- Anlıyorum efendim. *(Battaniyeyi Yazar'ın dizlerine örterken)* Elbette!

(Hintli Yazar'ın eline bir kitap tutuşturur. Yazar umursamaz, bakışı fotoğrafa takılır.)

YAZAR- O da ne!

HİNTLİ- Bebek uykunuz için! Battaniye efendim.

YAZAR- *(Fotoğrafı işaretle)* Yataktayım orada!

HİNTLİ- Haaa… Manzaralı odada kamera var!

YAZAR- Ney!

HİNTLİ- *(Sır verir)* Havluları çalıyorlar! Biraz daha kahve? *(Sır verir)* Korkacak bir şey yok. Hanımefendi kendi fotoğraflarını aldılar. *(Hayranlıkla fotoğrafa)* Neredeyse, tam da aradığınız cümleyi bulacakken hı?

YAZAR- Öyle işte, besbelli değil mi! İyice dalmışım. Üstümde pijama… Kaldır şunu kaldır, gözüm görmesin!

HİNTLİ- Ama… Tatlı, duygusal bir hatıranın… Kime ne zararı dokunur ki…

YAZAR- Kaldır adam!

(Hintli itaatle fotoğrafı alır. Yazar güneşlenmek için iyice yerleşir, birden edebiyat defterinin çantada olmadığını fark eder.)

HİNTLİ- Hayret bu deniz kabuğu çerçeveleri reddeden olmamıştı hiç.

(Yazar defteri görür. Atılır, el çabukluğuyla alacakken, Hintli doğallıkla uzanıp alıverir.)

HİNTLİ- Ben ne vakit karalayacak bir şeyler düşünmek istesem… Tam o sıra…

(Hintli servisi yeniler. Edebiyat Defteri elindedir hâlâ.)

HİNTLİ- Uykuya dalıyor gibi değil de…

YAZAR-Ufkun açık olacak! Açık! Dimdik! Uykuda bile! *(Defteri almak için atılır, beceremez)* Ver onu bana!

HİNTLİ-Uyanıyor gibi olurum! Derin bir uykudan uyanıyor gibi. Hah! Amma acayip. *(Çantadan başka bir fotoğraf çıkartır)* Şu asil beyefendinin tam tersi. Bakın kendileri de uyuklamakta. *(Sır verir)* Hikâyeciydi. *(Dikkati yeniden edebiyat defterine kayar)* Hah, aklımda tek satır bile kalmamış. Okudumdu hâlbuki.

(Hintli umursamadan defteri yine çantaya atacakken Yazar kaparcasına alır. Aceleyle pantolonuna, gömleğine, cebine, göğsüne en olmayacak bir yere tıkıştırmaya çabalar.)

YAZAR- Budala! Seni budala! Kendini bilmez budala… Tarih, uyuyor görünen yazarlarla doludur. Bebek uykusunda! Kış uykusunda! Ölüm uykusunda! Tavşan uykusunda… Öğlen uykusunda! Gerine gerine gece uykusun-

da! Heyhat! Uyuyan bedendir, ruh uyumaz! Ses sussa da söz unutulmaz!

(Sessizlik. Hintli bütün usullerde saygı dolu bir Hintli selamı verir.)

HİNTLİ- İzin verirseniz Üstad demek isterim size bundan böyle.

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Sözleriniz… Ruhu okşayan dualar gibi.

YAZAR- İyi, iyi. Ne dersen de. Vaktimi boşa harcama da.

HİNTLİ- Öyle ya… Malum. Mektup…

YAZAR- Çalışmam lazım. Hakikatten güneşli mi olacak hava?

HİNTLİ- Evet efendim. Tam gün.

YAZAR- *(Esintiyi işaretle)* Bu ne öyleyse?

HİNTLİ- Âdettendir.

YAZAR- Hay buranın rüzgârı…

(Hintli yeniden ortalığı toplamaya başlar. İşini tamamladığında az çok bir pansiyon odası havası yaratmayı başaracaktır. Yazar doğallıkla masaya yönelir. Birden hâlâ, dışarıda olduğunu fark eder. Bozuntuya vermeden yerleşir. Bir müddet kitaplarına bakar. Bu sırada Hintli kutudaki mektup destesini kurcalar, engelleyemediği bir tutkuya kapılmış gibidir. Bazılarını acele okur.)

YAZAR- Dikilip duracak mısın orada! *Hintli mektupların birkaçını cebine tıkıştırır.*

HİNTLİ- Hayır efendim!

YAZAR- Buraya gel! Hay… Kaç sayfa okudun?

HİNTLİ- Hiç efendim. Hiç… Belki birkaç harf sadece.

YAZAR- Benim yazdıklarımdan be adam! Son kitabımdan… Uçuşan sayfalar…

HİNTLİ- Haaa… Elbette tam olanlarından ve elbette uçuşan külliyeyi hesaba katıp, sayfa sayısına vuracak olursak…

YAZAR- Ezberinde ne var adam!

HİNTLİ- Hepsi. Birkaç satır eksik belki…

YAZAR- Hepsi ha? Ezberinde… Roman ezberlenir mi ulan!

HİNTLİ- Şiir gibiler… Bir düşünsenize.

YAZAR- Orası malum! Ne hissettin! Ne hissettirdi onu söyle.

HİNTLİ- … ilahi bir komutla tamamlamam gerektiğini.

YAZAR- Ney!

HİNTLİ- Sayfalar eksik! Ah, çoktan rüzgâra yahut okyanus sularına karışmış olmalılar. Uçarak elbette. Pencereden. Hah, ne romantik di'mi? Fantastik neredeyse…

YAZAR- Bak sen?

HİNTLİ- Tamamlamak deyince de aynen öğrettiğiniz gibi elbette.

YAZAR- Başladın mı bari? Yazmaya…

HİNTLİ- Artık, olduğu kadar işte. Biraz toparlandı tabii. *(Sessizlik.)*

YAZAR- O ne peki?

HİNTLİ- Hangisi?

YAZAR- Hayran mektubu değil mi o?

HİNTLİ- Hı? Mektup mu? Bilmem… A! Yok, ben sadece, öylesine, sanki bir peçeteymiş de kirli bir çarşaf ya da boş bir odadaki havluymuşçasına…

YAZAR- Şu kıç cebindeki pembe zarf ulan!
(Hintli çoktan unuttuğu zarfı çıkartır cebinden.)

YAZAR- Uzak tut! Uzak tut benden… Alt tarafı berbat bir edebiyat toplantısı be! Bu ne iltifat. *(Sır verir)* İnan, içlerim kalkıyor bazen şu okur ilgisinden.

HİNTLİ- Ha… İlahi efendim! Zaten mektup bana! Sevdiğim kız Gülbanu'dan... Malum!

YAZAR- Malum mu? Malum da ne be! Pul yapıştırmış ya! Burada değil mi o?

HİNTLİ- Genç bir kızın aklından neler geçer kim bilebilir? Romantik demek.

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Postayla gönderir hep.

YAZAR- İyi iyi. Romantik olsun da… Lalası falan yok mu onun? Hani getirip götürsün…

HİNTLİ- Lala derken?

YAZAR- At arabasıyla? Neyse. Müsaadenle. Çalışmalıyım.

Düşünebiliyor musun? Tek satır bile yazmadım hâlâ.

HİNTLİ- Yazacaksınız fakat?

YAZAR- Hah! Ne tatlı serseriyim ama!

HİNTLİ-Tam bir hergele…

YAZAR- Hava da böyle bahar bayram olunca… Artık… İnanma ceketim inanma…

HİNTLİ- Kuşlar bu yalanı her bahar söyler.

(Yazar iyice dalgınlaşır. Hintli etrafta fır döner. Görmeye çabalar. Yazar düşünmek için duraksar.)

HİNTLİ- Kahve? *(Yanıt beklemeden fincanı doldurur)* Şimdi devam edebilirsiniz efendim. Artık iyisiniz. Gülbanu'nun mektubu değil mi? Üzerinde çalıştığınız…

YAZAR- Hı? Gölge etme… Kapatma güneşi…

HİNTLİ- Çünkü en önce onu yazmaya karar verdiğinize göre. Tam da bu kadar duyguluyken…

(Yazar bir süre daha bir şeyler karalar. Duraksar.)

HİNTLİ- Eh, fena da gitmiyor herhalde?

YAZAR- Bir başyapıt değil neticede.

HİNTLİ- Ne demek, ne demek! Mükemmel belki de?

YAZAR- Oku bana!

HİNTLİ- Pardon?

YAZAR- Yazdığımı yüksek sesle oku! Duymak iyi geliyor…

(Hintli heyecanla kâğıdı alır. Yazılanı seçemiyormuş gibi uzun süre içinden heceler, duraksar, bir daha bakar. Yazar sabırsızlığı gittikçe artarak bekler.)

YAZAR- Okusana be adam! Ne duruyorsun hâlâ.

HİNTLİ- Açılış konuşması bu!

YAZAR- Ne olacak ya geri zekâlı? Sempozumda aşk mektubu mu okuyacağım!

HİNTLİ- Budalaca! Tam bir budalalık! Böyle konuşmamıştık. Böyle konuşmadık!

(Hintli kâğıdı buruşturup atar. Yazar bir çığlık atar. Kâğıdı kaparcasına geri alır. Hintli aceleyle kahve takımlarını toplamaya başlar. Yazar iyice telaşlanır. Bir an burun buruna gelirler.)

YAZAR- Yazacağız dedik ya! Bekle!

HİNTLİ- Büfe kapandı!

YAZAR- Ne!

HİNTLİ- Ayrıca bütün bu alan ve pansiyon arazisi de! *(Göğü işaretle)* O *(Şezlongu işaretle)* ve o da!

YAZAR- Tamam, tamam, tamam. Ne adamsın ama! Her şeyin sırası var Şekspir! Hadi evlat, Bütün yazarların en derindeki arzusu tutkulu bir kadına bir şeyler yazıvermektir. Peki ne? *(Sır verir)* Tabii ki aşk mektubu!

HİNTLİ- Yaa…

YAZAR- Hah, bunu hiç bilmemen tuhaf. Karanlık odalarda bunca sene o kadar yazar takımı ağırladıktan sonra. Gözlem evlat! Bizim işte en basit kaide.

(Bir an karşılıklı kalırlar. Hintli boş sayfayı yazarın önüne koyar, eline kalemi tutuşturur.)

HİNTLİ- Kahve?

YAZAR- Ah! Please…

HİNTLİ- Çay da var.

YAZAR- Olur ya, kahve iyi olur.

HİNTLİ- Süt tozu? Şugar?

YAZAR- Black lütfen. Mersi. Şu ılık un kurabiyelerinden de kaldıysa…

HİNTLİ- Taş oldu onlar.

YAZAR- Peki, ay çör…

(Yazar susar. Bir süre oyalanır. Sonunda tek satır bile yazamayacaktır. Hintli tetikte bekler.)

YAZAR- Dikkat ettin mi hiç mektup gelmiyor bana? Kimseciklerin bir şey yazdığı yok.

HİNTLİ- Mesajlaşıyorsunuz belki?

YAZAR- Mesaj mı? O da ne be!

HİNTLİ- Whatshapp. Niye?

YAZAR-Yani insan yazar olunca… Biraz daha ciddi bir şeyler… Kuş kanadında olmasa bile klasik yollardan hiç değilse…

HİNTLİ- Klasik derken?

YAZAR- Boş ver.

(Yazar kırgın yeniden işine yönelir.)

HİNTLİ- Acaba mektup… Biraz… Şey mi sanki? Gülbanu hanımefendi için?

YAZAR- Ney?

HİNTLİ- Bayağı?

YAZAR-Hoşt!

HİNTLİ- Anlıyorum.

YAZAR- Herkes ama herkes hayatında hiç değilse bir iki mektup almalı! İnsanlık yasası!

HİNTLİ- Gülbanu hep kâğıda yazar…

YAZAR- Şanslı hırt! Bu devirde öyle bir kız bulmak zor… *(Sır verir)* Sıkı tut oğlum! Sıkı. Sımsıkı! O, tarih öncesi bir gemi, Tac Mahal'in suya vuran gölgesidir öyleyse. Her birimizin yitirdiği…

(Yazar kırgın yeniden işine yönelir. Bir süre.)

HİNTLİ- Hayranlardan da mı gelmiyor?

YAZAR- Ney? Hı, mektup? Eh, hakikatlisini bulmak zor.

HİNTLİ- Eski dostlardan…

YAZAR- Belki? Ama neye yarar. Bir hayatın olmadıktan sonra. *(Sır verir)* Bir de benimkilerin çoğu nasıl olursa olur, kaybolur. Ya da yayınevinden birileri cevaplayıverir yerime.

HİNTLİ- Geçmişten hiç değilse…

YAZAR- Tanzimattan?

HİNTLİ- Âşık bir hanımdan! Kokulu, pembe bir sayfada, inci gibi harflerle bir şey de mi yok?

YAZAR- Yok, işte adam! Yok!

HİNTLİ- Bir aşk mektubu bile olmadı mı hayatında?

YAZAR- Hatta bir özür mektubu bile!

HİNTLİ- Peki içeride? Senin içinde? Kalbinde, zihninde karalanıvermiş birkaç satır? Pembe?

YAZAR- Yalnız unutulmuş, kırık dökük mısralar, birtakım şairlerden kalan, bir de betimlemeler falan… Hepsi bu!

HİNTLİ- Ne!

YAZAR- Ama şöyle bir nefeste gökyüzüne savruluveren o yakıcı cümleler yok!

HİNTLİ- Hepsi bu da ne demek! O kadar da boş olamaz kalbiniz hı?

YAZAR- Artık çorak bir toprak kadar…

HİNTLİ- Sen ki aşk romanlarının en meşhuru…

YAZAR- Hep yalan.

HİNTLİ- Hiç değilse yeniden, birkaç satıra yetecek kadar? Yani bir mektup girişine hiç değilse… İçten birkaç cümle?

YAZAR- Belki de? Ne var ki çok uzakta...

HİNTLİ- Ulu Tanrım! Ne işin var o zaman o masada be adam! Nasıl yazacaksın mektubumu?

YAZAR- Hatırlar hatırlamaz. Hatıralar canlanınca.

HİNTLİ- Senin hiç aşk anın yok ki!

YAZAR- Ne olmuş! Günbatımı anılarım var! Sonra kıyısında dolandığın şu Hint Okyanusu…

HİNTLİ- Çöplük burası be! Belediyeden kiraladık müessesecek.

YAZAR- Orada dur işte! Belki de aşk bu demek! *(Gayretle)* Rüzgâr eser ve dalgalar fışırdardı. Yağmur yağsa ıslanırdık hepimiz, gök gürler, tir tir titrerdik Hint Okyanusu'nda. Nasıl?

HİNTLİ- Berbat!

YAZAR- Ney?

HİNTLİ- Siz ki aşk romanlarının en meşhuru…

YAZAR- Benim romanlar sayesinde tavladınız O kızları ya bunca sene?

(Sessizlik. Yazar çaresizce kayalığa ilerler. Bir an, ikisi de bambaşka şeyler anlayarak bakışırlar. Yazar birden esinlenmiş bir âşık gibi.)

YAZAR- "Pekâlâ! Mertçe konuşmalıyım sizinle! Kötü bir niyetiniz olmasa da girdiniz gizlice kaç kez mabedime".

HİNTLİ- Efendim?

YAZAR- "ve el değmemiş sırlarını gördünüz ruhumun".

HİNTLİ- ?

YAZAR- "Ne derler bilirsiniz! İstemeyerek de olsa bir hata yapan ödemelidir bunu yiğitçe! Budur erkekliğe yakışan! Yoksa kolay değil yalanla, bir yılan gibi, yaşamak saklanarak".

(Hintli bir an sersemlemiş halde duraksar, birden şahlanır.)

HİNTLİ- "Hem öyle bir saklanmak ki yalnız korkaklığa

gebe… Göz önünde olmak gerek! Yoksa ne kalır geriye bir insandan"?

YAZAR- "Yalnız, buruşmakta olan bir gölge! Hepimizin gözleri önünde".

HİNTLİ- "Ah, o ne bahtsız bir insandır! Korktukça dilenir, avuç açar herkese"…

YAZAR- "Biri kaldırmaya görsün onu yerden. O ince, o cesur, o güzel biri"…

HİNTLİ- "…ki bulunur muhakkak"!

YAZAR- "Sinsi yılan… Derisini geride bırakıp, sıvışıp gitmiştir çoktan! O günden beri soğuk diliyle anılan"!

(Şiddetli rüzgâr, birkaç konserve kutusunu gürültüyle içeri sürükler. Yazar çığlıkla irkilir. Birden atılır. Valizden antika tüfeği çıkartır.)

YAZAR- Madem seviyorsun kızı, mektubunu kendin yaz!

HİNTLİ- "Eser rüzgâr"…

YAZAR- *(Kaptırır)* "Es rüzgâr…

HİNTLİ- "Bırak sayfalar dağılsınlar"!

YAZAR- "Es"…

HİNTLİ- "Savrulup gitsin zaman, aksın zehir".

YAZAR- "Es"…

HİNTLİ- …

YAZAR- "Bir kalp ki… Yalnız orada yaşar hatıralar".

HİNTLİ- Yeteneğinizi gördüm, ona inanıyorum, beni yalnız bırakmayın efendim! Yalvarırım! Yalvarırım mektubumu yazın!

YAZAR- İlhamlı canavar! Ah, ulu tanrım… Neden… Neden? My god, o bir pansiyoncu sadece.

(Hintli ve Yazar bakışarak kalırlar. Yazar tüfeği ağır ağır indirir.)

YAZAR- Edebiyatta ikinci kaide! Bir duvarda silah asılıysa şayet… O mutlaka patlar!

(Yazar birkaç kez tetiğe asılır. Tüfek patlamaz. Martı çığlıkları.)

HİNTLİ- İşte! Geldiler yine. Ne vakit Gülbanu'yu konuşsak çıkıp geliyorlar. Abi, yardım et! Kız gidiyor! Ahhh!

(Aniden esen rüzgâr ikisini de sarsar.)

YAZAR- Nereye be! Bırak giderse gitsin!
HİNTLİ- Ahh!
YAZAR- Daha hiçbir şey söylemedin mi?
HİNTLİ- Yok, açılamadım. Gülbanu son mektubunda yazmış. Vakit yok diyor başka… Yetiş bana…
YAZAR- Hımmm. Demek lala kapıda. Ne olacak peki?
(Hintli esas duruşa geçer. Tam bir profesyoneldir yine.)
HİNTLİ- Odayı sizin için yeniden hazırladım. Maun masa, kâğıtlar, yatak ve kahve! Her şey eskisi gibi. Bir yazar için müsait. Mertçe söz bir de! *(Bir an)* Artık manzaralı odaya, dilediğiniz gibi geri dönebilirsiniz. O sizindir! Buyurun gidelim!
(Sessizlik. Hintli birkaç ıvır zıvırı toplar, çantayı ve edebiyat defterini alır, çıkmak için hazırlanır. Yazar kıpırdamaz.)
HİNTLİ- Hem akşam yemeği de yakın. Midenize sıcak bir lokma girer.
(Hintli, Yazar'ın kıpırdamadığını fark eder. Yazar dikkatle, denize, uzak bir noktaya doğru bakmaktadır.)
HİNTLİ- Buyurun efendim, gidelim. Mesafe yakın!
YAZAR- İstemem. Eksik kalsın!
HİNTLİ- Ama manzaralı oda…
YAZAR- Neresi manzaralı be! Göt içi kadar yer. Tavan üstüme üstüme geliyor. Cama tırmanmasam bir şey göremeyeceğim. Beş metre karşısı duvar… *(Birden)* O pencereye basınca… Uzaktan görünen kız okulu…
HİNTLİ- Hint Mektebi! *(Baygın)* Gülbanu okuyor efendim. Sınıfı en üst katta.
YAZAR- Odanın camı... Uçuşan sayfalar… Demek o yüzden her gün odadaydın! Geri zekâlı! Çıkarken camı kapatsana!
HİNTLİ- Unutuyorum bazen… Teneffüs zili aniden çalınca… Kaçıp buraya gelir. Şuracıkta beklerdi beni.
(Yazar aynı noktaya ilerler. Dikkati yeniden, kayaların ardına, uzak noktaya doğru kayar.)
HİNTLİ- Oradan bakınca… Taaa… Dünyanın ucuna kadar görürüz ikimiz de… Hint Okyanusu'nu bile!
YAZAR- Git hadi.

HİNTLİ- Hı?

YAZAR- Git! İşine dön!

HİNTLİ- Siz?

YAZAR- Yalnız bırak beni!

HİNTLİ- Peki mektup? Gülbanu…

YAZAR- Biz aşka gidemezsek, elbet o gelir bize…

(Yazar hipnotize olmuş gibi aynı uzak noktaya bakmayı sürdürür. Hintli bir an bekler sonra ümitsiz çıkar. Yazar yalnız kaldığını fark etmez.)

YAZAR- Buraya bak… Şu ileride görünen… Hint Okyanusu değil mi o? Şu bir parça kırık ayna gibi parlayan… Ne güzel be! Ne güzelmiş be! Dedikleri kadar… *(Bir an)* Âlem sen de… Hey, gece hava nasıl olacak? Kıçımız donmasın yine?

(Yazar yalnız kaldığını fark eder. Yorgun şezlonga yönelir. Hintli'nin bıraktığı yastıkla battaniyeyi görür.)

YAZAR- "Üçüncü kural: Türüne karar ver! Mektup mu? İçten olandır. Sululuğa kaçmayacaksın… Kalemini sivri tut, soylu olursun". Ne laflar ama! *(Birden)* Nerede o defter! Efendi! Edebiyat defteri nerede? Nereye koydum onu ben? Gördün mü? Heeyyy şapkalı!

(Yorgun, aramaktan vazgeçer. Gözü rüzgârın sürüklediği konserve kutularına takılır. Birden açlığını hisseder. Etrafı kolaçan ederek birini alır. Şezlonga kurulur. Battaniyeyi dizlerine örter. Konservenin dibinde kalanı iştahla kaşıklarken, ışığın altında artık yaşlı bir adamdır. Aniden esiveren rüzgâr.)

YAZAR- Es, bakalım es!

(Karanlık. Sahne gerisinde pansiyon aydınlanır. Üç dört katlı, eski tip bir yapı. Mimari tarzı belirgindir. Kıvrımlar, Fransız balkonlar, çatı ışığın çizdiği ince hatlarla titreşerek, karanlıkta ışıldar durur. Uykuya dalmak üzere olan Yazar ışıktan rahatsız olmuş gibi doğrulur. Bir an pansiyona bakar. Gidip gitmemekte kararsız kalır. Aniden kalkar, yorganıyla battaniyesini alır, terliklerini sürüyerek çıkışa yönelir. Aynı sırada Hintli'nin dışarıdan haykırışı duyulur. Can hav-

liyle girer.)

HİNTLİ- Abi! Ağbiiii

YAZAR- Ne var? Ne oldu ulan…

HİNTLİ- Oda… Manzaralı oda… Tutulmuş abi!

YAZAR- Ne!

HİNTLİ- Turistler gelmiş. İki adam. Dön dedim sana abi, dedim! Ama dinlemedin!

(Yazar bozuntuya vermez. Sabahtan kalma kahve fincanını arar bulur. Masaya yerleşir. Yazmak için yer açar. Kâğıt, kalem vs.)

YAZAR- İyi. Ne yazacaksak burada yazarız biz de. *(Bir an)* Ufkun açık olacak!

(Hintli duraksar.)

YAZAR- Ne var?

HİNTLİ- Nasıl söylesem...

YAZAR- Dümdüz!

HİNTLİ- Sanırım bir karışıklık olmuş.

YAZAR- Ne karışıklığı?

HİNTLİ- Söz konusu asilzade bunak, açılış konuşmasını bugün yapmış. Sizin yerinize.

YAZAR- Neyyy!

HİNTLİ- Ağbi… Yalvarırım yaz o mektubu. Yolundan döndürmelerine müsaade etme! Kurtar bizi bu hayattan.

YAZAR- Yazabilsem yazarım ulan! Anlamıyor musun?

HİNTLİ- Yok. Anlamıyorum?

SEMPOZYUM / ÖĞLE YEMEĞİ ARASI

Zaman süratle akar, karanlık yerini puslu bir sabah aydınlığına bırakır. Yazar aynı yerdedir. Etrafında buruşturulup atılmış, boş sayfalar. Hâlâ tek satır bile yazamamış. Hintli şezlongda, derin derin uyur. Şapkası başında.

YAZAR- Kime diyorum!

HİNTLİ- Rahat bırakın beni…

YAZAR- Güneş doğacak neredeyse. Muhteşem dalgalar var okyanusta.

Parlayıp duruyor Hint. Bir bak şuna. Biraz ilham al!

HİNTLİ- Eksik olsun!

YAZAR- Turistler çabuk ayrılır mı hı?

HİNTLİ- Gitmezler! Seviyorlar manzarayı.

YAZAR- Sonsuza kadar kalacak değiller ya? Manzara hep aynı malum.

HİNTLİ- Daha önce kalmışlardı. Odayı temizlemek epey sürdü.

YAZAR- Hay… Sen uyurken bir şeyler karaladım, bak...

HİNTLİ- Zihninden mi yoksa yine?

YAZAR- İçeride canlı kalmış bazı kısımlar var elbette... Ölmedik ya!

HİNTLİ- Ne kadarının dışarıda ne kadarının içeride olduğunu artık Allah bilir.

(Yazar eline kâğıdı tutuşturur, Hintli bir an inceler.)

HİNTLİ- Bir gülücük mü!

YAZAR- Kalanı bende diyorum! Hissetmeye çalış!

HİNTLİ- Gülbanu hâlâ mektup bekliyor. En güzel sözcüklerle yazılmış bir aşk mektubu. Söz verdiniz!

YAZAR- Neey! Ben mi! Yalan! Bakarız bir şeyler, dedim sadece. *(Bir an)* Hava güneşli. Ilık da olacak. Sıcaklık mevsim normalleri üzerinde. Aydınlık bir gün bekliyor ikimizi de. Çalışmak için ideal. Hı?

HİNTLİ- Yazmak için gece daha iyi.

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Geceyi bekle!

YAZAR- Oğlum yalan o be, yalan. Biz uydurduk onu… Mesailer oluyor ya gündüz… Memuriyet mecbur, malum…

(Hintli yeniden örtünür. Yazar derin düşüncelere kaptırmaya çalışır kendini.)

YAZAR- Satranç oynayalım mı? *(Yanıt almaz)* Okey de var. Kahvehane falan yok mu buralarda?

HİNTLİ- Bistro var. Köşede.

YAZAR- Hadi gidiverelim öyleyse. Takılırız biraz. Hı? O la la…

(Aynı anda keskin bir gemi düdüğü. Yazar irkilir. Hintli sıçrayarak kalkar.)

YAZAR- Ah! Susmuyor! Hiç, susmuyor! Sözcükler, düdükler gibi beynimin içinde kıyametleri koparıyor!
HİNTLİ- Sen de duydun mu?
YAZAR- Neyi?
HİNTLİ- Gemi düdüğünü!
YAZAR- Santa Maria geçiyor işte, ne gemisi... Zihnimden… İçeriden! "Onu duyuyorsun sen! Açıklardan tarih öncesi gemiler geçerdi ve senin kutsal gölgen suya vururdu Santa Maria"…
HİNTLİ- Bir kez mi çaldı? İki kez mi?
YAZAR- Hı? İki kısa bir uzun. Niye?
HİNTLİ- Harbi mi?
YAZAR- Saydım!
HİNTLİ- Öyleyse bu… Olamaz! Buraya gel! Beni takip et. Gel, gel! Çabuk. Gidecek. Geçip gidecek neredeyse… *(Hintli fırlar, can havliyle kayalığa koşturur.)*
HİNTLİ- Bunu kaçıramayız efendim. Lütfen!
YAZAR- Aklını topla ulan. Deli sersem.
HİNTLİ- Siz de Kutsal Santa Maria'yı görmek istersiniz öyle değil mi?
YAZAR-Nerede?
HİNTLİ- Gülbanu güvertede olacak!
YAZAR- Kim?
HİNTLİ- El sallayacak. Bizim için son bir şans efendim! İşte, hakiki, romantik bir an! Yaşamadıklarınız için, yaşayacaklarınız için, yazar ruhu için… Bütün şairler için!
YAZAR- O Basmagül de güvertede olacak hı? Santa Maria'nın hem de…
HİNTLİ- Yetişmeliyiz. Hayat için. Gerçek hayat için!
YAZAR- Yok öyle bir şey oğlum! Romantik hisler onlar. Hep romantik.
HİNTLİ- Yalvarırım efendim! Aşk için!
YAZAR- Düşeceksin ulan!
(Hintli tırmanabileceği en üst noktaya çıkar. Sessizlik.)
HİNTLİ- Ahhh!
YAZAR- Ne oldu? Orada mı hâlâ? Ne… Ah! Kemiklerim.

Dur, bekle! Durdur onu!

HİNTLİ- Nasıl!

YAZAR- Yaratıcılıkla budala! Yeteneğini kullan! Esin perilerin var ya…

HİNTLİ- İmkânsız… Bu imkânsız efendim! O gerçek!

YAZAR- Santa Maria? Allah Allah…

(*Gemi düdüğü tekrar duyulur. Yazar sivri bir kayanın üstünde kalakalır.)*

HİNTLİ- Hey… Buraya bak! Buraya… İşte, işte buradayım… Heeyy!

YAZAR- Beni de söyle!*Sessizlik. Yazar dikkat kesilir.*

YAZAR- Şehir hatları değil mi o?

HİNTLİ- Onun gemisi! Santa Maria…

YAZAR- Kıçın kıçın uzaklaşıyor?

HİNTLİ- Vedalaşamadık bile!

YAZAR- Bir şey gördüğüm yok benim? Hani Santa? Nerede Maria?

HİNTLİ- Gece söylemiştim! Sabah gemiyle gideceğini söyledim!

YAZAR- Söyle hangi şanslı kazazede kurtarıyor canını bu cehennemden o halde!

HİNTLİ- Gülbanu gidiyor!

YAZAR- Nereye oğlum? Adaya varsa kendini şanslı say!

HİNTLİ- Vaktinde kaldırmadın!

YAZAR- Ben?

HİNTLİ- Söz verdin! Uyandıracağını söylemiştin!

YAZAR- Ya… *(Bir an)* Unutmuşum… *(Bir an)* Ama… On bir otuz vapuru bu?

HİNTLİ- Her esintiyle silinip giden hafızan bizi mahvetti! Yine mahvetti!

(Hintli hızlıca aşağı iner. Yazar inemez, olduğu yerde kalakalır.)

YAZAR- Transatlantik sanki. Düdüğe bak! *(Açıklar)* Selam veriyor. Mesele oldukça basit aslında. Bir kıyıdan ötekine selam veriyor…

HİNTLİ-Bırak allahaşkına!

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Tam bir budalayım…

YAZAR- Sıradan bir hata! Üstünde durmaya dahi değmez! Adalara gidiyor bu!

HİNTLİ- … akılsız, kılıksız…

YAZAR- Gemiler de insanlar gibi selamlar birbirini bazen, nezaketten.

HİNTLİ- …çakma bir Hintli!

YAZAR- Biz de öyle tanıştık. Hatırlasana. Ne de güzel bir gündü. Ve naziktin sen de! Gelip, şuracıkta durmuştun. *(Yansılar)* "Günaydınlar beyefendi, pansiyonda mı kalıyorsunuz? Ne hoş hava di'mi. Hmm, elbette! Manzaralı odada".

HİNTLİ- Hadi oradan be!

(Hintli eşyalarını toplamaya başlar.)

YAZAR- Ne, ne… Ne var? Ne oluyor? Gidiyor musun yoksa?

HİNTLİ- Yok, dönüyorum! Kahvaltı servisini kaçırdım.

(Güçlü bir düdük sesi daha. Bir an bakışarak öylece kalırlar. Yazar güçlükle, neredeyse dizlerinin üstünde kayalardan aşağı iner.)

YAZAR- Hah, unutuş hatırlamaktır ancak. Ama artık nerede bizde o Nietzsche. *(Bir an)* Şu şehir hatlarının gölgesi hakikaten Santa Maria'yı andırıyordu. Hele o sesi…

HİNTLİ- Böyle giderse Gülbanu da beni unutacak nasılsa?

YAZAR-Boşuna kederlenme o halde oğlum. *(Bir an)* Haddini bileceksin! Yazılı olmayan edebi kaide!

(Hintli işini tamamlar, eşyalarını toplar. Yazar şezlonga kurulmaya niyetlenir.)

HİNTLİ- Haddimi biliyorum. İmkâj5

nsız aşk benimki…

YAZAR- Vapura diyorum şuursuz. Düdüğün kendin kadar olacak! Gel buraya hadi, işimiz var! Topla şu kitapları. Bakalım Dante ne demiş Basmagül için.

HİNTLİ- Kim?

YAZAR- Ulu tanrım! Gülbanu işte… O… O, rüzgârdan hafif sözleriyle kalbimize dokunuveren tatlı kız. Öteki de öyle

bir herif.

(Hintli kederlidir. Yazar da kederlenir. Birden rahatı kaçar.)

YAZAR- Ne dikiliyorsun orada be! Manzarayı kapatıyorsun yine.

(*Hintli kıpırdamaz. Bir an. Güç duyulur bir sesle.)*

HİNTLİ- Gülbanu yakında temelli gidecek.

YAZAR- Nereye? *(Önemsemez)* Gitsin. Bütün karşı kıyı olduğu gibi gözüküyor nasıl olsa buradan.

HİNTLİ- Hindistan'a.

YAZAR- Genç bir kızın ne işi varmış cehennemin dibinde! Dönüp gelir, nihayet.

HİNTLİ- Şimdiye dek tek bir mektup bile almadı benden.

YAZAR- İyi. Hindistan'dayken alır o da. Bir genç kızın alacağı en güzel, en derin mektubu alır. Geç olsun güç olmasın.

HİNTLİ- İçli bir smile sadece.

YAZAR- Daha başlangıç! Moralini bozma.

HİNTLİ- Bu iş biraz zor olacak hı?

YAZAR- Aşk için yazmak zordur! Hem de hakiki bir aşk için… O daha zor!

HİNTLİ- Yok öyle değil.

YAZAR- Ne ya?

HİNTLİ- Boş ver. Unut gitsin!

YAZAR- Altın kuralı hatırla! İyi bir zihin dostum. Temiz bir zihin, açık bir kalp!

HİNTLİ- Edebiyatın şu meşhur altın kuralı o mu? (yanıt bekler) Bu işlere pek yeteneğim yok.

YAZAR- Deme, öyle deme. Hişşttt… Ne demek… Sen daha gencecik…

(Hintli, şapkasını yüksek kayalardan birinin üstüne bırakır. Selamlar.)

HİNTLİ- Elveda kutsal suyum, toprağım, ana vatanım!

YAZAR- Geri zekâlı, kız da Hintli değil!

HİNTLİ- Yok, kayaları selamlıyorum ben.

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Severdik bu kıyıyı. Hiç dikkat etmediniz mi? Bakın… Gelin, gelin buradan bakın… Ağzı yeni açılmış,

ince bir zarfa benzemiyor mu sahil?

YAZAR- Aslında belediye öyle parsellemiş. Ama bakış açısı tabii! Edebiyatta.

HİNTLİ - Deniz yükseldiğinde zarf küçük dalgalar, kum ve seslerle dolar.

YAZAR- İlahi sesler onlar da. Herkes duyamaz!

HİNTLİ- *(Kayaları işaretle)* İşte dile gelmemiş sözler. Aşkla açılmış uysal bir ağızdan, bir kez olsun işitilmemiş.

YAZAR- Demek söylenmemiş daha.

HİNTLİ- Düşünün ki söylenecek söz henüz kimsenin aklına gelmemiş. Fakat akar zaman. Zaman erir. Çoğalır sözcükler, tükenmez. Tazecik ağızlara yerleşir. Dile gelir ince, tatlı… Dalgalardan zarif, sokulur ruhlarımıza. Yer açar kendine yeni yazılmış açık bir ufukta! İşte o vakit, başka bir manzara bürür burayı da. *(Bir an)* Kim bilir, belki de başka bir lisanda?

(Sessizlik.)

YAZAR- Bir kızı elinde tutamadın hergele! Ah, aşk romanesk bir manastırdır oğlum. Dışarıdayken içerisi, içerideyken dışarısı gözükmez. Budalaca! Vazgeç.

HİNTLİ- Asla! Hem… Edebiyat budalalığı ciddiye almaktır efendim!

(Yazar bir çığlık atar.)

YAZAR- Banal! Seni banal… Pespaye… Vasat, avam… Yok öyle bir kural. Yok!

(Hintli çıkışa yönelir.)

YAZAR- Nereye?

HİNTLİ- Vakit kaybediyoruz.

YAZAR- Vakit mi? O da ne? Dur, dur! Hişt… Romeo! Hey!

(Hintli duraksar.)

YAZAR- Edebiyatta vakit yalnız sana aittir! Buyur dilediğince harca!

(Hintli hızla çıkar. Yazar kederle yalnızlığını fark eder.)

YAZAR- Yine de o korkunç son er geç çıkar gelir. *(Dışarı)* Yazmak için yazabilmek gerekir! *(Bir an)* Aaaaa! Tanrıların gazabı… Ey, Olympos'un kutsal ruhları… Titanlar,

tiranlar, yüce Zeus, Kronos! Mahvedin bu aşkı… Eyyyy, Troya'nın soyluları, susturun şu diomonu! Yakalayın! Yakalayın! Nöbetçiler! Romalılar! Ahhhh! Yılaannn! Yılan! *(Yorulur)* Lanet olasıca… Aaa! Niçin, niçinnnn… Bu kadar eli açıksın Tanrım! Hem de bir pansiyoncu için! Yazar falan değil ki o! Benim o… Yazar olan! O benim işte! Oooo my god! Bu ne aşk Tanrım! Hem de odacının kalbinde…

(Bir an. Yazar birden kendine gelir. Eşyaların arasına dalar. Her birini savurarak Edebiyat Defterini arar.)

YAZAR- Ah! Bir bulabilsek… Bulsak! Hatırla, hatırla hatırla! Ey, hafıza… Ah, seni, işe yaramaz bunak! *(Dışarı doğru)* Buraya bak, o defteri bulsak…

HİNTLİ- *(Dışarıdan)* Niye?

YAZAR- Nereye koymuş olabilirim ki…

HİNTLİ- *(Dışarıdan)* O defter ne işe yarayacak?

YAZAR- Ne işe mi yarayacak? Seni kendini bilmez cahil!

HİNTLİ- *(Dışarıdan)* Boş verin gitsin!

YAZAR- Ne diyorsun! Bir düzine aşk mektubu çıkar oradan be! Hatta o sayfalardan aşkın ta kendisi çıkar! Geveze! Başyapıt! O senin başyapıtın!

(Yazar artan bir telaşla defteri arar. Hintli girer. Sessizlik)

YAZAR- Hişşt… Duyuyor musun? Belcher's Deniz Yılanı sessizliği bu. Dinle! İyi dinle! Bir şey olacak…

HİNTLİ- Oldu bile efendim. Gülbanu gitti… Onun sessiz vedası bu.

YAZAR- Sahi? Sahiden gitti mi? Ulu tanrım! Koş, yetiş, yakala öyleyse!

(Hintli elindeki mesaja bakar. Kayaların üstünden şapka kendiliğinden kayıp, yuvarlanır. Bir an. Martı sesleri ağır ağır uzaklaşır.)

HİNTLİ- Resepsiyona mesaj bırakmış. *(Defteri kast ederek)* Bunu mu arıyordunuz? Buyurun, artık bir işinize yaramaz!

YAZAR- Niyeymiş?

HİNTLİ- Unutuş hatırlayış sevgili Nietzsche.

YAZAR- Deme!

HİNTLİ- Çok geç kaldık.

(Hintli derin bir kederle takımının ceketini çıkartır. Odacı ceketini giyer, düğmelerini ilikler. Şapkasını takar. Tam bir profesyoneldir.)

YAZAR- O da Ne? Ne… Ne oluyor?

HİNTLİ- Patron beni indirdi.

YAZAR- Ney?

HİNTLİ- Sabah kahvaltı servisine çıkmadım. Gece de çay dağıtmadım.

YAZAR- Edebiyattan bir bok anlamayan hırt! Ne olmuş o yarasa ile bunak çay içemediyse!

HİNTLİ- Bistroya gitmişler!

YAZAR- Neyyy… Alçaklar! Bistroya ha? Hangi parayla? Neyse neyse, belki şu rezil toplantı da iptal olmuştur hı?

HİNTLİ- Sanmam. Hazırlanın siz de kötü kaderinize!

YAZAR- Çıkart şu üstündekini, çıkart. Gözüm görmesin.

HİNTLİ- Gülbanu beni böyle sevmişti.

YAZAR- Yok, takım şık. Allah için… Ama sende odacı havası yok! Karakter seçimi gibi bir şey… Anlarsın ya… Edebiyatta.

(Hintli üstüne çeki düzen verir.)

HİNTLİ- Basic bu. Yeni başlayanlar için.

YAZAR- Tabii tabii. Konfeksiyon işi sonuçta.

HİNTLİ- Patron verdi.

YAZAR- Marifet!

HİNTLİ- Cebinde de manzaralı odanın anahtarı.

YAZAR- Hah, yine aynı hikâye.

HİNTLİ- Ama sonra bir gün bunu aldı başkasını verdi. Bu sefer de cebinde ilk giyenden kalma…

YAZAR- Bak sen… Yükseldin hı?

HİNTLİ- Pek sayılmaz. Sonra bir tane, bir tane ve bir tane daha…

YAZAR- Aman Tanrım, şimdiye ceket koleksiyonun olmuştur senin?

HİNTLİ- Hepsinin de bir yerinde…

YAZAR- Kuruveze de var. Böyle üst üste, üst üste…

Kuruveze. Söylemesi zor çocuğum!

HİNTLİ- Daha kapağı açılmadan unutulmuş… Nasıl desem… Eh, odalar da var… Komedinler, yastık altları, maun masa falan…

YAZAR- Falan derken? Orayı ben pek şey edemedim? *(Bir an)* Kaç tane manzaralı oda var adam!

HİNTLİ- Bir tane! Ama bakış açısı çok efendim! Ah, yine de Tanrı beni affetsin…

YAZAR- Amin!

HİNTLİ- …açılmadan kalmış bütün o…

YAZAR- Hı? Ulu tanrım! Ne diyorsun sen! Gömlek de mi çaldın?

HİNTLİ- Kitaplar için…

YAZAR- Neeyy! Ah… O hırt yüzünden, o canavar… Hep onun yüzünden biliyorum ben… Seni buna o sevk etti…
(Yazar kendini aceleyle işe verir. Dehşetle kitaplarını toplamaya başlar.)

YAZAR– Ah, sersem çocuk! Günahsız bir suç arıyorsa kişi… Gidip kitap çalmalı.
(Hintli ağlar.)

YAZAR- Muhakkak ki sen okumaya başladığında eski bir araba motoru gibiydin. Şimdiyse, göğe ulaşmakta yarışırsın sofularla. Çünkü tanrı eliyle eğitildin. Ne ağlıyorsun?
(Sessizlik.)

YAZAR- Zavallı kız! Ah, zavallı tatlı çocuk. Ne romanesk ama…

HİNTLİ- Bir şair kalmıştı sizden önce kendisi de aynen böyle söylerdi...

YAZAR- Ay… Bastonlu berduş değil mi o? Sadece iki mısra yazdı kırk yılda.

HİNTLİ- Ama o da unutulmadı!

YAZAR- Mektubu yazacağız Gülbanu'ya!

HİNTLİ- Çok geç artık.

YAZAR- Ne! Niye!

HİNTLİ- Manzaralı odanın anahtarını geri vermeliyim patrona. Hem mektup karşılığında sunabileceğim bir şey de yok size.

YAZAR- A! O tertemiz yüreğin var ya Werther. Karşılık ne demek! Hakiki aşk karşılıksızdır oğlum.

(Tek bir martının ses verir gibi anlık ötüşü. Yazar heyecanlanır. Hintli kederlenir iyice.)

YAZAR- Hem çok yol kat ettik. Bir düşünsene. Hafif bir kıpırtı da var gibi sanki şimdi kalbimde…

HİNTLİ- İlk değilsiniz efendim burada, kalbinde o kıpırtıyı hisseden.

YAZAR- Ney?

HİNTLİ- Sizden önce başkaları da oldu.

YAZAR- Mektup yazmak için mi? Kim?

HİNTLİ- Bir şair, iki öykücü…

YAZAR- Neee! Seni alçak!

HİNTLİ- Ve genç bir ressam.

YAZAR- Onu zaten geç… Hiçbiri de tek satır yazamadı! Yazamadı ha? (Keyfi yerine gelir) Daha iyi ya, bir fenomen adeta!

(*Sessizlik. Beklenmedik bir anda Yazar atılır. Olabildiğince hızlı adımlarla gider, bağrına basar Hintli'yi.)*

YAZAR- Yazacağız dedim! Gör bak! Ezip geçeceğiz hepsini. Tarihin en iyi aşk mektubu olacak!

(Yazar telaşla masaya yönelir, Hintli'yi kendi yerine oturtur, eline kalemi tutuşturur.)

YAZAR- Hatta öyle iyi yazacağız ki… Gülbanu bindiği gemiden atlayıp, yüze yüze geri dönmek isteyecek. Tam şuradan karaya çıkacak, sana… Sana… *(Bulur)* Merhaba Sevgilim! Diyecek. Merhaba! *(Devamını getiremez)* Yaz hadi. "Merhaba sevgilim". Yazdın mı? Yazmadın mı daha?

(Yazar Hintli'nin başında fır döner. Yazmasını bekler. Sonra dalgınlaşıp edebiyat defterini alır.)

YAZAR- "Merhaba". Niye yazmıyorsun? Beğenmedin mi yoksa?

(Aceleyle edebiyat defterini kurcalar.)

YAZAR- Buralarda bir yerlerde… O muhteşem sözler arasında…

(Yazar hevesle şezlonga yerleşir.)

HİNTLİ- Niye evinize gitmiyorsunuz? Siz sokakta yaşamaya alışık değilsiniz. Yazdıklarınız içinde sokağa dair tek satır yok.

YAZAR- Yazdıklarım! Yazdıklarım! Hay, yazdıklarım batsın! Lodos hepsini alsın savursun! Tek satır yazmayacağım bundan böyle! Hiçbir şeye gücüm yok! Görmüyor musun!

HİNTLİ- Siz… Bağışlayın ama… Aşkı da hiç bilmiyorsunuz… Her şeyi unutmuşsunuz.

YAZAR- Ne varmış bunda? Sen de edebiyatı bilmiyorsun? *(Defteri işaretle)* Ama bak! Kuru götlü bir Leyla için…

HİNTLİ- Gülbanu.

YAZAR- Ya? Leyla kim o zaman?

HİNTLİ- Kim bilir? Unuttuğunuza göre…

YAZAR- Unuttum. Leyla'yı unuttum. Hay… *(Edebiyat Defterini kastederek)* Neyse, her neyse bir başyapıt döktürebiliyorsun!

HİNTLİ- Affedin beni.

YAZAR- Niye? Ne oldu ki? Aman be! Ne oryantal hava! Bırak da işime bakayım.

HİNTLİ- Edebiyat defteri size ait. Geçen sene açılış konuşması için geldiğinizde cebinizde kalmıştı.

YAZAR- Ne! Hadi ya! Deme…

HİNTLİ- Bendeniz de kadifeyi temizlemeciye verince…

YAZAR- Ah, ulu Tanrım!

HİNTLİ- …size takdim etmek için de bu sene…

YAZAR- Okur okumaz hatırlamıştım. Zaten hatırlamıştım… Sadece üstünde durmadım. O kadar da bunamadım ya! Aklım başımda hâlâ! Hadi, güle güle. Güle güle! Yazacağız mektubu!

(Yazar yeniden edebiyat defterini okumaya dalar. Bir an. İyice yalnızlaşır.)

YAZAR- *(Kendine)* Aşkı bilmiyorum hı? Hah! Ben? Hem de ben?

(Bir an. Sessizlik.)

HİNTLİ- (Alçak sesle) Özür dilerim…

YAZAR- Hı?

HİNTLİ- Şu… Altın kural…
YAZAR- Haa… O mu? Kurgu. Kurgu! İyi bir kurgu! Ne olmuş? *(Beklemeden)* Gitmedin mi sen daha! Bir çay ver o zaman önce.
HİNTLİ- Kahve de var?
YAZAR- Ya? Black lütfen. Mersi.
(Hintli servisi yaparken Yazar uyanışla birden doğrulur)
YAZAR- Hint Okyanusu kıyısında unuttum seni!
(Hintli duraksar.)
YAZAR- Mektuba böyle başla. Sağ gösterip sol vurmak daima iyidir. Gizli kural.
(Hintli büyülenmiş kalakalır.)
YAZAR- Gitmeden, şu az evvel yazdırdıklarımı da uzat bakayım bana…
HİNTLİ- Bir cümle sadece.
YAZAR- Uzat!
HİNTLİ- "Merhaba sevgilim" işte bu kadar.
YAZAR- Ver adam ver!
HİNTLİ- Fakat…
(Yazar kaparcasına alır kâğıdı.)
YAZAR- Daha fazla geç kalmadan yazacağız ona!
(Yazar dikkatle kâğıda göz gezdirir.)
YAZAR- "Merhaba sevgilim" falan yazmıyor ki burada. Kargacık burgacık bu ne ulan? Çocuk yazısı gibi…
Yazar dehşetle duraksar.
YAZAR- Budala! Budalaaa! Kendini bilmez budala! *(Bir an)* Ah! Zavallı çocuk. Ah, bu ne nikbet ya Rab! Daha sen… Doğru düzgün yazmayı bilmiyorsun ulan!
HİNTLİ- Pek elim yatmıyor efendim. Malum. Whatshapp...
YAZAR- Öyleyse aşk neyine be! Git hadi… Git… Madem hal böyle, hiç değilse işini kaybetme.
HİNTLİ- Hemen efendim.
(Bir an bakışırlar. Hızla yönelip birbirlerine sarılırlar. Rüzgâr.)

SEMPOZYUM / ÇAY MOLASI

Karanlıkta sesler. Bir boğuşma. Az sonra ay ışığıyla aydınlanır sahne.

YAZAR- Bırak! Bırak… Vuracağım o canavarı!
HİNTLİ- Aman efendim…
YAZAR- Çekil!
HİNTLİ- Asla!
YAZAR- Durdurma beni! Bırak geçeyim adam!
HİNTLİ- Lütfen efendim… Lütfen… Biraz akıl ve tanrıdan sabır dileyin…
YAZAR- Ney!
HİNTLİ- Don Quijote.
YAZAR- Seni geri zekâlı! Biliyoruz herhalde.
(Bir el tüfek sesi. Sessizlik. Ayışığı sahneyi tümüyle aydınlatır. Tüfek Yazar'ın elindedir. Hintli pansiyonun ilan panosunu giymiştir. Göğsünü ve sırtını kapatan, omuzdan askılı, "Manzara Pansiyon" yazılı tabela. İkisi de kıpırtısız kalakalır. Şiddetli rüzgâr. Otelin ışıkları birden yanar. Geride aynı ince silüet.)
YAZAR- Bir şey oldu mu?
HİNTLİ- Yok, sıyırdı.
YAZAR- Tanrı kötü yazarlardan razı olsun. Aslında vurulman gerekirdi. Çıkart o üstündekini çıkart. Gözüm görmesin!
(Hintli panosunu çıkartır. Şimdi üstünde berbat bir takım vardır. Yazar irkilir.)
YAZAR- Öbürü ne oldu? Sattın mı yoksa?
HİNTLİ- Geri aldı patron. İleride… Manzaralı odaya dönebilirsem verecekmiş.
YAZAR- Ha… İyi o zaman. Dönme ihtimali mevcutsa…
HİNTLİ- Edebiyat düşmanı!
YAZAR- Ukala dümbeleği, daha yazı yazmayı bilmiyorsun.
HİNTLİ- Okuyabiliyorum ama… Don Quijote'u okudum.
YAZAR- Hangi Don Quijote'u okudun Allah bilir?

HİNTLİ- El ingenioso hidalgo Don Quijote de La Mancha!
YAZAR- Eh, oraya kadar doğru.
(Sessizlik.)
YAZAR- Soğuk mu olacakmış bu gece de.
HİNTLİ- Kim bilir?
YAZAR- Ne demek kim bilir? Sen bileceksin oğlum?
HİNTLİ- Estafurullah. Kahve?
YAZAR- İstemez! Ortalığı topla yeter.
HİNTLİ- Emredersiniz.
YAZAR- Öyle yarım yamalak değil. Hepsini! *(Bir an)* Ne duruyorsun? Koliler şu tarafa… Şuraya! Evet! Sehpayı kapat. Ver, bana. Çekil… *(Pansiyona doğru)* Seni canavar herif! Budala hırt! Ödeyeceksin bunu! Beni duydun mu! *(Ceplerini kurcalar, oda anahtarını bulur)* Bunu da nah alırsın… *(Sır verir)* O herif her şeyi yaptı… Yazamayayım diye her şeyi…
HİNTLİ- Sonunda kazanan siz olursunuz. Mutlaka.
YAZAR- Ona ne şüphe. Yazar ben olduğuma göre!
(Yazar anahtarı fırlatmak üzere hamle yaptığında gözü kolideki kahve kavanozuna takılır.)
YAZAR- Şuna da bak! İşte yakaladım! Demek buradaydın! Bunca zaman saklandın ha? Düşünebiliyor musun!
HİNTLİ- Fark etmedik bile…
YAZAR- Fincanları bul! Çabuk! Hadi, oyalanma…
HİNTLİ- İşte! Burada!
(Hintli fincanları doldurur.)
HİNTLİ- Edebiyattan bir halt anlamayanlara!
YAZAR- Yok. *(Sahili işaretle)* Belediyeye. Ah! Hint Okyanusu… Ne maceralı yolculuk ama. Biliyor musun yıllardır bana anlamlı gelen tek bir cümle bile yazmamıştım.
HİNTLİ- Estafurullah…
YAZAR- "Hint okyanusu kıyısında unuttum seni" Peh! Ne laf ama! Bu kez çok yaklaştım. Hissediyorum yaklaştım.
HİNTLİ- Eh, ilham her şeydir…
YAZAR- Sen öyle san. Neyse neyse. *(Sır verir)* Pansiyona taşınmadan önce… Bir hanım vardı…
HİNTLİ- Leyla!

YAZAR- Öyle ya, güzel Leyla. Sen nereden biliyorsun?

HİNTLİ- Altın kural! Ya Leyla'dır ya Mualla.

YAZAR- Öyle ya… Hakikaten o da öyle…

(Hintli çekingen mektup destesini uzatır.)

HİNTLİ- Tüm sadakatimle, tek satırına bile bakmadığımı içtenlikle belirtmek isterim…

YAZAR- Onlar da ne?

HİNTLİ- Leyla hanımefendinin şahsınıza yolladığı mektuplar efendim.

(Yazar acı dolu, kesik bir çığlık atar.)

YAZAR- Hepsi açık?

HİNTLİ- Rüzgârdan.

(Hintli aceleyle işine yönelir. "Girilmez" bantıyla işaretler araziyi. Yazar heyecanla zarfları kurcalar.)

YAZAR- Şunlara bak… Şunlara… Neredeyse günde iki tane.

HİNTLİ- Hanımefendi bazen özel ulak gönderir bazen de bizzat getirir.

(Yazar bir çığlık daha atar.)

YAZAR- Kendi mi?

HİNTLİ- Hı hı… Günde iki tane, başka nasıl olur? Malum.

YAZAR- Ah! Ulu tanrım… Peki niye sakladın, haber vermedin be adam?

HİNTLİ- Verecektim. Er geç… Sadece yapacaklarınızın sırasını biraz değiştirdim. Malum, takdim teyir!

YAZAR- Tanrımmmm… Ah, ulu tanrım!

HİNTLİ- Hatta… *(Cebinden mesajı çıkartır)* Bugün feribotla döneceklermiş. Selam söylediler size.

YAZAR- Deme! Gidiyor deme! Hiçbir şey söyleme! Sus, söyleme! Niye yaptın bunu be adam! Bir insan bu kadar kötü bir okuyucu olur mu be! Yazarını hiç mi tanımaz! Görmüyor musun aşkımı…

(Yazar yıkılır. Ağlar ağlar…)

YAZAR- Ah… Yıldırımlar üzerinize! Hepinize, hepinize!

HİNTLİ- Yazma süratiniz düşünüldüğünde önce Leyla Hanım'a bir mektup yollamaya kalkışsaydınız… Ya da düşseydiniz peşine…

YAZAR- Gülbanu'yu boşlayacaktım.

HİNTLİ- Hemen hemen.

YAZAR- Ah! Ulu tanrım! Akıllıca. Çok çok akıllıca! Lanet olasıca, yetenekli yılan! Aaa! Niçin, niçinnnn…. Bu kadar eli açıksın Rabbim! Basit, cahil bir pansiyoncu sadece… Omuzlarıma basa basa yükseldi!

(Yazar bir kenara yığılır.)

HİNTLİ- Aslında tam manasıyla böyle söylemek de doğru değil efendim.

YAZAR- Ya, nasıl söylemek doğruymuş Racin?

HİNTLİ- Gülbanu Hint Okyanusu kıyısında hiç var olmayacaktı. Doğmayacaktı.

(Sessizlik.)

YAZAR- Canavar! Yoksa öyle bir kız da mı yok?

HİNTLİ- Artık, siz nasıl buyurursanız.

(Sessizlik.)

YAZAR- Esinlenmek.

HİNTLİ- Efendim?

YAZAR- *(Kendine)* Leyla bana yazdıkça… Gülbanu da sana yazsın istedin. Ve hayalinde âşık bir genç kız yarattın. Şahane! Hah, elifi görüp mertek sanan biri için bile şahane!

HİNTLİ- Sancho Panza da cahildi. Siz de bilirsiniz ki macera boyu Don Quijote'u tek başına bırakmadı.

YAZAR- Onu bırakmayan eşek Rosinante'ydi budala. Bir daha oku.

(Yazar bavulunu alır.)

HİNTLİ- Nereye?

YAZAR- Eve. Geri dönüyorum.

HİNTLİ- Fakat nasıl olur?

YAZAR- Ne olacakmış ya…

HİNTLİ- Daha tek satır bile yazmadan… Gülbanu'ya…

YAZAR- Hayal o.

HİNTLİ- Bütün sözlerimiz gerçekti ama. Birkaç sayfanız eksik kaldı sadece.

YAZAR- Boş ver.

HİNTLİ- Sonra Leyla Hanımefendi de var…

YAZAR- Sen onu kafana takma! Otuz beş senelik karım benim.

HİNTLİ- Ya! Peki, manzaralı oda?

YAZAR- Vazgeçtim. Lüzumsuz bir his uğruna bu kadar dert… Göt içi kadar yer.

HİNTLİ- *(Yazar'ı yansılar)* "Yalnız orada huzur buluyorum ben! O odada. Bir mezar taşı gibi kapanınca üstüme… Garip bir huzur buluyorum."

YAZAR- Hem dolu değil mi orası hâlâ?

HİNTLİ- Eh, bir bakıma. *(Bir an)* Şu an Pakize Hanımefendi kalıyorlar.

YAZAR- Benden habersiz… Odama bir yeni yetmeyi mi yerleştirdin ulan?

HİNTLİ- Ah, öyle kibar bir kız… Nasıl da gelecek vadediyor… Sanki ışıl ışıl bir cümle… *(Birden)* Ulu Tanrım, nasıl da unuttum. Kahvesini götürmeliydim şimdiye çoktan…

(Hintli dışarı atılır.)

YAZAR- *(Arkasından)* Black sever.

HİNTLİ- Biliyorum efendim! Her gün kendilerine kahve ikram ederim.

(Hintli birden duraksar. Yazar keyifle kurulur şezlonga.)

HİNTLİ- Yemediniz di'mi?

YAZAR- Yok.

HİNTLİ- Aslında sütlü içmeliydi. Kibar, kırılgan, şair bir genç kız ne de olsa? Sanatında yeni. Sütlü içmesi daha uygundu.

YAZAR- Edebi açıdan şeker de koyar.

HİNTLİ- Anlıyorum. *(Bir an)* Şey… Ne zamandan beri…

YAZAR- Benim romanımla kafayı bozmuş uydurukçu bir hırt olduğunu mu anladım?

HİNTLİ- Estafurullah.

YAZAR- Tabii ki en başından beri.

HİNTLİ- Vay… Ne deha!

YAZAR- Değil! Tecrübe. *(Hintli'nin şapkasını kastederek)* Onu nereden buldun?

HİNTLİ- Sizden önceki müşteri. Aceleyle ayrılırken…

YAZAR- Unuttu yani. Tıpkı kitaplar gibi?
HİNTLİ- Aynen ya da hemen hemen.
YAZAR- Aslında tanıyordun beni?
HİNTLİ- Her sene aynı tarihte gelirsiniz pansiyona…
YAZAR- Şu yıllardır çarpıp durduğum pano… Tam köşe başındaki… Otele dönerken…
HİNTLİ- Dikkatinizi çekmek istedim. Ama öyle dalgındınız ki… Romanesk bir manastır gibi… İçeride kaldıkça asla görmeyecektiniz beni. Kendimce bir şeyler yazıyorum. Kimseye okutamadım daha.
YAZAR- Benden yeteneklisin.
HİNTLİ– Hı!
YAZAR– Okurlar nasıl olsa. Sen yaz…
HİNTLİ- Aman efendim… Siz bu ülkenin en saygın bir kalemi iken… Ben… Nasıl olur?
YAZAR- Bazen olur. Hatta tam da böyle olur. Ufalanırken kuru yapraklar, filizlenir yeni dallar.
HİNTLİ- Lütfen! Lütfen! Kahve… Tabii ya, kahve! Hatta buyurun, hemen pansiyona geri dönelim. Konuklar toplanmaya başlamıştır bile…
YAZAR- Hangi konuklar?
HİNTLİ- Sempozyum! Devam ediyor…
YAZAR- Yalan!
HİNTLİ- Yok, o sahi. Unuttunuz mu? Buraya sempozyum için geldiniz.
YAZAR- Deme! *(Bir an)* Sempozyumu unuttum… Basbayağı unutuverdim hem de… Ama bu… Bu nasıl olur? *(Bir an)* Oyun bitti. Benden Pes!
HİNTLİ- …Hayır! Hayır! İmkânsız! Çok açık söylüyorum ki imkânsız!
YAZAR- Aziz dostum, apaçık olan şey, benden iyi yazıyor olman. Tabii benimkiler içeride… Hep içeride. Tamamlamayacağım o romanı da. Sayfalar sizde kalabilir. Bir hatıra…
HİNTLİ- Kazanacağınıza söz vermiştiniz! Ebediyen oda sizindi! Hani şu meşhur şey için, Ede-bi-yat!

YAZAR- İnsan yaşlanınca çabuk yoruluyor.

HİNTLİ- Peki, kapanış konuşması… Ya o Bunak?

YAZAR- Geçtiğimiz kış kaybettik onu. En yakın dostumdu. Tavuk Karası'na gelince… Her sene, kendi kendine hiç okunmayacak, kimsenin okumayacağı bir kapanış konuşması yazar. Bu sene de onunki okunsun. Önceki yazılarına ulaşmak istersen kırmızı dosyada. Çok iyi yazardır. Zaman unutmaz. Malum. Rüzgâr!

(Sessizlik. Rüzgâr eser. Broşürler içeri dek sürüklenir. Birkaç el ilanı, sempozyum programı. Yazar küskün eşyalarına yönelir, kesik, acı dolu bir çığlık atar.)

YAZAR- Yenildim. Her cephede.

HİNTLİ- Gitmeliyiz o halde.

YAZAR- Artık ümit yok. Hiç yok hem de!

(Karşılıklı öylece kalırlar. Bir an?)

HİNTLİ- Şey… Hem… Ben galiba bir aşk mektubu da yazdım. Dün gece.

YAZAR- Beş para etmez. Kargacık burgacık, acemice laflardır onlar.

HİNTLİ- Size demiştim. Henüz yeterince iyi yazamıyorum demiştim!

YAZAR- Takma kafana gider konuşursun.

HİNTLİ- Konuştum. Ciddi bir ilişki düşünmüyorum dedi.

YAZAR- Ney! Edebiyata rağmen? Başkasını bul o zaman.

HİNTLİ- Öteki de öyle. (Bir an) Ama biri daha var.

(Hintli şapkanın astarı içinden bir not çıkartır.)

HİNTLİ- İşte! Bakın, adresini odada unutmuş. Bulabilir miyiz hı? Ulaşır mıyız kendisine?

YAZAR- Mesaj bu, adres falan değil ki çaylak.

HİNTLİ- Ney!

YAZAR- İlk aşk caddesi, Ara Beni rezidans!

HİNTLİ- Aa! Ulu tanrım! Fakat bu… Bu yalnız bir tek şeyi kanıtlar, demek dünyanın bu köşesinde, bir Gülbanu daha bendenizden mektup bekliyor hâlâ!

(Yazar sıkı bir yumruk patlatır.)

HİNTLİ- Yerden göğe kadar haklısınız efendim! Yine de

kızın kim olduğunu biliyorum. Ne var ki elimizde ilaç için, şöyle içli, tek satır bile yok yine! Olsa… Hemen gönderiverirdik. Eseriniz de tamamlanırdı böylece!

(Sessizlik. Martı sesleri. Aynı anda ikisi de zarflara atılır. Aceleyle seçmeye çalışırlar.)

YAZAR- İşte! İşte… Buldum onu. Bak… Leyla Hanım beni her kandırmak istediğinde tıpkı bir âşık gibi yazar. Şu inceliğe, sözcüklerin zarifçe, ardı ardına dizilişine bir bak…

HİNTLİ- Ah, bir genç kız kaç gün bekler ki… Ya gönlü kaymışsa başka birine?

YAZAR- Şuna da bak… Seslenişi biraz değiştirdik mi… Kızı tam kalbinden vuracak. Al şunu al, bir mücevhermişçesine sakla. Kızın boğuk, genizden gelen bir sesi olmalı. Merhaba derken, hafifçe titreyen. Ve sözcükleri canı çektiği gibi yoklayarak seçen: "Pek ala", "Böyle arzu ediyorum", "Mesela", "Kahve? Sütlü lütfen". Aman tanrım, fena değil ha? Hiç değil!

HİNTLİ- Bu o işte! Rosa… Manzaralı odadan çatıya çıkınca konsolosluk görünüyor ya…

YAZAR- İngiliz konsolosluğu?

HİNTLİ- İşte orada çalışıyor. Bu sene başladı işe.

YAZAR- Harika! Bu fikir muhteşem işte. Rosaaaa… Ne isim ama!

(Hintli mektubu aceleyle şapkanın astarı içine saklar, şapkayı kararlılıkla takar. Bir an Yazar'la göz göze gelir.)

HİNTLİ- Kendisini bulup elden teslim etmem en iyisi. (*Bir an)* Ortada bir tüfek varsa o mutlaka patlar!

YAZAR- Hızlı öğreniyorsun ha? *(Bir an)* Buraya bak…

HİNTLİ- Buyurun efendim…

YAZAR- Az evvel seni alnının çatından vuruverseydim şayet…

HİNTLİ- Ölmeden evvel, patrona bunun bir kaza kurşunu olduğunu söyleyecek, hemen kaçmanızı tavsiye edecektim size de...

YAZAR- Akıllı hırt! Nereye?

HİNTLİ- Hint Okyanusu kıyısına. Bu feci hatırayı unutmak

için elbette.

YAZAR- Eh, fena da olmazdı hani. Böylece şu lanet olası kapanış konuşmasını yapmaktan kurtulmuş olurdum. Sana güvenmemekle iyi etmişim. E, şimdi her şey yolunda. Olması gerektiği gibi. İşte bu kadar. Okurun adalet duygusunu sakın sarsma!

HİNTLİ- Çok saygıdeğer efendim, şunca günde bana inandığınız tek bir an bile olmadı mı?

YAZAR-Her gün hem de ve bütün kalbimle… Yine de Don Quijote'u yazan Sancho Panza değildi. Ne de Rosinante.

HİNTLİ- Eh, epey eğlenmiş olmalısınız.

YAZAR- *(Masayı işaretle)* Bütün hayatım onun başında geçti. Kim sahtekâr kim dürüst bir bakışta anlarım. Şu kapanış konuşmasına ne kadar kaldı?

HİNTLİ- Dilediğiniz gibi harcayabilirsiniz efendim.

YAZAR- Geldi mi bütün bunaklar?

HİNTLİ- Tam kadro. Bu sene feci hazırlanmışlar… Devirecekler sizi. Fakat kaygılanmayın. Notları aşırdım. Sanırım bir göz atmanız yeterli.

YAZAR- Sağlam adamsın!

HİNTLİ- Yalnız… Sizi yanıltmış olmak istemem ama... Belirtmek isterim ki…

YAZAR- Bakalım ne halt çıkacak altından!

HİNTLİ- Galiba bu sene başka birinin başkan seçilme ihtimali de var.

YAZAR- Olmaz öyle şey!

(Hintli dışarı yürür. Yazar koşar adım seyirtir. Dışarıdan sesleri gelmeye devam eder.)

YAZAR- Kimmiş o? Hangi alçak! Yok ki öyle bir yetenek!

HİNTLİ- *(Dışarıdan)* Birinden söz ediyorlar… İsterseniz kendi gözlerimizle görelim.

YAZAR- *(Dışarıdan)* Acele et… Acele…

SEMPOZYUM / KAPANIŞ

Güneş ağır ağır doğar, bir müddet tepede kaldıktan sonra batar. Böyle böyle iki boş gün ve üç gece geçer. Gecelerin sonuncusundan sonra güneş yeniden ağır ağır yükselirken kıyıda, eski şezlong vardır. Hintli kurulmuş kitap okumaktadır. Bir an. Duraksar. Görünmeyen okyanusa bakar. Martı sesleri, dalgalar, uğuldayan rüzgâr. Yazar girer. Elinde valizi vardır.

YAZAR- Manzarayı kapatmıyorum ya?
HİNTLİ- Önemli değil. Göreceğimi gördüm nasıl olsa. *(Bir an)* Buyurun lütfen. Böyle gelin, birazdan muhteşem bir günbatımı olacak. Belki sizin de hoşunuza gider.
(Hintli şezlongu işaret eder, Yazar rahatça kurulur.)
YAZAR- Ona ne şüphe! Bayılırım gün batımlarına.
HİNTLİ- Bakın, işte başladı bile.
(Bir an, sessizce ikisi de karşıyı izler.)
YAZAR- Çıkmadan önce resepsiyona sordum... İşten ayrıldığını söylediler.
HİNTLİ- Birkaç gün oluyor. Rütbem yine düşünce.
YAZAR- Daha aşağısı da mı var?
HİNTLİ- Her zaman…
(Yazar'ın dikkati Hintli'nin elindeki kitaba kayar.)
YAZAR- İyi bir kitap.
HİNTLİ- Bir başyapıt.
(Yazar Hintli'nin ceketine dikkat kesilir. Kesik bir çığlık atar.)
YAZAR- Benim ceketim değil mi o?
HİNTLİ- Yok, kitap sizin. Cebindeydi.
(Yazar gitmek için kalkar, Hintli kitabı geri uzatır.)
YAZAR- Sahi ne oldu o mektup işi?
HİNTLİ- Saygımdan ötürü mektubunu Rosa hanımefendiye kendi ellerimle verdim.
YAZAR- Deme!

HİNTLİ- Ahhhh! O kadar güzeldi ki… Yakından… Ah! Neredeyse bir meleğin gölgesi…

YAZAR- Ulu Tanrım! Sen âşık olmuşsun geri zekâlı yine.

HİNTLİ- Her halükârda Rosa bizim yazabileceğimizden daha güzel!

YAZAR- İmkânsız! O imkânsız işte!

HİNTLİ- Edebiyatta her şey mümkündür efendim. Bir aşk romanları yazarından öğrenmiştim. *(Sır verir)* Bronz kaide. Bakın, bakın. Güneş neredeyse batmak üzere.

YAZAR- Düşündüm de… Rosa kendisinden güzel çıktığına göre belki Hint Okyanusu da kendisinden güzeldir hı? Görmek gerekir mi sizce?

HİNTLİ- Öyle ya. Önden buyrun lütfen. Gidelim o halde.

YAZAR- Gidelim.

(Kıpırdamazlar. Derinden, bir yolcu gemisinin güçlü sesi, ardından Belcher's Deniz Yılanın sessizliği. Karanlık. Karanlıkta konuşmalar.)

HİNTLİ- Size sahne için birtakım piyesler kaleme aldığımı söylemiş miydim?

YAZAR- Yok.

HİNTLİ- Belki tenezzül eder de birine göz atmak istersiniz diye yanımda getirdim. Henüz nihayete ermedi ancak.

YAZAR- Sahne piyesi hı? *(Bir an)* Ver bakayım…

SON

FUNDA ÖZŞENER

CINDERELLA

Kent merkezinde Şirket binası. Kızıl Saçlı Şişman konuşarak girer. İkizlerden biridir ve kız kardeşinin neredeyse kopyasıdır fakat belki giyim kuşamda ona pek az benzer. Oldukça gençtir, yine de çekiciliği olmayan bir kadındır. Kendiyle uyuşmayan bir dağınıklığı vardır. Böyle yüksek sesle, kendi kendine konuşmaya da çoktan alışmıştır. Bir an bulunduğu yeri yadırgar sonra hemen hatırlar ve konuşmaya devam eder. İki kız kardeşi oyun boyunca yan yana hiç görmeyiz. Yine de biri varken diğeri ya bir siluet ya da bir hatıra halinde hep oralarda bir yerlerdedir.
Gün sonu ya da sabaha karşı…

1

KIZIL SAÇLI ŞİŞMAN- Yalnızım. Ne zamandır bilmiyorum? Belki de burada yaşadığım için? Metropolde, cehennemin göbeğinde! Birileriyle konuşmanın hiç yolu olmadığından. Yapayalnız. Hayatım boyunca düşler ve arzular arasında gezindim fakat hep cümlelerde… Anlamla öylesine doldum ki bana etki edecek bir şey kalmadı. Çoktan kayboldum, silinip gitti yeryüzü. Belki ben de bir cümle, sözcük ya da not oldum? Edebi varlıkların yaratabileceğinden daha derin bir yaşantı kurmaktan tümüyle vazgeçmiş, yalnızlığa alışmışken mektubu geldi. Okumanın farklı yolları var, iyi biliyorum çünkü onu böyle tanıdım.

Şirket'te çalışıyorum. Mensup diyoruz birbirimize ve oldukça radikal gözüküyoruz. İşe girmek, transfer olmak, sessizce ülke değiştirmek, yükselmek, öbür birime geçmek, başka şehre gitmek, çok ama çok daha fazla çalışmak, sadece basitçe çalışmak fakat aslında yaşamak, kurtulmak, vazgeçmek isteyenleri seçip, doğru hayatlara yerleştiriyoruz.

Bir yeni yıl toplantısında şef yedi yüz milyon başvuruya ulaştığımızı söylemişti. Yedi yüz milyon kişi ne olursa olsun hayatını kökten değiştirmek istiyordu! Bana kalırsa gerçek radikallik buydu. Ne var ki her seferinde, bambaşka sözcüklerle dile getirildiğinden hiç anlaşılmıyordu.

Oysa gerçek kolej diplomasıyla sahtesi gibi gözyaşları, parasızlık, değersizlik, intihar fikri, boş vermişlik, kumarbazlık, aleladelik, gitmek, kaçmak, kurtulmak, ölmek ya da hayatta kalmak isteği de apaçıktı birkaç satırlık başvuru mektuplarında. Gün boyu, peş peşe yapıştırdığımız, dişlerimizle kavrayıp, bir ısırıkta kopartıp açtığımız zarflardaydı başkalarının hayatları.

Giderek yanlış okumaya başladım. O Sıska Oğlan mesela? Yapışıp kalmış dudaklarını zarf açacağıyla bize zorla açtırdığında, herkes yapıştırıcıyı kendisinin sürdüğünü bilse bile çok yakında şef olacağını anlamıştı. Tuhaf, anlamamıştım ben ve epeyce gülmüştüm kapalı ağzının ardından hâlâ anlamlı sesler çıkartmaya çalışmasına. Bu şirketteki ilk gülüşümdü. Ertesi gün masamdaki zarflar birden azaldı! Sonraki gün biraz daha…

Üç zarf! Sadece üç zarf! Yedi yüz milyon radikal ve bana düşen sadece üç zarf mı? Üç budala, üç işsiz, üç göçmen! Üç işe yaramaz! Dur, dur, nefes al! Nefes! Oku! Zarflardan birini seç, söylenmek isteneni doğru oku!

Kötü zarf! Şirkette görünmez ilan edilmiştim. Bir kara gölge! Ta ki yeniden yükselene ya da tümüyle unutulana dek görünmez kalacaktım. Rezilceydi bu duruma düşmek. Nasıl olmuştu? Sormak için tam karşıdaki masaya baktım. Doğrudan şefe. Gözlerinin içine. Mumlar hafifçe titreyerek yanıyor, kırmızı karanfiller kederle tütüyordu hâlâ. Sıska Oğlan intihar etmişti. Birkaç gün geçmiş olmalı…

Bilmiyorum? Çünkü ben ilk kez o gün, ölmüş birini apaçık görüyordum. Yerinde oturuyor ve elindeki raporları dosyalayıp duruyordu. Artık bu dünyada olmadığını umursamamıştı bile. Mektup açacağı kalemlikteydi yine ve yırtık dudağından akan kan kuruyup gitmişti çoktan. Fakat tuhaf! Bu haliyle daha samimiydi gerçekten. Birinci zarfı ayırdım, şirkette hem de masamda böyle apaçık, ilk kez ağlıyordum…

Oysa o gün hava güzeldi. Kaymaklı dondurma rengi, eteği yıldızlarla işli eteğimi giymiştim ben de. Bir balon gibi şişkindi. Kızıl Saçlı Şişman, daha, daha da çirkin gösterdiğini

söylemişti beni. Sonra cenaze. Avlu kapısında karşılaştık. Uygunsuz biriymişim. Daima! Kıskanıyor mu? Annem tabutun başında ağlıyordu. Bu sefer üstümdekini fark etmemişti fakat bana kalırsa, o da ölmüş birini, ilk kez o gün, apaçık görüyordu. Bütün sırlarımızı kaldırıp atan, yokluğun berrak ışığı altında, babamın beyaz mermere yansıyan gölgesini...

Git gide kitaplara alışıyordum ve geceleri film izlemeye. O eski, büyük, dramatik filmlerden. Sonra ağlayarak uyuyakalmaya. Her gece her gece…

Hangi ülke olursa olsun üç çocuğunu kaçırmak isteyen babanın başvurusunu reddettim. Servet ödemesi gerekirdi. Beş kuruşsuzdu! İkinci zarfı da ayırdım. Ret! Mühür, sarı zarfın üzerinde, bir an, kocaman, kırmızı bir yağ lekesi gibi parladı.

İşte tam o an Kızıl Saçlı Şişman, yanımdan, sanki orada değilmişim, artık şirkette çalışmıyormuşum, her öğlen yemeğe birlikte çıkmıyormuşuz gibi geçip gitti… Çenesinde kocaman, kırmızı bir yağ lekesi parlayıp duruyordu. Hayret, görünmezlik kararıma ilk uyan o olmuştu!

-*Sekiz yüz milyona ulaştığımız konuşuluyordu*!

2

Büyük Ruh her zaman, herkes için başka bir hayat daha olduğunu söyler. Tıpkı durgun bir dünya görünümünün derinlerdeki hareketi, okyanuslar, kalabalıklar veya herhangi bir mevsimin değişimi gibi… Oradadır! Kıpırtılar, işaretler, görünen ve görünmeyenler orada! Okumak gerekir! Sadece olup biteni dosdoğru okumak! Hâlbuki ben giderek yanlış okuyordum.

Babanızın ölümü ya kederdir bizim için ya da sevinç dedi annem cenazeden sonra. Kızıl Saçlı Şişman da ya kurtuluş ya yok oluştur diye anında tamamladı. Daima böyle ya çok anlamsız ya da derin laflar etmeye bayılırlardı. Üçüncü zarfı niye en son açtığımı hatırlamıyorum. Kendime gelinceye dek yerde, masanın altında öylece kalmış olmalı-

yım… Herkes gitmişti. Güneş çoktan batmış, muhteşem bir ay parlayıp duruyordu gökyüzünde…

Altın Tavuk'ta bir şeyler atıştırıp gece boyu yıldızların altında yürüdüm. Soğuktu. Üşütmeyen bir soğuk. Taze hava ciğerlerimi yeniliyor, rüzgârla savrulan serin damlalar alnımı, ağzımı, ellerimi temizliyordu.

Parka kadar yürü, yürü. Bir yaprak hışırtısı karşıladı beni. Başımı kaldırıp göğe baktığımda yıldızlar gökcisimleri değil de vaatlerle dolu ışık zerrecikleri gibiydi. Sanki gerçekten yanıp sönüyorlar ve koyu gölgeler yumuşak, nemli toprağın üstünde titreşip duruyordu.

-Uzun kısa, kısa kısa kısa, kısa uzun kısa, uzun kısa. Bu–ra–ya bak. Ba–na bak. Buraya bak!

Buna o mektup sebep olmuş olmalıydı? Onun Tarot kartları? Ya da kendisi? Ya da bambaşka bir şey? Bir an bakışlarım ayakkabılarıma takıldı, karanlıkta bile kıpkırmızı parlıyorlardı ve hiç kurumamışlardı. Ne kadar zaman geçmişti? Şirkete bu ayakkabılarla gitmemiş olmayı diledim. Düpedüz dalgınlık demek olurdu. Dalgınlık! Çünkü bu kadarı da fazlaydı! Zarf açacağının hâlâ elimde olması gibi… Çantama atıp gitmek için kalktım, ayakkabılarımı da çıkarttım… Vıcık vıcıktı ikisi de.

Kızıl Saçlı Şişman, Altın Tavuk'ta oturmuş tek başına yemek yiyordu. Saçları, az önce süzülmüş salyalar gibi omuzlarından aşağı, tabağına sarkmış... Camın ardında inanılmaz derecede sahici, inanılmaz derecede tiksindirici fakat tuhaf sanki artık kendisi değil de başka bambaşka biri gibi... Yalnızım. Yapayalnız. Bu ne demek bilmiyorum? Niye sürekli ağladığımı, insanları anlatan büyük filmlerden ve kitaplardan ne anladığımı da? Hâlbuki bunları biliyor, öteden beri biliyor gibi bakarız birbirimizin yüzüne. Bütün dünyaya, zihinlere ve diğerlerine sızabilecek, o görünmez kuvvetle… Yine de sadece bir an. Kısacık karşılaşma anında. Kızıl Saçlı bunu umursamaz, sürdürmez ya da…

Gerçekte bazılarının asla Büyük Ruh olamayacağı doğuştan bellidir. Aslında tıpatıp diğerlerine benzediği… Birilerinin yanlışlıkla da olsa bakması, bir an gözünün

takılması için ortalarda dolanıp duracağı. Kendini astığını duyduğunda budala, sıska bir oğlan için ağlayacağı… Hiçbir şeyi, mektupları bile doğru düzgün okuyamayacağı, doğuştan bellidir…

Hâlbuki **o** okuyordu! Kendisi için, başkaları için ve bir hiç uğruna çekilen kartları… Yaşananları hatta yaşanacakları! Parkları ve yolları. Ruhları. Bir insanın en gizli amaçlarını. Küçük resimlerdeki sırları. Cümlelerin ardını. Canlıları, cansızları… Korkunç bir yetenekle okuyor fakat susuyordu. Öyle zayıftı ki…

Son zarfı açtım! Hatırlıyorum. Hiç, hiçbir şey anlatmıyordu. Ne ima ne gizli bir anlam vardı. Herhangi bir dilden, bir kültürden bile sayılamayacak kadar açıktı. Aslında tümüyle boştu. Bir gün kurtulabileceğini zannetmesinin beyhudeliği o kadar can yakıcıydı ki bir an tek sözcüğe dahi ihtiyaç hissetmeden yeniden dirildiğimi hissettim. Kalbimden vurulmuştum...

Anlattığım onun hikâyesi! İyi kalpli Cinderella'nın…

3

Kovuldum! Sarı zarf kovulduğumu söylüyor. Eskisi gibi işe gidip geliyorum yine. Umursamıyor ve raporları dosyalayıp duruyorum hâlâ. Çekidüzen verdim kendime. Uykularım düzeldi. Düşüncelerim de. Zarfı açtığımda Kızıl Saçlı'yla göz göze geldik. Karşıdaki masada o oturuyordu artık. Şef olmuştu ve iğrenç derecede derli toplu, hayır daha da fazlası pırıl pırıldı. İnanılır gibi değil! Sanki beni görüyormuş, istese görebilirmiş gibi yüzüme baktı. Hiçbir yerinde, çenesinde falan yağ lekesi yoktu. Zarfları elime alışımı, dişlerimle tutup yırtışımı, yapıştırıcı kokusunu içime çekişimi, bir paragraflık beyhude başvuruyu okuyuşumu seyretti, seyretti… Ağlamayı uzun zaman önce bırakmıştım ne de film izliyordum artık. Bomboştu zihnim. Bir buz çölü kadar. Ve sanırım herkes için böylesi daha iyiydi. Çok yanlış yollara girdiğimi, bütün bunların başıma bu yüzden geldiğini, çıkmaz sokaklara saptığımı,

şirketin, sistemin, bütün dünyanın, insanlığın dışına düştüğümü –Bir ışık mı yandı gözlerinde?– anlamış gibi baktım… Birden masasında hâlâ o Sıska Oğlan'ın fotoğrafını tuttuğunu fark ettim. Ulu tanrım, gümüş çerçeve ışıl ışıl parlıyordu. Onu her gün siliyor olmalıydı? Belki öpüyordu bile! Ah! Hangi budala, hiç olmayan biriyle aşk yaşayabilir ki? Hem de uluorta, herkesin gözü önünde… Son günlerde unuttuğum, atladığım, doğru anlamadığım diğer her şey gibi bu da göz önünde olmalıydı! Kim bilir ne zamandır? Bana bakıp gülümsedi! Gerçekten oradaymışım gibi. İçtenlikle mi? Bir yolunu bulmuştu… Sahiden nefes almanın, başını hafifçe öne eğmenin, yanaklarını pembeleştirmenin… Zararsız, herkesin kolaylıkla affedeceği süzgün bakışların… Hep iyi zarflar açıp, düpedüz anlıyor gibi yapmanın… Gözden tümüyle kaybolmadan gizlenebilmenin, ayakta kalmanın bir yolunu…

Masamın yanından geçerken başını hafifçe eğip selam verdi. Mahcup, mütevazı… Bir an, o berrak ışık yine çaktı. Aniden. Sanki gerçek, üstümüzdeki bütün sırları kaldırıp atmak ister gibi… Hâlbuki yakışmıyorlardı bile! Böyle… Böyle saçma bir şeye ne gerek vardı? Sahtekârdı ikisi de… Aşk mı? Düpedüz aşk ha? Fakat bu halleriyle de göz kamaştırıyorlardı işte!

Kartınızı seçin demiş miydi? Evet, sanki az önce. Soluk, titreyen görüntüsü hâlâ zihnimde. Leş gibi, deste deste kartları, umursamazlığı, kederi ve uydurduğu onca tuhaf hikâyeyle… Altın Tavuk'ta. Dipteki pis masada, müşterilerini ve kaderini bekliyor… Ne acı. Birden o korkunç keder kapladı yine içimi. Yanına gitmek, o yağlı Tarot kartlarından birini seçip onun anlatacaklarını dinlemek istedim.

Kızıl Saçlı bakmıyordu artık. Başını eğmiş, işine dalmıştı. Hayalet sevgilisi de yanındaydı. Belki de iyi anlaşıyorlardı. Kim bilir? Apaçık mutluydular işte!

Acımasızdım!

Masamdan kalktım, çantam omuzumda içeri girdim. Tarot neonu apaçık parlıyordu şimdi.

4

Altın Tavuk sinek avlıyor. Makine aynı masalı çalıyor. Bir annenin çocuklarıyla restoranda olduğunu, bir şeyler atıştırdıklarını gösterir. Anne masalı onları oyalamak için açmış. Gürültücü iki kız ve bir oğlan. Koşuşturup durmuşlar. En küçüğün lastik ördeği düştüğü yerde duruyor. Baba beklediklerinden erken gelmiş, küçük ağlamamış, anne de almak için geri dönmemiş. Öylece istekli gidivermişler. Bir anda, çarçabuk. Alelacele çünkü sürdükleri hayat hâlâ ortalıkta işte. Tütüp duruyor. Bebek pudrası, ucuz deodorant, sabun, saç spreyi, ketçap, kırmızı ruj. Ama burada işaretler uzun süre yaşamaz. Sonunda ağır bir yağ kokusu hepsini kaplar. Tavuğun kesik haykırışıyla masal sona eriyor. Tezgâhın önünde kahveleri beklerken bir an ona bakıyorum. Dalgın, elindeki kartlarla oynuyor. Neşeli değil. Umursamaz da. Yaptığı iş keder veriyor olmalı? Birinin görünmez olması kadar büyük bir keder. Piliç restoranında fal bakmak, kimsenin uğramadığı bu yerde…

Birden yanına gidip aslında arkadaş olmak istediğimi, buraya onu görmek için geldiğimi, zarfını açtığımı, başvurusunun pek parlak olmadığını, hatta hiçbir işe yaramayacağını, niye kendisini böyle günden güne mahveden bir iş yaptığını anladığımı, yine de bunun hiçbir öneminin olmadığını, doğru adımlar atabilirse eğer, herhangi bir yere hatta yepyeni bir hayata yerleşebileceğini, kendisini tanımayı istediğimi, bir kocası, sevgilisi, belki de bir kız kardeşi olup olmadığını merak ettiğimi, altın sarısı saçlarının gerçekten inanılmaz, hayatımda gördüğüm en temiz saçlar olduğunu… Söylemek istedim… Tezgâhtan fincanları alıp yöneldim. Hiçbir şey demeden alışkanlıkla desteler-den birini önüme itti…

Dediğini yaptım. Kartları seçtim.

Galiba gün yeni batmış ya da doğacaktı…

5

-Buraya Kızıl Saçlı"yla geliriz. Şu yağlı butlardan yemeye bayılır ve hep pencerenin önüne oturur. Şeytan mı? İlk kart için uğursuz değil mi? Eh, pekâlâ. O da burada olmalıydı. Artık bir arada değiliz. Ama hâlâ her gün geliyor. Tek başına. Belki de dışarıdan geçmiştir az önce. Dikkatli değilim, pek değilim bu aralar. Fakat o beni görmüştür. Eğer caddeden geçmişse? Camın ardında inanılmaz derecede sahici, inanılmaz derecede tiksindirici fakat tuhaf, şimdi, sanki başka, bambaşka biri gibi olduğumu düşünerek… İkinci kart! Ulu tanrım! Ya da fark etmemiştir bile… Kim bilir? İçerisi karanlık, ışıklar yanmayacak mı? Eh… Hep böyle değildik. Yani bir vakitler. Yani hâlâ bir ailemiz, tanıdıklar, peluş patikler, ev ziyaretleri falan varken. Evet, evet, hatta tam bir aile bile sayılabilirdik… Çevremizdeki herkes de tam bir aile sayılabilirdi. Ve her şey yolunda gitmiş olsaydı şimdi Kızıl Saçlı'yla bir hatıralar yumağının ortasında oturuyor olabilirdik. Bugün biraz soğuk değil mi? Hayır, ağlamıyorum. Ne geçmişe ne geleceğe dair bir düşüncem yok. Sanki böyle bir şey mümkünmüş gibi şimdiyi, sadece şimdiyi yaşıyorum. Sanki böyle bir şey mümkünmüş gibi. Bir hayalet gibi… Kızıl Saçlı'nın âşık olduğunu söyledim mi? Pek tanımadığı, bana kalırsa asla tam olarak tanıyamayacağı birine… O sıska Oğlan'a. Ama böylesi daha iyi. Annem bir kez, tek bir kez evliliği hakkında konuşmuştu. Mutfak camından bahçeye, yuvarlak mermer masada, güneşin altında, tek başına oturan babamın gölgesine doğru bakarken: "Bunca yıl evli kaldıktan sonra çıldırmamış tek bir adam ya da kadın görmedim. Her şeyi yanlış anladık. Allah kahretsin"! Fakat doğrusunun ne olduğunu bildiğini de hiç zannetmiyorum. Hayır, ağlamıyorum. Yağ kokusu, bir de baharat… Yitirdiğimiz her neyse çoktan yitirildi. Ya da unuttuğumuz… Ağlamanın anlamı yok. Hem o bunun farkında bile değildi. Kızıl Saçlı yani. O… O… Öylesine değişti ki… Bu da mı Şeytan? Ulu tanrım! Kartlar çok mu kötü?

Cevap vermedi. Onları umursadığı falan yoktu. Hiçbirine, ne de Tarot'a zerre kadar inanıyordu. Epey müşteri kaybediyor olmalıydı bu yüzden? Çünkü hiç, hiçbir şey anlatmıyordu. Ne ima ne gizli bir anlam vardı bakışlarında. Herhangi biri bile sayılamayacak kadar açıktı. Bilmediğim bir lisanda, bir tür dilsizlikle, sanki başka, bambaşka bir anlamda, çoktan vazgeçilmişçesine yaratılmıştı. Sanki zavallı, aciz ama yine de iyi biri gibi… Bu çok tuhaftı?
Yanılmamıştım gece oluyordu…
Ona şirketten gelen cevapların kader olmadığını, sadece birilerini etkilemek için ya da bütün kartları yanlış okuduğumuzdan, işte kim bilir hangi sebepten ise öyle cevaplar verdiğimizi, masalarda sürekli bir şeyler uydurduğumuzu, yanıtların dilediğimiz gibi yazıldığını anlattım… Dinlemedi… Yalnızdı, yapayalnız. Pis bir tavuk lokantasında, en kötü masada, tüm gün tek başına oturup, fallarına bakmak için müşterilerini ve kaderini bekliyordu…
Görünüşünü çekici kılansa sadece ümitsizliği, hiçbir şey anlatmayan, apaçık ümitsizliğiydi, hepsi bu… Altın sarısı saçlarının gerçekten inanılmaz, hayatımda gördüğüm en temiz saçlar olduğu bir de…
Gönlünü almak için birlikte parka gitmeyi teklif edecektim.
-Lojmanda buluşur ve Altın Tavuk'ta bir şeyler yeriz. Cadde ay ışığı altında, durgun bir nehir gibi sessizce uzayıp gitmeye başlamadan önce orada oluruz. Hışırdayan yaprakların karşılayacağını ümit edelim bizi. Uzaktan köpekli bir kadın geçebilir ve bazı geceler olduğu gibi yıldızlar okunaklı sözcükleri en yükseklerden aşağılara, bütün parka saçabilir. Hayır, kartlarını getirmesinin isabetli olacağını sanmıyorum çünkü pek çok kez o parkta, hışırdamayan karanlık dalların, parlamayan yıldızların altında oturduğumu da hatırlıyordum. Feci bir manzaraya, şehrin saraylarına baktığımı, bundan böyle onları, yalnız onları göreceğimi hayal ederek. Gece gerçekten çöktüğünde etraf öylesine karanlık olmuştu ki ancak kızılçamın altında, sigara yakmak için tutuşan bir kibritin aleviyle aydınlanmıştım…
Ona mutlaka birlikte parka gitmeyi teklif edecektim.

Fakat tuhaf yerinde yoktu? Bomboştu Altın Tavuk. Sabahın bu saatinde hem de? Kızgın yağ tencerede fokurdayıp duruyordu…

-Suyu çoktan bitmiş, hırlayan kahve makinesini kapat. Storları indir ve tavan pervanesini çalıştır.

İçerisi serinledi, koku azaldı…

-Kahve zehir gibi... Geceden ya da önceki günden kalmış olmalı? Buzdolabından kaymaklı bir dondurma alsam iyi olacak. Canım sigara çekti. İçiyor mu? Bir kez köşesinden ince bir duman perdesi ağır ağır yükselmişti. Kızıl Saçlı kart çekmek istemişti. Geçen kış ya da yaz olmalı? Kader destesinden. Şirkete gönderilenlerin bir kısmını, mektupları, başvuruları daha kimse okumadan atıverdiğini anlatmıştı yolda bana. Yaptığı sanki alelade bir şeymiş gibi öylece gülerek anlatıvermişti. Dehşetle donakalmıştım. Bu halim daha da güldürmüştü onu. Ve elbette yaptığının ne demek olduğunu falan biliyordu. İnsanlığın omuzlarımızdaki yükü hafiflettiğine inanıyordu. Çünkü şirkette geçirdiğimiz onca yıldan sonra, zaten herkesin, istisnasız herkesin içinde bir gün uyanmak isteyebilecek bir radikalin yaşadığını keşfetmişti. Bu onun gözünde herkesi ümitsiz vaka yapıyordu ki kendisi gelecek vaat etmeyen her şeyden tiksiniyordu.

-Peki sen?

-Hayır, asla öyle biri değildi

Parkta seyrettiğimiz gökcisimleri?

-Yıldız zannedilmekle aslında onlar da radikal!

Yine de yıldız, bulut, yağmur gibi şeyleri seyretmenin güzel olduğunu çaresizce kabul ediyordu çünkü aksini iddia etmek de bir tür sadakatsizlik oluyordu. Destesinde ne çıktığını sordum? Sadece üç kart çektiğini söyledi. Saçma sapan bir cevap almış. Üstünde durmaya değmeyecek bir cevap. Omuz silkti, bir daha da kaderiyle hiç ilgilenmedi! Fakat sonraki günler Tarot köşesine sırtı dönük oturdu hep. Cam kenarında. Ve hatayla dahi olsa seçtiği kartlardan söz etmedi. Hâlbuki tabağındaki butları hızlı hızlı yerken durmadan bir şeyler anlatırdı. Aslında her şeyi anlatabilirdi. Kızıl Saçlı'nın lisanında, her şey acayip

biçimde anlatılabilir hale geliyordu ki belki de canlılığının tek kaynağı buydu?

-Bazen susmasını istiyordum Yaşamayı istemediğim günler. Tarot masasından yükselen ince duman perdesinin yayılıp genişlemesini ve gökyüzü hariç her şeyi örtmesini istiyordum. Ta ki geriye sadece yıldızlar kalana kadar…

Gelmedi, Altın Tavuk'a kimse gelmedi. Hava kararınca neonu açıp çıktım ben de… Sonra gece yarısı dönerken restoranın bütün ışıklarının yandığını gördüm. Kızıl Saçlı cam kenarında tavuk yiyor, küçük kızlarla oğlan çocuğu ortalarda koşuşturuyordu. Anneleri iki kahveyle tezgâhın öteki ucuna ilerledi. Genç kadının hamileliği artık iyice belirgindi ve keyfi yerinde görünüyordu. Belki de Tarot sırası bekliyordu doğacak bebeğe bir ad bulmak için? Bir an duraksayıp ona doğru baktım… Dalgındı… Önündeki kartlarla ilgiliydi. Masadakiler hayretle anlattıklarını dinliyordu… Beni fark etmedi. Onun yerine camın ardından Kızıl Saçlı'nın baktığını gördüm. Gözlerini kaçırdı. Onun lisanında bu, derin bir keder demekti. Korkunç bir keder… Galiba artık iyice bana benziyordu… Daha da fazla benzeyecekti ya da.

Tavuğun haykırışıyla ay ışığı altında, durgun bir nehir gibi sessizce, uzayıp giden cadde birden dalgalandı…

6

General gece yarısı şirket binasına giremeyeceğimi, mesai başladıktan sonra gelmemin daha uygun olacağını söyledi. Kapıda geçirdiği onca yıla dayanarak ediyordu bu sözleri fakat elbette artık sabahı da tavsiye etmiyordu. Gün doğumuna az kalmıştı zira. Yine de giriş için izin gibi bir şeyler alabilirmişim… Belki vazgeçmem ve hemen lojmana dönmem daha isabetli olurmuş. Çözüm masasına başvurdum mu? Çantamın içine bakmalıydı…

Çantayı açtım. Ofisteki masadan topladığım birkaç renkli kalem, bloknot, silgi, basit ıvır zıvır vardı. Onun başvuru mektubu en dipteydi ve ret mührü sarı zarfın üzerinde

hâlâ kırmızı bir yağ lekesi gibi parlıyordu. Mektup açacağını ise fark etmedi. Çoktan unutmuş olduğum için ben de fark etmedim. İçeri girmek istemiyordum. Zaten içerden çıkıyordum ama artık tuhaf kaçacağından bundan söz etmedim. Onun yerine annemin telefon ettiğini, öğlen yemeği için mutlaka beklediğini, sebze çorbası yaptığını, kız kardeşimle gitmeye mecbur olduğumuzu anlattım. Hiç ilgilenmedi. Cevap versin istiyordum. Canım konuşmaya devam etmek istiyordu. Herhangi bir konuda. Bir sürü boş laf etmek. Öylesine… Bunu onunla daha önce niye hiç yapmadığıma şaşırdım? Şirkette görünmez ilan edildiğimi, ne yaparsam yapayım, ister bir martı sürüsü ya da peşimde yürüyen bir ormanla geleyim yine de görülmeyeceğimi, kara gölge gibi bir şey olduğumu ama çok yakında kurtulacağımı zannettiğimi, pekâlâ, her şeyin eskisi gibi olabileceğini…

Söylemek istedim…

Bir ışık mı yandı gözlerinde? Sanki bir anda beni anladı? Bütünüyle anlayıverdi… Tam da o anda böyle bir şey imkânsızken ve aslında her şeye aykırıyken… Tam da ben, hiç değişmeden, sanki tümüyle tuhaf bir şekilde, bir radikal, tıpkı bir radikal gibi yaşamanın imkânını düşünmeye başlamışken…

Sebze çorbası sevmiyordum… Fakat ne olursa olsun annemin öğle yemeğine gidecektim!

Ben geri dönerken Kızıl Saçlı şirkete geliyordu. Sabaha kadar Altın Tavuk'ta kalmış olmalıydı. Perişan gözüküyordu. Üstü başı kir içindeydi ve omuzlarının iki tarafından sarkan saçları vıcık vıcık parlıyordu. Aramızdaki bu iş artık onu mahvediyordu. İlk kez, o sabah, göz önünde biri olmanın aslında pek de o kadar iyi bir şey olmadığını düşündüm. Bir an için bunu düşündüğüme yemin edebilirim!

Lojmanaa gitmeliydim. Yıkanıp, balon eteğimi giymeli, öğle yemeğine yetişmeli… Yemekte sebze çorbası olmazdı belki? Olurdu ya da? Üçüncü kart ölüm çıkmıştı… Belki de bu yeniden doğmak demekti?

7

Kızıl Saçlı benden önce gelmiş, mutfakta annemle laflıyordu. Saçını toplamış, gömleğini değişmiş, daha iyi görünüyordu şimdi. Fakat üstünde yine o iğrenç, mütevazi hal vardı. Sıska Oğlan'la ilişkilerini anlatıyordu herhalde? Parmağındaki gümüş halkayla oynayıp duruyordu çünkü. Nişanlanmış olmalıydılar? Bu ahmakça bir haberdi! Sıska Oğlan'la birkaç kez parkta görmüştüm onları. Herkesin geldiği saatlerde, hem de ortalıkta bir sürü insan varken geliyorlardı… Öğle yemeği molasında buluşmuş çiftler, anneleriyle okuldan dönen çocuklar… Kendilerini ne zannediyorlarsa öyle olduklarını zannediyorlardı. Kızıl Saçlı'nın birini seviyor olması kalbime dokunuyor birden. Öyle kuvvetli bir yaşama isteğiyle dolu ki merhamet duyuyorum ona. Annem cenazede, aslında birbirimize hiç benzemediğimizi söylemişti:

-Hâlbuki ardı ardına, tıpkı ağzımızdan dökülüveren sözcükler gibi doğdunuz… O kadar yakın aralıklarla ki karışmanız mümkün değildi… Bir cümlenin kelimeleri gibi…

Ve buna çok ama çok gülmüştü.

-Evet benziyorsunuz. Fakat belirsiz bir benzeyiş bu. Çocukluğunuzda sizi birbirinizden hiçbir zaman ayırt edemezdim. Gerçekte birinize yaptığından dolayı kızıyor öbürünü seviyordum fakat hanginizi? Şimdi, onca yıl boyunca birlikte yaşadığınız hayatın, söylediğiniz sözlerin, anlattığınız hikâyelerin, bütün gerçek parçalarının, zerrelerinin hatta daha da küçük anların yuvamızda birikmiş olduğunu bilsem de artık onları ayırt edemiyorum. Galiba benim tarafımdan hâlâ karıştırılıyorsunuz ve bu da biraz tuhaf yapıyor sizi. Fakat hanginizi?

Konuşmaya devam edeceklerdi. Sessizce mutfağa girip bir kâse çorba aldım, Kızıl Saçlı şirketi anlatmaya başlamıştı yine… Şef oluşunu... Göçmen Masası diye acıyla inledi. Duydum. Ruhundan yükselen incecik, aciz, zavallı bir sesti. Annem birkaç saniye bana bakıp bakışlarını öbür tarafa çevirdi. Sanki orada yoktum, görmüyordu beni!

Erken geldiğine göre olan biteni, başıma gelenleri çoktan konuşmuş olmalıydılar. Rahatladım. Bitince bir kâse daha çorba aldım. Nihayet gerçekten ayırt ediliyorduk işte.
Yine de sessiz bir ayrılık acısı yukarıdan indi, kalbime yerleşti. Yeniden sokağa çıktığımda, mutfak camından bahçeye, orada, yuvarlak mermer masada, güneşin altında tek başına oturan babama ve uzaklaşıp giden bana bakıyorlardı…

8

-Gelmedi. Altın Tavuk'a kimse gelmedi. Hava kararınca neonu açıp çıktım ben de. Parkın, yeşil kapısından tek başıma geçecek ve benden çok önce gelmiş, orada, ağacın altında sabırsızlıkla bekleyip duran Kızıl Saçlı'yla karşılaşacağım. Sanki görüyormuş, istese görebilirmiş gibi yüzüme bakacak.
Bunun bir yolunu bulmuştu. Başını hafifçe öne eğmenin, yanaklarını pembeleştirmenin, zararsız, herkesin kolaylıkla affedeceği süzgün bakışların, bunlarla kendini kurtarmanın, hayatta kalmanın bir yolunu bulmuştu. Orada kızılçamın altında ya da daha önce tünelde, yapraklar arasından göğe bakarken nihayet geri dönmek isteyecekti herhalde? Ayakta kalmanın bir yolunu bulmuştu nihayet.
Yeşil kapıya yöneldim.
Parkın bu kapısı kızılçama en uzak olandır fakat kendiliğinden büyümüş kalın dallar, sağlam düğümlerle görünmez kılıncaya dek kapıyı sarar ve mor yapraklar da içeri doğru uzanan kısa, kuytu bir tünel yaratır. Güzeldir. Çok güzel. Görülmeye değer. Tünel bir gün, içinden sanki uzak bir ormana, vahşi bir tabiat parçasına geçebileceğimiz hissi verir. Başka bir parka, şehre, ülkeye, dünyaya, benliğe hatta… Bunu Kızıl Saçlı'ya da söylerdim… İnanmazdı! Dehşet içinde, yadırgayarak bakardı.
-Tünel başka bir parka, ormana, şehre, hayata, dünyaya asla açılmazdı! Bir mucize olurdu bu fakat mucizeler de olmazdı… Olmamak içindi onlar. Yine de sonuna dek gizli bir ümitle dinlerdi söylediklerimi. Olmamış olanlar da dâhil, umduğu ve ummadığı her şey olup dururdu bu arada. Orada parkta, dışarıda ya da herhangi bir yerde. Gözümüzün önün-

de. Sessizlikte. Tam gün batarken, gölgeli dalların altında, gökyüzünün ağır ağır kararmasını beklerken… Fakat işte tam da bundan korkardı Kızıl Saçlı. Hayatta kalmaktan! Acımasız mıydım? Bütün dileği uysalca yaşamaktı oysa… Varlık zorunlu parçam olmasa verirdim. Ne yazık ki bu da mümkün değildi. Muhteşem güzellikteki o ilk günden, kaygı verici son güne dek, tıpkı doğumumuz gibi, onunla aynı hayatı paylaşacaktım…

Beklenmedik bir anda, ağaçlardan birinin ardından, gerçekten karşıma çıkabileceği kaygısıyla yolumu değiştirdim ve gözükmemek için çalılara yöneldim. Bir süredir parka habersizce, tek başına gelmeyi âdet edinmişti. Ona vaktinden önce Büyük Ruh'u anlatmış olmaktan endişe ediyorum. Unutmuş olmasını diliyorum bütün sözlerimi. Unutmadığını, böyle bir sırrı asla unutmayacağını, ömrü boyunca içinde taşıyacağını bilerek. Her ne şekilde olursa olsun faydalanmaya çalışarak…

Son kart ölüm çıkmıştı... Bu defa tümüyle terk etmişti beni belki de?

Yalnızlığı beklemeye başladım ben de... Orada. Her uzun günün ardından çıkıp gelen, bakışları kapatan, istekleri sonlandıran, nihayet çelimsiz bedenleri bir köşede yığılıp kalmaya mahkûm kılan, mutlak karanlığın hükmü, ışıltılı küçük geceye gizlenmiş yalnızlığı.

-Yakarışı o karanlıkta işittim işte. Mırıltı biraz daha yükseldi ve kesinliğinden emin olacağım anda birden yitiverdi. O vakit az ilerde, tıpkı yumuşak başlı bir hayvan gibi ağır hareketlerle, ağacın altına yerleşen aileyi gördüm. İki kız ve hâlâ ortalarda koşuşturup duran küçük oğlan. Anne omzundan indirdiği postu toprağa serdi ve oturduğu yerde, artık başı göğsüne düşmüş, uyuklayan oğlancığı kucaklayıp üstüne yatırdı. Siyah kedi de ayakucuna ilişti hemen ve o da uyuklamaya başladı. Çocuğun küçük başını çevreleyen postun, kıvırcık yünüyle aynı renk, gür, boz saçları tüylerin arasına uzanır uzanmaz kayboldu. Az sonra, karanlıkta, başsız kuzunun iyi yüzülmüş gövdesinden ayırt etme imkânı kalmayadı oğlancığı da. Yorgundum. Sanki yoktum. O sessiz, sadece fısıltılarla

dolu olması gereken, en karanlık saatte bile… Çelimsiz kuzucuğu daha fazla görmemek için başımı çevirdim… Terk ettim nihayet, artık hiçbir şey arzulamayan benliğimi de… Ve aniden çıkıp geldi mucize. Az sonra Anne güç harcadığı bir iş yapmış da tükenmiş gibi hızlı hızlı soluyarak ağacın altında durdu. Bir sigara sardı. Ortalık onun kibrit aleviyle birazcık aydınlandığında oğlancığın çalıların ardından çıkıp, az ileride, öylece dikilip duran ve olan biteni ağlayarak seyreden Kızıl Saçlı'ya iyice sokulduğunu gördüm. Ulu tanrım! Kardeşlerinden sadece birkaç yaş küçüktü. Bu da mı ölüm! *Yabancı birinin varlığı onu hiç ürkütmemiş aksine yakınlık uyandırmış olmalıydı ki gövdesini uysalca onun koluna yaslamış, yeni hayatının yavaş yavaş kuruluşunu seyrediyor, sessizliği bozmuyor, bana kalırsa tam o an, olan bitende, aslında o da bir sır, bir mucize, bir gelecek görmeyi arzuluyordu.* İlk kart için kötü değil mi? *Kendisine ya da aileden birine ait bir gelecek… Gitmek, kaçmak, kurtulmak, ölmek ya da hayatta kalmak istiyordu… Bunu bir gün gerçekleştirebilecek kadar çok istemeyi istiyordu!*

Ulu tanrım! Kartlar çok mu kötü?

Ret! Kırmızı mühür zarfın üstünde bir yağ lekesi gibi parladı. Keskin bir ıslık sessizliği böldü!

Çocuğun kasları özel bir komut almış gibi birden içgüdüyle gerildi. Doğruldu ve öylece kaldı. Kızıl Saçlı gölgeden eliyle küçüğü ileri doğru itti. *Ne yaptığını bildiğini zannetmiyorum…* Bir anda, bir an içinde, ne olduğunu anlamaya fırsat bile kalmadan karanlık arttı, aile dağıldı ve geniş toprak öfkeyle dalgalandı. Sanki mucize yavaşça geri çekildi. *Yaptığının neye mal olduğunu…* Oğlan da birkaç adımda çalıları aşıp yatağına geri döndü. Kardeşlerinin yanına. Her şey yine eskisi gibiydi. Aslında sonsuza kadar değişebilecek olan her şey yine aynıydı işte… Tam o anda…

Kardeşler birlikte büyümeyecek, Anne yaşlanmayacak, yine de gerçekte hiç yaşanmamış bazı hayatlar zihinlerde, yaşanmışlar gibi saklı kalacaktı. Bize ya da diğer hayatlara dair. İki kız ve ortalarda koşuşturup duran bir oğlan çocuğunun anıları… Benim veya Kızıl Saçlı'nın anıları… Fakat

hangi zihinde?
Bazı meçhul mırıltıların kaynağına ulaşmalıydı insan. Belki de o zaman en doğru hayata yerleşebilirdi? Üçüncü kart ölüm çıkmıştı belki de bu yeniden doğmak demekti? Tavuğun haykırışıyla, ay ışığı altında, durgun bir nehir gibi sessizce uzayıp giden cadde birden dalgalandı.
Mutlaka lojmana dönmeli, oradan sonsuza dek ayrılmalıydım ya da. Başıboş mırıldanmaların, tuhaf, meçhul seslerin, fısıltıların bir zaman sonra benim ağzımla, anlamını hiç bilmediğim sözcükler olarak dile gelmesinden ve diğerlerine delirdiğimi ya da bütünüyle akıllandığımı, aslında radikal, tehlikeli, gizli bir radikal olduğumu düşündürmesinden korkmaya başlamıştım. Her iki durumda da bir daha şirkete giremezdim. Altın Tavuk'un hiçbir camında yansımaz, asansöre giden koridorda bile konuşulmazdım.

9

-Annenin başvurusu çok çok sonra geldi. Bir fotoğraftı sadece. Gazeteden kesilmişti. Birkaç satırdı. Hiç, hiçbir şey anlatmıyordu. Çocukların üçü de çoktan ölmüştü. Orada. Parkta. Soğuktan ya da sıcaktan? Açlıktan ya da tokluktan. Orada, yıldızların altında… Annenin kendi kurtuluşu içinse bir servet ödemesi gerekirdi! Kızıl Saçlı hemen reddetti! Bu kadarı da fazlaydı!

10

Gece yarısı dönerken restoranın bütün ışıkları yanıyordu. Kimsecikler yoktu fakat sanki az önce susmuş gibi Haykıran Tavuk'un hırıltısı devam ediyordu hâlâ. İçeri girdim, parlak ışık bir an duvarları, tezgâhı, tavanda yalpalayıp duran yorgun pervaneyi görünmez kıldı. Tarot masasının bulunduğu köşe loş ve dinlendirici gözüküyordu. Alışkanlıkla kahve makinesine yöneldim. Hayret! Kahve de yoktu. Ne kadar zaman geçmişti acaba? Bir sigara içebilirdim belki? Ya da tekli bir şans kartı çekerdim desteden? O zaman masasının boş olduğunu fark ettim. Tarot neonu yerine bir grup çocuğun parkta, kaymaklı

dondurma sırası beklediği renkli bir poster asılmıştı. İki küçük kız bir de oğlan.

-Kahve?

Tezgâhın arkasına geçmiş makineye su dolduruyor şimdi. Hiç değişmemiş. Ne kadar zaman geçmişti ki? Biraz solgun gibi sadece. Belki de gecenin bir yarısı uyandırıldığı için? Gözlerini ovuşturup duruyor.

-Tarot yok mu?

Duraksadı.

-Saçma. Piliç restoranında fal bakmak! Kimsenin uğramadığı bu yerde. Gerçekte kimsenin sevmediği, daha kapısından çıkar çıkmaz unuttuğu… Hem… Lojmana dönmedin mi sen daha? Bu saatte?

-Bir keresinde iki şeytan çekmiştim. Sonra da ölüm.

-Hiçbir anlamı yok… Buraya geldin mi daha önce?

Beni tamamen unutmuş veya alınganlık yapıyordu. Bilmiyorum? *Bazen dışarıdan geçerdim* dedim. *Şu bir nehir gibi…*

-Öyle ya. Seni uzun zaman başka birinin yola vuran gölgesi ya da kendi uydurduğum bir şey sandığımı düşünebiliyor musun? Hah, sahibine hiç de benzemeyen bir gölge. Burada zaman geçsin diye sürekli bir şeyler uydurmak zorundayım, anlarsın belki?

Bir sigara uzattı sonra. Biraz daha ince ve solgundu… *Biliyodrum* dedim. *Kızıl Saçlı. Kız kardeşim…* Hangimizi karıştırıyordu acaba?

-Nerede şimdi? Uzun zamandır ortalarda gözükmeyen o öyleyse?

Kim bilir ya da *sevgilisiyle parkta* demiş olmalıyım? *Gerçekte sevgi dolu olan odur!*

-Gelmen iyi oldu, ertesi gün için kendime veya diğerlerine anlatacak bir şeyler bulmaya çalışıyordum ben de...

Bir kart çekti…

-...bütün gün, tek başıma, sabırla müşterileri beklerken mırıldanmak ve biraz eğlenmek için işte. Hemen hemen kimse uğramıyor artık? Eskiden tanıdığımız hiç kimse biliyor musun?

Sonra birkaç kart daha…

Tanıdığımız, gerçekten tanıdığımız kimse yoktu oysa. Bunu biliyordum. O da biliyordu aslında. İşine bir an ara verse eğlenmesi için hemen Büyük Ruh'u anlatacaktım ona. Bunu yaparsam neşelenmesini sağlayabileceğimi düşünmüştüm. Fakat gerçekten kimin daha çok eğlenmeye ihtiyacı olduğunu, üstelik uzun sohbetlerden hoşlanıp hoşlanmayacağını kestiremiyordum? Şimdiye dek, pek bir şey ifade etmeyen, boş, neredeyse bomboş birkaç söz dışında bir diyaloğumuz olmamıştı ve onunla konuşmak, gerçekten konuşmak, aslında arkadaş olmak istediğim düşünülürse bu durum hayal kırıcıydı. Söze girmek, bir şey söylemek istiyordum. Halbuki her söz ya da herhangi bir söz bunu yapabilecek güçteyken onun karşısında hiçbir işe yaramıyor ve Büyük Ruh da derinlerden, tek kelime dahi fısıldamıyordu.

İşte o an, tam da bunu düşünür düşünmez az ileride Tarot masasının durduğu yerde sanki belli belirsiz bir duman bulutu içinde, incecik bir siluet gördüğüme yemin ederim! Yine de onun kim ya da ne olduğundan, hatta orada bulunup bulunmadığından hâlâ emin değilim çünkü o vakte değin Sıska Oğlan'ın hayaleti dışında, başka birinin daha tümüyle yadırgayacağı hiçbir şey görmemiştim. Herkes genellikle olağan dışı her şeyi yadırgamaya, bunu da bütün olağan dışılıkları süratle olağan kılarak yapmaya meyilli olduğundan, gördüğümü gerçekten görüp görmediğimi şimdi bile bilmiyorum? Kendi kendimi kontrol ettim… Hayır, öyle biri yoktu artık… Bomboştu sanki içimdeki yerim. Ne kadar zaman geçmişti?

Büyük ruhun, zihnimin dehlizlerinden, belli belirsiz bir şeyler fısıldandığını işittim sonra. Nihayet ve ne kadar da geç oysa. Herhalde göremeyeceğimi görememiş, söyleyemeyeceğimi de söyleyememiştim çoktan. Birden gerçeği özlediğimi fark ettim. Kalbim acıyla sızladı. Gitmeliydim… Fakat hangi zihne?

Her zamankinden ağır bir yağ ve baharat kokusu ortalığı sardı yine…

11

Ona yaklaşabilecek tek söz edememiştim. Yanında konuşmadan dikildikçe de anlam çoğalıyor, bütün restoranı kaplıyor ve korkunç biçimde kederli, ümitsiz masalar, çaresiz tavan pervanesi, yanık tavuk butları, kokular ve acayip izlerle çevreliyordu bizi. Onun için ümitsizliğin bir teselli olduğunu bilsem de bundan inanılmaz derecede rahatsız oluyordum çünkü hayatımda hiç kimsenin bulunmadığı, onu bile tanımadığım, parkın uğuldamadığı, başvuru mektubunun şirkete henüz gelmediği, geçmiş, eski; gitmek, kaçmak, kurtulmak, ölmek ya da yaşamak istediğim günleri özlüyordum. Zaman geçmiş miydi? Geçebilir miydi? Belki de döner, bulanırdı sadece… Konuşmak istiyordum. Onun yerine annemin telefon ettiğini, öğle yemeği için mutlaka beklediğini, sebze çorbası yaptığını, gitmeye mecbur olduğumu söyledim. İlgilenmedi, işine dalmıştı yine. Hâlbuki cevap versin istiyordum. Canım konuşmaya devam etmek istiyordu. Herhangi bir konuda. Bir sürü boş laf etmek. Ne dendiği önemli değil. Öylesine…

-Kahve?

Beklemeden ikimize de kahve doldurdum. Bunu daha önce niye yapmadığıma şaşırdım. Sonra önüne boş bir tabak itip, butlarla tepeleme dolmuş olan diğerini uzaklaştırdım. Dolaptan birkaç kutu meşrubat çıkarttım ve güzel bir sofra kurdum.

En son, eski Tarot köşesinden kalma şamdanı masanın ortasına yerleştirdim. Yanına döndüğümde kızartmayı bitirmiş tezgâhı siliyordu. İşte o zaman dehşetle, tam her şey yoluna girmiş gibi gözükürken aslında benimle birlikte olmadığını, bütün bu vakti kız kardeşimle geçirdiğini fark ettim. Ulu tanrım! Ne kadar da rezilceydi bu duruma düşmek. Ne kadar da rezilceydi bu duruma düşmek. Ne kadar da rezilceydi bu duruma düşmek. Rezilceydi bu duruma düşmek.

Kızıl Saçlı hayatımı mahvediyor olmalıydı? Bilmiyorum? Tam tersini ummuştum hâlbuki. Sadece onun kurtulması-

nı! Hiç değilse Altın Tavuk'ta. Sevmezdi bile burayı! Kızıl Saçlı hayatımı kesinlikle mahvediyordu! Rezilceydi bu duruma düşmek. Yeryüzünde bu durumu izah edecek hiçbir şey kalmamıştı. Öylece, tuhaf, o güne değin hiç karşılaşılmamış bir varlık gibi, ortada kalakalmıştım.

Birden gidip, aslında arkadaş olmak istediğimi, buraya onu görmek için geldiğimi, zarfını açtığımı, başvurusunun parlak olmadığını hatta hiçbir işe yaramayacağını, yine de niye kendisini böyle günden güne mahveden bir iş yaptığını anladığımı, altın sarısı saçlarının inanılmaz, hayatımda gördüğüm en temiz saçlar olduğunu, en başından, neredeyse en başından beri bir gün belirsizliğin, karanlık çukurlarından birine yuvarlanacağımı sezdiğimi ve hiç kimsenin bir daha oradan kendisi olarak çıkamayacağını bildiğimi, işte acizliğin bu olduğunu, cehennemim göbeğinde yaşamanın bu olduğunu, paramparça paramparça paramparça olduğumu söylemek istedim… Bilmiyorum… Ümitsizce, o anda, zihnime nasıl yerleştiğini bilmediğim bir sürü parça, zerre, belki daha da küçük, hissedilemeyecek kadar küçük şeyler, sözcükler, hatıralar, hisler, karşılaşmalar, benlikler kuruyup, yok oldu. Her şey imkânsızdı. Kahvesi soğumuştu. Bir an. Işık yitip gitti. Gözlerimi tekrar açtım. Dehşetle bakıyordu bana! Dehşetle. Her şeyi biliyordu. Bizi, şirketi, etrafında olan bitenleri, sürekli ret cevabı almayı… Fakat yine de susuyordu işte! Yüzüme haykırmıyor, küfretmiyor, fincanları kırmıyor, hakkı olanı falan istemiyordu… Öyle güçsüzdü ki…

Bu sefer gerçekten karışıyordum Kızıl Saçlı'yla! Düpedüz karışıyordum. Rezilceydi bu duruma düşmek. Altın Tavuk'ta hem de!

Makineye yöneldim, düğmesine bastım. Tavuğun kesik haykırışıyla masal yeniden başladı. Kızartmayı bitirmiş tezgâhı siliyordu. Bir an duraksadı… Kızıl Saçlı Haykıran Tavuk'u hiç sevmezdi. Beni, kız kardeşimden ve geriye kalan herkesten ayıracak bu basit işareti doğru okuyabilmiş miydi? Birden, herkesin aslında apaçık olan her şeyi bu kadar kolay karıştırıyor olmasını yadırgıyor ve hayretle,

aslında başka, bambaşka bir hayatın parçası olduğumu hatırlıyorum yine. Fakat geri dönemiyorum.

-Burada, şimdi tam burada birisi daha var mı acaba? Ağır ağır silinen birisi daha?

Evet, hiç değişmemişti. Sadece tezgâhın arkasındaydı ve gelen gidene kahve, kızarmış tavuk, dondurma falan veriyordu. Birkaç başvuru mektubu daha yollamıştı şirkete. Kızıl Saçlı hepsini reddetti. Zaten yeni hiç, hiçbir şey anlatmıyordu. Bir lisan bile değildi. Ne de herhangi bir kültürden... Ümitsizdi.

Son toplantıda bir milyar başvuruya ulaştığımız söylenmişti.

Hayatını kökten değiştirmek isteyen bir milyar insan…

Bana kalırsa, böyle büyük bir kitleyi hiçbir şirket yönetemezdi. Bir kere o kadar yaşantı yoktu. Fakat belki de bu büyük arzu, yakın zamanda topyekûn hayatı, herkesin bildiği o tek hayatı değiştirirdi. Ne olacaktı acaba? Parktan bir duman yükseldi…

Uzun, çok uzun zamandan sonra yeniden doğru okuduğuma eminim. Bakışlarım ayakkabılarıma takıldı. Karanlıkta bile kıpkırmızı parlıyorlardı ve hiç kurumamışlardı. Şirkete bu ayakkabılarla gitmemiş olmayı diledim. Düpedüz dalgınlık demek olurdu.

Son kartın ölüm çıktığını hatırladım birden. Zihnimde bu fikir yanıp söndü. Mutlaka lojmanaa dönmeliydim! Yıkanıp balon eteğimi giymeli, şirkete yetişmeli… Hemen uzaklaşmadım ama. Dışarıda, kaldırımda bir müddet bekledim. Yalnızken ne ile oyalandığını, nasıl olup da yaşamak için hâlâ bir şeylere tutunabildiğini öğrenmek istiyordum. Biraz sonra bir sigara yaktı ve aynı ateşle mumları tutuşturdu. İri bir kartopu gibi, buzlanmış dondurma kâsesini masaya yerleştirip oturdu. Ardında, kâseden dökülen buz kristalleri ışıltılı yıldızlar gibi parlamaya başladı ve ağır ağır yükselen ince duman perdesi genişleyip, geriye sadece yıldızlar kalana kadar her şeyi örttü.

Aceleyle son kibriti yakıp soğuk cama iyice yaklaştım. İçerisini aydınlatan sarı ışık, hafifçe titreşerek bir an için

onları ve geriye kalan her şeyi görünür kıldı. Çocuklarla yemek yiyordu. İki kız ve bir oğlanın hayaleti… Biraz sonra küçük kız koşturup makinenin düğmesine bastı. Kar yağmaya başladı ve rüzgârla savrulan beyaz taneciklerin örttüğü yoldan hızla, eski, süslü bir at arabası geçti. Arabadan çevreye rengârenk kurdeleler savruluyor ve arabacı kamçısını göğe doğru şaklatırken neşeyle haykırıyordu: Saraya! Şimdi doğru saraya…

12

Her şey bir çırpıda olup bitti. Parka yeni girmiştim. Güneş hâlâ tepedeydi. Gündüz olmalıydı ve arkamda ayak sesleri vardı. Sıska Oğlan hafifçe koluma dokundu. Buz gibiydi eli. Beni az ileriye, ağaçların kuytu serinliğine yöneltti. Huzursuzdum. Bilmiyorum? Belki de hâlâ boşu boşuna bekliyordum? Birden yine okumayı ve büyük dramatik filmleri, parktaki uğultuyu özlediğimi fark ettim. Ağlamayı. Her gece. Her gece. Bilmiyorum? Belki de gerçekten değişiyordum? Kendime dair rahatsız edici bir şüphe içindeydim ve bütün bunları bir hayalete bakarken düşünüyordum.

Her şey bir çırpıda olup bitti.

Bir hayat istiyorlardı. Sıska Oğlan ve Kızıl Saçlı. İçinde, bir arada olabilecekleri, birlikte yaşayacakları, hakiki ya da edebi, belirsiz ya da belirli, kendilerine ait bir hayat… Yaşamak için iyi bir hayat istiyorlardı. Sanki böyle bir şey mümkünmüş gibi?

Kızıl Saçlı uzaktan nefes nefese geldi. Kıpkırmızı kesmişti. Sadece sevmek, sevilmek isteyen bir budalaydı. Kalbimi sızlatıyordu. Çantasının dibinde zarflar vardı. Daha önce kimse tarafından okunmamış, başkalarının hayatları, başvuru mektupları…

-Saçma bir insan değilim ben. Onları elbette yırtıp falan atmıyordum. Al işte!

Son cümleyi söylerken sesi bir an boğuklaştı. Üzüldü galiba? *Şimdi onu görüyor musun?* dedim. Sevgilisini, zavallı Sıska Oğlan'ı kastetmiştim. *Hayır!* dedi. *Bir radikal değilim*

ben! Duraksadı. Bir an. Bilmiyorum. Kabul ettim. Zarflarla dolu çantayı aldım. Bir an bile düşünmeden verdi ve yer değiştirdim onunla.

Birkaçını okumak için uzanacakken vazgeçiyorum ve mektuplara bakmak bir daha hiç gelmiyor aklıma… Fakat bütün kalbimle onu, benim değil de aslında Kızıl Saçlı'nın yani apaçık kötülüğün kurtarabileceğine inanıyorum bir anda.

-Size sebze çorbası sevmediğimi söylemiş miydim?

13

Kızıl Saçlı'nın öğle yemeğine benden çok önce gelmiş ve annemle laflamaya başlamış olacağını ümit ediyordum. Rolünü her zaman mükemmel oynadı. Buna mecburdu. Fakat tuhaf, mutfakta kimse yok? Yemek masası da hazırlanmamış. Kapağı çevrilmiş boş çorba tenceresi ocağın üstünde duruyor ve çorba için satın alınmış yeşilliklere hiç dokunulmamış. Kereviz!

Annem berbat bir aşçıdır. Zannediyorum ki hayata dair eksik vasıflarından biri de budur. Ne var ki muazzam servis yapar ve gözün gördüğünü inkâr etmek çok güç olacağından yemeğin sonunda leziz bir şey yediğine ikna olur insan. Zaten bir ailede sevgi anıları herhangi bir sebeple çıkabilir ortaya. Gerçekte o, geçmişten çok gelecek tasavvurlarımıza bağlıdır. Sevgiyi çağırmak, geçmişi değil geleceği düşünmekle mümkün olur. Fakat ailemizin geleceğine dair hiçbir tasarım kalmadığından, her gelişimde, içinde doğup büyüdüğüm bu evi daha az hatırladığımı ve giderek annemin de bu unutuşun parçası haline geldiğini fark ediyorum. Yanlış bir evin mutfağında, bana ait olmayan bir annenin hazırlayacağı, henüz pişirilmemiş bir öğle yemeğini beklemek çılgınlığı dehşete düşürüyor beni.

Bir bardak su alıp oturuyorum ve annemin az sonra üstünde sabahlığı, sinir buhranı yüzünden uykusuz geçirdiği bir başka gecenin yorgunluğuyla, birden mutfak kapısında belirmesini beklemeye başlıyorum. Kendisinin bir başka

hali olarak. Güçsüz, sarsılmış ne var ki dingin. Mücadele etmekten ya da diretmekten vazgeçmiş… Bir ailede, her zaman içeriden birinin, bir gün, diğerlerini kurtaracak kadar güçleneceği umudu vardır. Bizim kurtarıcımızın Kızıl Saçlı olduğu aşikârdı. Onu annem seçmişti. Fakat sonra kendi seçimiyle alt edildi ve hepimizin tanık olduğu iki büyük buhran geçirdi. Hayır, Kızıl Saçlı hiçbirimize ihanet etmedi. Rolünü her zaman mükemmel oynadı. Buna mecburdu. Ne var ki annem de kendi ailesinin seçilmiş kurtarıcısı olduğundan, içgüdüsel olarak direniyor, teslimiyete tahammül edemiyor, rolünü korumak için de çevremizi saran diğer ailelere, tanıdıklara, peluş patiklere, ev ziyaretlerine falan sığınıyor, bunu yaptıkça daha çok hastalanıyordu. Buhranları uzun sürdü. O kadar ki nihayet gerçekten hastalandı. Sonunda kız kardeşimi benliğinin mükemmelleşmiş bir kopyası varsaymaya, böylelikle acizliğinden ve ölümlüğünden sıyrılmaya kalkıştı. Elbette aslında hangimizi seçtiğini hiç bilemeden? Babam ise daha yaşarken gölgeye dönüştü. Vaktinin çoğunu bahçedeki mermer masada, tek başına oturarak harcayan, düşünebilen ama hareket edemeyen, iflas etmiş bir gölgeye…

Fakat tuhaf, mutfakta kimse yoktu? Yemek masası da hazırlanmamıştı... Kapağı çevrilmiş boş çorba tenceresi ocağın üstünde duruyordu ve filedeki yeşilliklere hiç dokunulmamıştı… Kereviz!

Beklemeye devam ettim ben de. Ardından neyin çıkageleceğini bilmeden.

-Rüzgâr iç odalardan birinde açık kalmış kapıyı hızla çarpıyor. Bir kez daha çarpmasına engel olmak için bu kez koridora çıkıyorum ve aralıktan, sırtı kapıya dönük, sandalyede oturan annemi görüyorum. Karşısında, masanın biraz uzağında, kütüphanenin yanındaki koltuktayım. Tam düşündüğüm gibi. Erken gelmişim. Öğle yemeğini çoktan yemişiz. Annem dalgın, ardı ardına elindeki Tarot kartlarını açıyor. Açtığı her karttan sonra çok özel manalara ulaşacakmış gibi duraksıyor. Uzun uzun elindekine bakıyor. Benimle pek ilgisi yok. Karşısında sessizce oturuyorum. Sıkılmıyorum şimdi,

alışkınım buna. Fakat Kızıl Saçlı'nın sıkılıp sıkılmadığını gerçekten merak ediyorum? Hayret, hiç kıpırdamıyor, yalnız arada bir balon eteğin kıvrımını düzeltiyor, cam pabucun burnunu parlatıyor, yine hareketsiz kalıyor. Bütün öğleni böyle geçirdiğim, pek az konuştuğumuz besbelli. Öylesine bana benziyor ki bir an gerçekten benim de bir Kızıl Saçlı olup olmadığımı düşünüyorum? Kapı bir kez daha çarpmadan önce bir an göz göze geliyoruz. Dikkatle bana bakıyor ve birden iri bir gözyaşı damlası yanağından süzülüp balon eteğime damlıyor. Oturduğu yerde sessizce ağladığını fark ediyorum. Onun lisanında keder demek. Fakat o öğlen ağlayanın kim olduğunu ve bunun bizi nasıl etkilediğini hiçbir zaman öğrenemedim. Çünkü Kızıl Saçlı rolünü mükemmel oynuyordu. Hep mükemmel oynamıştı ve bunda kesinlikle her şeyin birbirine karışmasına yol açan, ihanet dolu, gizli bir kötülük, muazzam bir başarı, ahlaksız bir iyilik vardı. Mutlaka lojmana gitmeliydim. Yıkanıp, pırıl pırıl giyinmeli, şirkete yetişmeli… Hiç gecikmezdi. Yemekte sebze çorbası yoktu. Üçüncü kart Ölüm çıkmıştı. Belki de bu yeniden doğmak demekti?

Ayrıldığımda epey geç olmuştu ve ikisi de hâlâ içerideydi. Sokak kapısından çıkarken Cinderella'yı konuşmaya başladıklarını duydum. O uğursuz ad bir yılan gibi tısladı, yankılandı kulağımda. Cinderella… Cinderella… Tam bir pislikti. Ve o hizmetçi parçası, tamahkâr prensesin sesi, ben evin içindeyken ya da herhangi bir yerde, artıyor artıyor, yükseliyor önce bütün odalara, sokaklara ardından ay ışığı altında, durgun bir nehir gibi uzayıp giden o güzelim caddeye, parka, ağaç altlarına, Altın Tavuk'a kadar her yere yayılıyor, bir ömrü, her ömrü kaplıyor ve nihayet pırıl pırıl cam pabuçlarıyla, herkesin birden arzuladığı o tek, berbat saray hayatına bizi ulaştıracak topuk tıkırtısı oluyor, kalplere saplanıyordu!

-Kapı ardımdan hızla kapandı.

Karanlık

14

CINDERELLA- Cinderella seçildim. Bay Brown tarafından. Kız kardeşim kötü kardeşlerden birini oynayacaktı. Bay Brown idealisttir. En eski zamanların yalancısı. Bir keresinde Altın Tavuk'a gelmişti. Yaz tatiliydi yine. Kızarmış tavuk ve kaymaklı dondurma yemiş sonra da hepsini kusmuştu. Bir daha kahve içmek dışında bir şey için gelmedi. Parkta da gezmezdi. Karısı küçük köpekleri Mimi'yi gezdirirken bankta oturur, bekler ve Times okurdu. Enerjikti fakat bazen eski, çökmüş bir dünyaya ait olmanın bezginliğini görürdüm onun yüzünde. Beyefendi giyinişine, ses tonuna ve oturaklı hareketlerine rağmen aslında kimsenin umursadığı biri değildi. Hiç olmamıştı.

Onun dışında, gerçekte, geriye kalan her şeyden ve herkesten nefret ediyor ve okulda, üst katın penceresine yığılıp, gökyüzünü, yağmuru, bulutları, erken doğan yıldızları seyrettiğimiz bazı günlerde, tıpkı bütün çocuklarını yitirmiş bir baba, ele geçirilmiş çaresiz bir anne, pişman bir asker kadar kederle doluyorduk. Kusmayacak olsak, geriye kalan bütün ömrümüzü Altın Tavuk'un masalarında geçirebilir, o masada, geriye kalan her şeyi örten baharat, bir de yağ kokusu altında, birbirimize bile gözükmeyi istemeden yok oluşu, yalnızca masum bir yok oluşu bekleyebilirdik.

-Hayır, ağlamıyorum. Yağ kokusu, bir de baharat.

İkizlerden birini, üvey kız kardeş yapmak ve böylece sıra dışı bir temsil sergilemek Bayan Brown'un fikri de olabilir? Yine de annemin, Bayan Brown'un isteğini yanlış anladığına eminim. Kız kardeşim dururken kimse beni Cinderella yapmazdı. İhtimal ki karıştırıldık. Ya da daha kötüsü…

Sessizlik

O da hain, çirkin kardeş olmayı hiç önemsemedi. Yarım ağız yaptığım yer değiştirme teklifini de hemen geri çevirdi. Temsil gecesi perişan gözüküyordu. Abartılı kostümü, kaymaklı dondurma rengi balon eteği, daha, daha da çir-

kin gözükmesine yol açmıştı. Makyajı ise tam bir felaketti çünkü gerçekte, sahne hakkında hiçbir şey bilmeyen Bayan Brown onu Doğulu bir gelin gibi boyamış, saçını da tepede toplamıştı. Gözlerinin yerinde, ışıl ışıl parlayan mavi, iki meşrubat kapağı, ağzındaysa yağlı, kocaman, kırmızı bir mühür vardı. O kadar, o kadar acınası bir haldeydi ki sahneye çıkmadan önce isterse ilk replikte, sahnenin ortasında düşüp bayılabileceğimi, nefesimi yeterince tutarsam yine bir kriz geçirebileceğimi söyledim. Dinlemedi bile. Kaderine razı olmuştu. Sessizce çıktı kulisten. Aynaya baktım… Bilmiyorum, birden güzel gözüktüm kendime. Şöminenin tozunu alırken takmam için pis bir önlük tutuşturdular elime. Yüzüme de biraz kül sürdüler. Fakat bunlar bile kıyafetimin zarif süzülüşünü ve aynada gördüğüm geçmiş zaman prensesinin masumiyetini örtmeye yetmedi. Bütün gece sahnede bir yıldız gibi parladım. Bu ince ruhlu, iyi kalpli prensesi oyunun sonunda çılgın gibi alkışladılar. Yine de kostüm oynamaz. Üvey kardeş selam için sahneye geldiğinde bir sessizlik oldu. Tanıyanlar bizi yeniden ikizleştirmekte epey güçlük çektiler sanırım. Birbirimize ilk kez bu kadar az benziyorduk.

Sessizlik

Cinderella masalında zavallı prensesi es geçip, kötü kalpli üvey kız kardeşe acımak ciddi dramaturjik bir hataydı oysa.. Ama öyle de olsa sonunda herkes amacına ulaşmıştı işte.

Okul dergisine Cinderella Ölüyor! diye bir değerlendirme yazdım ve takdiri o yazıyla topladım ben de. Evet, yazı baştan sona Altın Yumurtlayan Tavuk'un niçin yeniden okunması gerektiği üzerineydi ama önemli değil.

Çünkü çok çok çok uzun zaman önce yaşayan insanların pek azının hayatta olduğunu, çoğunun ölü bulunduğunu, bir gün, nasıl olsa her şeyi birbirine karıştıracaklarını biliyordum. Kız kardeşim, kötü kalpli, üvey kardeşin ardına, öylesine belirgin ve mükemmel biçimde, ideal bir benlik, bir mağduriyet ve içtenlik yerleştirmişti ki temsil boyunca herkes bu mağrur genç kızı ve onun ötelere itilmiş masumiyetini seyredip, farkında olmadan, kandırılarak yitirdiği

altın kalbi, hakiki iyiliği arayıp durmuştu. Yani hayatta kalmanın tek yolu kötü olmaktı. Mükemmel bir kötü!

Ama bu o kadar uzun uzun uzun zaman önceydi ki sanırım kızılçam bile gençti o vakitler…

Karanlık

15

KIZIL SAÇLI ŞİŞMAN- Hemen lojmana gitmedim. Parkta oyalandım bir süre. Birkaç kez kızılçama kadar yürüyüp geri geldim. Yeşil kapıdan geçip, tünelde geri dönmelerini, her şeyi bir kez olsun açık açık konuşmak için yeniden bir araya gelmeyi bekledim. Yaz sonuydu belki de? Kim bilir? Gün sonu ya da?

Fakat kimse gelmedi. Kızılçamın altı da boştu. Yalnız anneden kalan birkaç konserve kutusuyla, meyve artığı bırakıldıkları yerde duruyordu hâlâ. Belli ki parktan da göçmüştü.

Acaba nereye?

Bu hayatta tümüyle kaybolup gitmeden önce bir yerlerde bir işaret bırakmış, ağaca bir şeyler kazımış, tarih, çocukların isimlerini falan yazmış olabileceğini düşünüyorum sonra…

-Bir iz arıyorum ondan, tümüyle yok olup gitmeden önce…

Bulamıyorum. Fakat birden bir ayrıntı çekiyor dikkatimi. Belli belirsiz bir şey. İncecik ipin ucunda sallanıp duran beyaz bir azı dişi… Çocukluk hayaleti… Zihnin, karanlık dehlizlerinden gelen bir fısıltı sanki? Kızıl Saçlı'nın birlikte çektiğimiz sonra da acısıyla telaşa kapıldığımızdan ya da kanamayı durdurmak için, hangi sebeptense işte, almayı unuttuğumuz, önemsemediğimiz, hâlâ ipin ucunda sallanıp duran ilk hayali, ümidi. Ümidi, çünkü birkaç sene geçince birden bire bambaşka bir hayata kavuşacağımıza, tıpkı siyah kuğu gibi yanlış topluluğun içinde dikilip durduğumuzun ortaya çıkacağına, her şeyin olması gerektiği gibi olacağına inanıyor, bunun da ağzımızdan dökülüp duran, eğri büğrü dişlerimizden bir an önce kurtulmakla

başlayacağını sanıyorduk o vakitler. Nihayet gerçek çıkacaktı sahneye… Kızıl Saçlı Şişman çıkıp geldi!

-Uzaktan nefes nefese… Kıpkırmızı kesmişti. Heyecan-dan titriyordu. Doğruca kızılçama yöneldi. Seslenecekken vazgeçtim. Bilmiyorum, duymayacak ya da umursamayacak sandım? Tuhaf, hayalet sevgilisi yoktu şimdi yanında ve hareketlerindeki tutukluğa bakılırsa çok çok özel bir şey için burada olmalıydı? Bir buluşma mı? Fakat kiminle? Bekledi. Ben de bekledim. Biraz sonra mırıltıları anlaşılır bir hal almaya başladı. Merak etmiyordum aslında. Yine de rüzgâr sesleri yerinden alıyor, anlaşılır sözcükler halinde yanıma kadar getiriyordu…

Sıska Oğlan'ı hâlâ masasında raporları dosyalayıp dururken görüyordum. Bazı, eski mektupları okur okumaz ağlayarak cebine atıyor, burnunu çekiyor, gazetelerden sayfalar, kupürler kesiyor, zarflıyordu sonra. Sanırım becerebilse kabul cevapları da yazardı. Bence hayatına anlam katacak bir şeyler arıyordu? Halbuki bu, hiç değilse onun için artık imkânsızdı. Çünkü bir kere tam tersini yapmış, önce ölmüş sonra yaşamaya başlamıştı. Tıpkı sersem nişanlısı gibiydi. Ve bu beni mahvediyordu.

Acımasız mıydım?

Bir gün, herkese bir kötülük yapmaktan korkuyorum. Kızıl Saçlı'ya hayatın büyük sırlarını fısıldayan Büyük Ruh diye bir şey olmadığını, bazı sesler duymadığımı, Sıska Oğlan'ın hayaletinin ortalarda falan dolanmadığını söylemekten, Bayan Brown'u sahtekârlığı yüzünden bir deliğe tıktırmaktan, Altın Tavuk'u ortalıktaki pislik ve her zaman leş gibi kokan etler yüzünden kapattırıp, Bay Brown'u karısının şirketine ucuz işçi sağladığı için ihbar etmekten… Korkuyordum. Yapardım, ne var ki geriye hiçbir şey kalmazdı o zaman. Ta ki yeni bir şirket kurulana, Gümüş Piliç açılana, başka birinin benzersiz acısı bir hayalet olarak yeniden şirket koridorlarında dolaşmaya başlayana dek…

-Değişiyordum. Rezilceydi bu duruma düşmek! Gölge… Bir kara gölgeydim… Ta ki unutulana ya da yeniden yükselene dek… Bir şey yapmalıydım!

Bir an… Rüzgâr hafifçe şiddetlendi, dallar yavaşça eğildi, çalılar zarifçe titreşti… Kızılçamın sarsıldığını, dalgalanıp, neredeyse bir anda tümüyle yok olacakmış gibi belirsiz, ince bir çizgiye dönüştüğünü gördüm. Sonra tekrar geri geldi. Fakat bu seferki bir göz yanılsaması da olabilirdi çünkü içimden pek de iyi olmadığımı, bende bir gariplik olduğunu artık iyice biliyordum. İşte tam o anda Kızıl Saçlı beklenmedik bir şey yaptı, o koca kıçını sanki çevik bir maymunmuş gibi alçak dallardan birine yerleştirip, kendisini güçlükle yukarı, bir üste çekti sonra da daha üste uzandı ve yetişince çocukluk dişinin sallanıp durduğu dalı pençeleriyle aşağıya eğdi. Nefes nefese kalmıştı. Ne yapıyordu? Biraz soluklandı ve dişi tutan çürük ipi, bileğine doladığı ince iple yeniledi. Dalı tekrar bıraktığında birkaç yaprak demeti döküldü ama diş yepyeni, sağlam misinanın ucunda eskisinden daha hızlı sallanıyor, üzerine vuran bir damla güneş ışığıyla yıldız gibi parlıyordu şimdi. Galiba yepyeni bir şey dilemişti ve bu lanet olasıca dilek tıpkı diğer mucizeler gibi anında gerçekleşmişti!

-Bayan Brown anneme ulaşmış, bu hayatta her zaman bir şans daha olduğunu söylemiş. Şirkete geri dönebilecektim.

16

-İşe girmek, yükselmek, diğer birime geçmek, patronun özel uçağına binmek, çok ama çok daha fazla çalışmak, göçmen olmak, sadece basitçe çalışmak, aslında değişmek, tümden değişmek isteyenleri seçer başka hayatlara yerleştiririz.

Bayan Brown İnsan Kaynakları Şirketi'nin prensipleri küçük el ilanlarına basıldı ve dağıtılmak üzere ana caddenin girişiyle, parka ve bazı sokaklara, sıkıca bağlanmış desteler halinde bırakıldı. Altın Tavuk'a da getirmişlerdi. Restorana girdiğimde üç genç balyayı çözüp, ilanları ayırmakla meşguldü. Birkaçını camlara ve kapıya yapıştırdılar. Birini de kaymaklı dondurma afişinin üstüne. Hararetle çalışıyorlardı fakat Kızıl Saçlı'yı görünce duraksadılar ve selamladılar saygıyla. O da takdir ettiğini belirten bir baş selamıyla onları yanıtladı. Ve bu olur olmaz içimde yine

aynı ağlama isteğinin yükseldiğini hissettim. Makineye basıp, pervanenin altına dikildim. Haykıran Tavuk'un sesi toparlanmama yardım etti, pervane de gözlerimi kuruttu. Altın Tavuk hep vardı. Koleje başlamadan çok çok önce bile gelirdik buraya. Bazen sadece masalı dinleyelim diye annem getirdi bizi.
Koleje alışmamız güç oldu bu yüzden. Fakat bir tesellisi vardı. Kızıl Saçlı'yla ayrı sınıflara kaydolmuştuk. Eh, pek de fena sayılmazdı. Nihayet birbirimizden kurtulmuştuk işte. Sonra inanılmaz bir şey daha oldu. Beklenmedik. Kimsenin ummayacağı… Kızıl Saçlı ayrılığa dayanamadı ve birden hastalandı. Gerçekten, durup dururken hastalanıverdi. Aylarca doktora taşıyıp durdular. İyileşemiyordu. Kalbini yakıp kavuran ayrılık acısı gözlerinden okunuyordu. Yanında olmam, teneffüslerde birlikte vakit geçirmemiz, beni de alelacele aynı sınıfa yerleştirmeleri fayda vermedi. Kederi gittikçe koyulaştı. Bilmediğim, kendisinin de bilmediği bir şeyi öğreniyordu. Fakat neyi? Nefes almıyordu. Alamıyordu sanki? Yattığı yerde yavaş yavaş boğuluyordu. Sesi çıkmıyordu. Yanında kalmamı ve işler iyice ters gidecek olursa, son anda, hiç değilse son anda, onu başına geleceklerden, aslında kendisi olmaktan kurtarmamı, bunun için bir şeyler yapmamı istiyordu benden. Ant içmemi. Hiç bana uygun değildi hâlbuki. Kötü kalpli kız kardeş bendim!
Bilmiyorum, kalbimi gerçekten neyin paramparça ettiğini bilmiyorum? Kardeşlik mi? Sevgi dolu bir budalaydı sadece. Sadece oradan gitmek, kaçmak, kurtulmak ve hayatta kalmak istiyordum. Sadece kötü yazgısından kurtulmaya çalıştığını hissediyordum.
-Yemin et!
Hiç düşünmeden yemin ettim.
-Yemin et!
Bana neyin yemin ettirdiğini bilmiyorum?
-Soluğu yeniden sıklaştı… Az sonra nefes almaktan tümüyle vazgeçti.
Korkuyla odaya girdim. Bembeyaz bir yüz, başı yastığa

gömülmüş, ağzı açık… Belli belirsiz, incecik bir inilti… Göğsünden yükselen o ses olmasa, aslında çoktan ölüydü. Öyle zayıftı ki… İyiliğin bu kadar aciz olmasına hayret ediyorum bir kez daha!

-Cinderella…

Cevap vermedi. Cevap versin istiyordum. Canım konuşmaya devam etmek istiyordu. Herhangi bir konuda. Bir sürü boş laf etmek. Öylesine… Bunu onunla daha önce niye hiç yapmadığıma şaşırdım.

Ölüyordu ve bu onun lisanında derin bir keder demekti ve bir gün benden etrafımda olan biten her şeyi, bütün gerçekliği ile apaçık anlatmamı isteyecekti. Ne zaman olursa olsun ya da hangi konuda…

-Yapamam! Fakat… İma edebilirim. İma eder ve anlaşılmanı dilerim sadece. Hepsi bu.

Sustum.

Gözlerini sımsıkı yumdu… Ve o olarak kalakaldım!

17

Şişman, çirkin, kırmızı, yağlı, pespaye bir güzeldi. Acımasızdım! Annemin sebze çorbası yaptığını söylemiş miydim? Ve hepimizin ya da hiçbirimizin kendine benzemeyen fakat kesinlikle kendisi olan, zıt benzerleri olduğunu? Bilmiyorum, varlıkla ilgili hiçbir soru yok ki yanıtı ilahi olmasın. Lojmana gitmeliyim ya da… Parktan hâlâ bir duman yükseliyor.

-Kahve?

18

Şehre geri döndüm. Bir şeyler olmuş. Tuhaf bir arzu hüküm sürmüş ve sanki dünyaya istediği şekli vermek için harekete geçmiş. Her yer harabe. Bir şeyler olmuş. Hiçbir şey olmadan önce olan her şey… Birileri reddetmiş diğerleri de güç kullanmış…

Çünkü olan biteni daha iyi görmek için ara sokakları gezerken, darmadağın olmuş binaların yıkıntıları arasında, tek parça halinde kalmayı başarmış cam bir levha üzerin-

de, birkaç küçük parmağın bıraktığı, çatışmayı anlatan, edebi izleri görüyorum…

Birkaç yarım cümle… Bir sevgi itirafı, bir kız adı, küçük bir ağaç ve kıpırtısız, dimdik bir dağın eteklerinde koşan beyaz tavşan… Soylu tilki. Acemice çizilmiş bir gül, yanında tek bir harf… Bunlar sanki binlerce yıl önce mağara duvarlarına çizdiklerimizdenmişçesine naif, uçucu, ince ama yine anlamla dolu.

Arka sokakların birinde bir patlama daha oluyor ve az sonra keskin, yakıcı bir gaz kokusu kaplıyor havayı. Apar topar bir dükkânın yıkıntıları arasına sığınıyorum. Birkaç masa, parçalanmış bir meşrubat dolabı. Tavan pervanesi öyle hafifçe ilişmiş ki düştüğü yere, vakti gelince yeniden çalışmaya başlayacak ve olan biteni kanatları altına aldığı, oradan yayılacak güçlü bir rüzgârla, döne döne, zamanda döne döne, geride acı hiçbir hatıra kalmayana dek, silecek, değiştirecekmiş gibi.

Altın Tavuk'ta olduğumu anlıyorum. Bir şeyin olmuş olması ya da olmuş oluyor sayılması için pek çok kez; hiç olmamış sayılması içinse sadece bir kez olmaması yetiyordu, burada zihinlerde, kendi içimizde, olmak ya da olmamak için… Yani aslında bir kez olmasa bir daha hiç olamayacak şeylerle de çevriliydik ve ben olsam mesela hayatı böyle tarif ederdim…

Burnum kanıyor. Tuhaf biçimde ağaçları özlüyorum ve kavakları ve Cinderella'yı...

Takviye kuvvetler sağdan girdi. Dörderli sıralar halinde, uzun, alabildiğine uzun bir kortej. Gösterişli serseriler. Fakat serseriliğin sevimli hiçbir alameti yok üzerlerinde. Adanmışlar. Bulundukları tarafta olmak daha da arttırıyor öfkelerini. Yürüyüşleri hızlanıyor ve hiçbir hayvana kıyaslanamayacak soluklarını etrafa duyuruyorlar, koşar adım hedefe ilerliyorlar, tehdit, apaçık caydırıcı bir tehdit olarak. Neyse ki düzenliler… Korkuyla, yerden kaptığım iri bir taşı kucaklayıp pervaneye vurmaya başlıyorum. Yanımdan geçen, son serseri de tümüyle gözden kaybolana dek vuruyorum, vuruyorum, vuruyorum. Kırılıyor

kanatlar, gövde dağılıyor… Küçük motoru tekmeleyip, vidaları eziyorum, kabloları söküyorum yerinden.
Zaten parçalanmış olanı parçalamam bir işe yarıyor olmalı ki yanımdan geçerken serserilerden biri bakışını benden yana çeviriyor –Gülümsedi mi? Bana bakıp gülümsedi– ve onaylayarak, kısa, kesin bir baş hareketiyle yanına çağırıyor. Sonra General'i tanıyorum içlerinde, göğsü derin bir nefesle dolu, alabildiğince önde. Adanmış.
Kırılıyor kanatlar, gövde dağılıyor… Küçük motoru tekmeleyip, vidaları eziyorum, kabloları söküyorum yerinden. Bizden hiçbir şey kalmıyor geriye… Dağılıp parçalanıyor Altın Tavuk… Sadece kesik, mekanik bir haykırış asılı kalıyor havada. Zavallı hemen oracıkta kesilmişçesine… O zaman ayrılıyorum Altın Tavuk'tan ve iyi korunmuş, bütün bunlardan hiç etkilenmemiş, hâlâ şaşalı, tarih sonrası metal bir kaleymişçesine, olduğu yerde, geniş cam çerçeveleriyle, güneşin altında parlayıp duran şirkete yöneliyorum… Sadece, bir hatıra olması için motordan söküp aldığım küçük somun ve birkaç vida kalıyor cebimde…
Olan biteni içeridekilere nasıl anlatmamalıyım acaba? Görünmez olduğum bu süre boyunca gördüklerimi ve şimdi sokaklarda gördüklerimi ve sonra gelecekte göreceklerimi? Ben kapıdan geçerken saygılı bir sessizlikte fakat tutkulu, hafif bir tempoyla alkışlamaya başlıyorlar. Şirkete dönen, geri dönebilen bir mensup her zaman saygı uyandırır. O sokaklara salınmış, tümüyle terk edilmiş, ezilmiş, gitmek, kaçmak, kurtulmak, ölmek ya da hayatta kalmak istemiş fakat yine de başaramamıştır… İşte bu saygı uyandırır.
Lobiye bakan üst kat koridorlarında kalabalık git gide artıyor. Mensuplar hiçbir hayvandan çıkamayacak sıcak soluklarını salıveriyorlar havaya. Benim için ılık, yepyeni bir ruh oluşturuyorlar tepemde. Büyük, yepyeni bir Büyük Ruh yaratıyorlar hırsla. Sonra içlerine çekiyorlar. Salıveriyorlar yine. Oynuyorlar onunla ve bundan topluca, ortak bir keyif alıyorlar. Bir an, tek bir an, bir buğu olarak

tepede asılıyken, henüz inmemişken üstüme o duman, son kez kendim için düşünmeye fırsat buluyorum. Alelacele, çarçabuk.

-Onlara bildiğim, gördüğüm her şeyi anlatmamayı nasıl başarabilirim acaba? Bu, hiçbir şeye dair olsa bile. Ve pek çoğu doğru olsa da… Kesin bir karar olmalı bu ve hemen hemen şöyle başlamalı

Yalnızım. Yapayalnız.

Ne zamandır bilmiyorum?

İşim yüzünden olabilir? Belki de burada yaşadığım için, metropolde… Cehennemin göbeğinde. Konuşabileceğim kimse olmadığından…

Bir an… Bakışlarım ayakkabılarıma takılıyor yine! Karanlıkta bile kıpkırmızı parlıyorlar ve hiç kurumamışlar. Dalgınlık! Düpedüz dalgınlık! Çünkü bu kadarı da fazla! İyiliğin bu kadar zayıf, Cinderella'nın aciz olması kadar fazla…

SON

FUNDA ÖZŞENER

YAZICI BARTLEBY

(Uyarlama)

HERMAN MELVILLE'in
aynı adlı romanından çeviren:
Murat BELGE

Wall Street'te bir avukatlık ofisi. Ofis birkaç paravanla bölmelere ayrılmıştır. Her bölmenin ardında birbirinden farklı büyüklükte birkaç masa. Ofisin, dışarı bakan tek penceresi yan binanın yüksek, beyaz boyalı fakat ışıksızlıktan yer yer kararmış duvarını görür. Avukat'ın bölmesinde Paris işi bir Cicero heykeli bulunur. Paravanlar Bartleby ile diğer yazıcıların bölmelerini birbirinden ayıran kısa, karanlık koridorlar oluşturmuştur. Koridorların yarattığı boşluklar bu tuhaf evrenin kara delikleri gibi zaman zaman Avukatı da içine çeker sonra bir diğerinden yeniden dünyaya salıverir. Bartleby'ı oyun boyunca hiç görmeyiz fakat bir gölge gibi daima oradadır.

1

AVUKAT- Bartleby, Bartleby… Bartleby çabuk! Bekliyorum. Ne mi isteniyor? Kopya! Kopya! Şunları karşılaştıracağız. Al! Ne demek istiyorsun? Ay mı çarptı, ne oldu? Şu metni benimle birlikte karşılaştırmanı söylüyorum, al şunu. Karşılaştırmamayı mı tercih edersin? Ne söylemek istiyorsun? Bartleby! Bartleby!

(Sessizlik. Avukat içine çekildiği karanlıktan birden aydınlığa çıkar. Elinde dosyalar, evraklar…)

Yaşını başını almış bir adamım ben. Son otuz seneden beri yaptığım işlerin mahiyeti beni ilginç, hatta pek de benzeri olmayan cinsten bir grup insanla tuhaf bir alışveriş içine soktu. Bunların kimini iş üstünde kimini özel olarak tanıdım. Onlar hakkında, bildiğim kadarıyla hiçbir şey yazılmış değil. Mübeyyizlerden söz ediyorum, yazıcılardan. Niyet etsem öyle hikâyeler anlatabilirim ki kimi iyi niyetli beyleri kahkahayla güldürür kimi duygulu kişileri ağlatır. Ama gördüğüm tanıdığım biri var ki gel de onun hayatını yaz. Bartleby'den söz ediyorum. Öyle bir adam ki hakkında "o şöyledir" diye hiçbir şey söylenemez. Şu kendi gözüm onda ne gördüyse, hakkında bildiğim her şey de ondan ibaret.

AVUKAT- Bartleby, Bartleby… Bartleby! Cevap vermeye-

cek misin? Hah, şimdi bir düşünün şaşkınlığımı hatta öfkemi, Bartleby oturduğu yerden kıpırdamadan, kararlı bir sesle "Karşılaştırmamayı tercih ederim" deyince... Gözümü dikip baktım suratına. Suratı sıska ve dingin. Gri gözleri de donuk ve sakin. Hiçbir heyecan izi seçilmiyordu. Tavrında en ufak bir tedirginlik, öfke, sinir, küstahlık ya da olağan, insani bir ifade olsa, hiç durmaz yaka paça kovarım ofisimden. Ama o an bunu yapmak, Paris işi, alçıdan Cicero büstümü kapı dışarı etmek gibi bir şey olacak. Bartleby yazmaya devam etti, ben de öylece bakakaldım. Sonra gidip kendi masama oturdum.

AVUKAT- Çok tuhaf bir durum. Çok tuhaf bir durum. Ne yapmalı? Şimdilik unutayım olayı, sonra sakin kafayla yeniden düşünürüm. Yanımda çalışan iki mübeyyiz, bir de istikbal vaat eden, odacı bir delikanlı var. Hindi, Kıskaç… Üçüncüsü de Kurabiye. Bunlar size rehberde kolay rastlanmayacak adlar gibi görünebilir. Zaten doğrusu, hiçbiri de ad değil. Öteki odadan Kıskaç'ı çağırdım belgeleri çarçabuk karşılaştırdık. Bundan birkaç gün önce Bartleby dört uzun belge tamamlamıştı. Yüce Divan'da, benim önümde verilen bir ifadenin dört kopyası. Karşılaştırmak gerekiyordu. Önemli bir dava, metinlerin doğru yazılması şart! Hazırlıklar tamamlanınca yine yazıcılarımı çağırdım. Ben okurken onların elinde birer kopya… Sırayla oturmuş, bekliyorlar. "Bartleby, çabuk! Bartleby"! Halısı olmayan döşemede sandalyenin ağırdan sürtündüğünü işittim. Az sonra sığınağının eşiğinde belirdi. "Ne isteniyor"? diye sordu, uysal bir tavırla. "Kopya, kopya" dedim hızlı hızlı. "Şunları karşılaştıracağız. Al". "Ben karşılaştırmamayı tercih ederim" dedi ve sükûnetle yok oldu paravanasının ardında. Birkaç saniye, tuzdan bir direk gibi olduğum yerde, yazıcılarımın başında kalakaldım. Kendimi toplayınca paravanaya doğruca yürüdüm…

- Neden reddediyorsun?
- Okumamayı tercih ederim!
- Nasıl? Anlamadım? Bartleby! Cevap ver. Bartleby!

Başka biri olsa, öfke nöbetine kapılmam, lakırdıya gerek duymaksızın, kulağından tuttuğum gibi tekme tokat kovmam işten değildi. Ama bu Bartleby'nin halinde tavrında bir şey vardı ki elimi kolumu bağlamakla kalmıyor, bir şekilde bana dokunuyor, ne yapacağımı şaşırtıyordu.

AVUKAT- Karşılaştıracağımız kopyalar senin çoğalttığın kopyalar. Aslında işini kolaylaştırıyoruz. Tek seferde dört kopyayı tamamlamış olacağız. Âdet bu. Her yazıcı, kendi kopyalarını aslıyla tashih eder. Böyle değil mi? Konuşacak mısın? "Karşılaştırmamayı tercih ederim," dedi. Flüt sesi gibi çıkıyordu sesi.

AVUKAT- Kararlısın o halde dediğimi yapmamaya öyle mi? Bu sağduyuya, işin usulüne, yöntemine uygun olduğu halde?

- Evet.

Kararı kesindi. Ben onunla konuşurken söylediğim her şeyi dikkatle dinlediği, itiraz edemediği ama aynı zamanda, daha büyük yerden gelme bir keyfiyetten bu şekilde cevap verdiği apaçıktı!

Bir yazıcının yazdığı şeyin, kelimesi kelimesine aslına uygun olduğunu garantiye alması gerekir. Şayet ofiste iki ya da daha fazla yazıcı bulunuyorsa, doğrulamayı yapmakta birbirlerine yardımcı olurlar. Biri kopyayı yüksek sesle okur, öbürü kontrol eder. Çok sıkıcı, bıktırıcı, uyuşukluk getiren bir iştir. Bazı kanlı canlı mizaçların bile bu işe dayanamayacağını iddia ediyorum. İşte şu ateşli şair, Byran! Otursun da kargacık burgacık bir el yazısıyla yazılmış beş yüz sayfalık, hukuki belgeyi okusun! Üstelik bundan zevk alsın. Hah, olacak şey mi? Hâlbuki Bartleby başlangıçta olağanüstü nitelikte yazı çıkarıyordu. Gece gündüz çalışıyordu, gün ışığında da mum ışığında da. Sanki uzun zamandır temize çekecek bir şeylere hasret kalmıştı da şimdi benim evraklarımla besleniyor gibi… Beklemeye ayıracak vakti yoktu. Hani biraz neşeli bir tarzda çalışkan olsa ben de bu hamaratlıktan zevk alacaktım. Ama sessiz ve solgundu…

AVUKAT- Bartleby! Hâlâ cevap vermeyecek misin?

Bartleby!

Cevap mevap gelmedi. Gelmeyecekti… Fakat böyle bir durumda insan, çok tuhaf da olsa karşı tarafın da haklı olabileceğini düşünmeye başlıyor. Dolayısıyla çevrede olayın dışında kalmış birileri varsa, destek vermeleri için onlara başvuruyor. Mantıklı olmaya çalıştım. "Hindi" dedim. "Ne diyorsun bu olana? Ben haklı değil miyim"? "Affınıza mağruren efendim" dedi en yumuşak sesiyle "Bence haklısınız". "Kıskaç, ya sen ne düşünüyorsun"? "Ben olsam hemen kovarım". "Kurabiye" ? "Bence biraz kaçık" diye cevap verdi o da. Sırıtarak…

AVUKAT- İşitiyorsun, ne söylüyorlar. Çık oradan ve görevini yap Bartleby!

İyice canım sıkılmıştı. Gelin görün ki iş sıkıştırıyordu. Bir kere daha, bu ikilemi gelecekte boş bir zamanda çözmeye karar verdim… Kâğıtları onsuz karşılaştırmayı becerdik. Fakat iki sayfada bir Hindi bunun tamamen olağandışı bir durum olduğu konusunda fikrini belirtiyor, Kıskaç ise sandalyesinde dispeptik bir asabiyet halinde fıkırdıyor, paravanın ardındaki inatçı hödük hakkında hakaretler tıslıyordu. Kendi hesabına, bir başkasının işini para karşılığı olmaksızın yapmasının ilk ve son seferiymiş! Bunlar olurken Bartleby hâlâ inziva makamında oturmakta, hiçbir şeyi kaale almadan işini görmekteydi.

(Avukat kucağında dosya yığını olduğu halde bölmesinden hızla çıkar, paravan koridorlarının birinde gözden kaybolur. Bir an sonra çıktığı gibi girer. Dosyaları bırakmıştır. Akşam güneşinin solgun ışıkları ile iyice kararmış ofisin boşluğuna ümitsizce bakar. Taşımak üzere Cicero büstünü kucaklar. Karanlık.)

2

Avukat kucağında Cicero büstü ile girer. Bir an kararsız büstü koyacak bir yer aranır sonra dosya yığınının durduğu masa üzerine bırakır. Evrakların, dosyaların, kâğıtların, mühürlerin bir ofisten diğerine taşınma işi, giriş çıkışlarla, sahne boyunca devan edecektir.

Bendeniz efendim, gençlik yıllarından bu yana, en kolay hayatın en iyi hayat olduğuna derinden inanmış bir adamım. Bu yüzden mesleğim, zaman zaman fazladan enerji gerektirse, bazen düpedüz sinir bozucu olsa da bunların huzurumu bozmasına izin vermem. Hani o jürilere nutuk atan, izleyenlerden alkış toplayan hırslı avukatlardan değilim. Şöyle güvenli bir yerde zenginlerin bonoları, ipotekler, tapular arasında işler çeviririm. Beni tanıyanlar her şeyden önce sağlam adam olarak bilir. John Jacob Astor örneğin… Rahmetli, ben söz konusu olduğumda tereddütsüz derdi ki "birinci meziyetin sağduyu, ikincisi de yöntem"!

Övünmek için söylemiyorum bunları! Şimdi anlattığım küçük hikâyenin biraz öncesinde, avukatlık işlerimde bir büyüme başlamıştı. Bizim eski yazıhanede, mühürdarlık işi, New York Devleti içinde mühürdarlık işi, işte o benim üstüme kalmıştı. Öyle çok yorucu bir şey değildi ama parası bayağı iyiydi. Benim daire Wall Street'teydi o sıra. Dairenin bir ucu, bir tarafından, beyaz bir duvara bakıyordu. Dümdüz, engelsiz, kocaman tuğla bir duvar. Geçen zaman boyunca, ebediyen gölgede kaldığı için ayrıca kararmış… Hani şöyle saklı güzellikler keşfedeceğiniz bir şey değil. Dairem ikinci kattaydı, çevredeki binalar da yüksek mi yüksek… Aydınlık ancak bina boyunca yükseliyor. O duvarla benimki arasındaki boşluk kocaman, dört köşe bir sarnıcı andırıyor…

Bartleby'nin ortaya çıkmasının hemen öncesiydi. Yanımda çalışan iki mübeyyizden Hindi, ben yaşlarda, altmışına yakın, kısarak, tombalak bir İngiliz'dir. Sabahleyin yüzü kırmızı olur, öğlen on ikiden sonra Noel kömürü doldurulmuş ocak gibi alev alev yanar, ta… altıya kadar da yanmaya devam eder. Hayatımda karşılaştığım nice tuhaf şeyler var ki bunlardan biri de Hindi'nin o kıpkızıl ışınlarını saçarken, tam o sırada, o kritik anda, iş yapma yeteneğindeki artıştır. Garip, ateşli, telaşlı, esrik bir çalışkanlık basar üstüne. Kalemi savrukça daldırırdı hokkaya. Belgelerimin üstüne hep on ikiden sonra damlatır mürek-

kebi. Öğle sonrasının bu pervasız felaketi bir yana, bazı günler daha da ileri gider, bir gürültü kaynağı haline gelir. Böyle zamanlarda yüzünü yine al basar, antrasit üstüne linyit boca edilmiş gibi takviyeli kızıl keser. Sandalyesi devamlı gıcırdar, kurutma kumunun kutusunu döker, kalemini düzelteyim derken acelesinden büsbütün parçalar. Öfke nöbetine tutulup hepsini yere fırlatır, ayaklanıp masanın üstüne eğilirken kâğıtları da iyice dağıtır…

Yaşlı başlı bir adamda hiç yakışık almayacak haller. Gel gelelim, birçok bakımdan benim için son derece değerli bir adamdır. Benzeri pek bulunmayacak tarzda yığınla iş çıkarır. Bu yüzden aşırılıklarına göz yumuyordum. Yumuyordum ya, yine de arada bir, incelikle çıkıştığım da oluyordu. Fakat o… İşte sabahları dünyanın en nazik adamı olduğu halde öğle sonralarında yani bayağı bayağı hakaretamiz olabiliyordu... Evet, sabah çalışmasına değer veriyorum, ondan yoksun kalmak istemiyorum ama saat on ikiden sonraki o ateşli halinden de tedirginim. Hem kavga gürültüden de hoşlanmayan bir adamım ben… Onun için bir cumartesi, öğle vakti, bütün efendiliğimi takınıp, ilerleyen yaşını da düşünerek, çalışmasını biraz azaltmayı düşünebileceğini ima etme cesareti gösterdim.

(Avukat yazıcı Hindi'yi beklemeye başlar. Sabırsızca köstekli saatine bakar. Aceleci ve huzursuzdur. Öğle güneşinin parlak ışığı doldurmuştur şimdi ofisi.)

Kısaca on ikiden sonra daireme gelmek zorunda değildi. Yemeğini yedikten sonra evine gidebilir, çay saatine kadar dinlenebilirdi. Fakat ne münasebet! Öğle arası öğünlerini yerine getirmeye kararlıydı. Suratı dayanılmaz derecede kızararak, odanın öbür ucundan, elindeki uzun cetveli sallaya sallaya, "Affınıza mağruren efendim" dedi.

-Ben kendimi sizin sağ kolunuz olarak görüyorum. Sabahları birliklerimi toparlıyorum, sıraya sokuyorum, öğleden sonra geçiyorum başlarına, düşmana kahramanca hücum ediyorum. Bu böyle…

Şiddetle savurduğu cetveli de o anda havada!

-Tamam da Hindi, mürekkep lekeleri…

Diyecek oldum,

-Doğru ama affınıza mağruren efendim, şu saçıma bakın… Yaşlanıyorum. Bu ağırmış saça karşı, sıcak bir öğle sonrasında, bir iki lekenin o kadar da hükmü olmamalı di mi? Yaşlılık, sayfayı lekelese de saygıya layıktır. Affınıza mağruren efendim.

Bu cevap karşı konur gibi değildi. Hem zaten gitmeyeceği de belliydi. İyi bari dedim ben de. Kalsın... Kalsın!

- Ama hiç olmazsa öğle sonraları daha az önemli evraklara bak!

Ona ihtiyacım vardı!

(Avukat gelen giden olmayınca son kez saatine göz atar. Ani bir kararla loş koridorlardan birinden çıkar gözden kaybolur. Sesi gelmeye devam eder. Az sonra masasının bulunduğu bölüm aydınlandığında sandalyesinde, evraklarının başındadır.)

Kıskaç ise yirmi beş yaşlarında, favorileri sarkan, soluk yüzlü, korsan görünüşlü. genç bir adamdı! Onu hep iki kötü kudretin kurbanı olarak görürdüm. Hırs ve hazımsızlık.

(Avukat masasında, dikkatle evraklarını imzalamaktadır. Yığının ortasında güçlükle çalışır.)

Hırsı sıradan bir yazıcıya özgü ödevlerden sıkılmasında kendini ele veriyordu. Hazımsızlığının işareti ise asabi bir alınganlık, sırıtkan bir sinirlilik! Evrakı temize çekerken bir yanlış yaptı mı dişleri bayağı işletilecek gibi gıcırdardı. Gereksiz bir ağzı bozukluk… Bir de çalıştığı masanın yüksekliğine ilişkin sürekli hoşnutsuzluk. Eli mekanik işlere yatkındı ama masayı kendine bir türlü uyduramazdı. Ayaklarının altına yongalar tıkıştırır, kalın tahtalar, karton parçaları koyar yine de yapamazdı. Öyle ki sonunda, katlanmış kurutma kâğıdı sıkıştırma derecesinde incelikli çözümleri bile denedi. Bunların hiçbiri derdine derman olmadı. Sırtını rahatlatmak için masanın kapağını keskin bir açıyla çenesine kadar çekip, bir Felemenk evinin dimdik çatısında yazmaya başladığında, kollarında kan dolaşımının durduğuna hükmetti. Bunun üstüne masayı alçaltıp

beli hizasına getirdi o zaman da sırtına berbat bir ağrı saplandı. Ne istediğini bilmiyordu. Elbette hastalıklı hırsının alametleri arasında, "müşterilerim" dediği, pejmürde kılıklı, ne idüğü belirsiz adamların yaptığı ziyaretler de var.

Zaman zaman birtakım küçük politikalar çevirdiğini, adliyede bir şeylere bulaştığının, hatta Tombs'da görüldüğünün de pekâlâ farkındaydım. Mesela benim ofisimde onu ziyarete gelen bir adamın müşterisi olduğunu iddia etmişti bir seferinde. Bir de tapu lafı çıkarmıştı. Hâlbuki o adam sadece bir alacaklı, tapu senedi dediği şey de bir makbuzdu. Ama bütün kusurlarına, canımı sıkan davranışlarına rağmen Kıskaç da faydalı adamdı.

Bir kere, yazısı iyiydi, işlekti. Niyet edince pekâlâ kibar bir adam da olurdu. Bundan başka her zaman kılığı kıyafeti düzgün olur, bu da iş yerime iyi bir hava verirdi. Gerçi bu bahiste Hindi sebebiyle rezaletten kurtulmak için ne yapacağımı şaşırırım ya… Elbiseleri yağlı! Aşçı dükkânı gibi kokar. Yazın pantolonları bol. Ceketleri iğrenç. Şapkasına elinizi süremezsiniz. Hatta bir ara ceketleri ile ilgili aklını başına getirmeye çalışmıştım da bana mısın demişti. Aslında sanırım geliri bu kadar az olan bir adamın parlak bir suratla parlak bir ceketi aynı anda taşımasına da imkân yoktu.

Kıskaç da söylemişti bir seferinde. Hindi'nin parası öncelikle kırmızı mürekkebe gidermiş. Bu yüzden bir kış günü, kendi kullandığım, son derece saygıdeğer görünüşlü bir ceket vermiştim ona. Şöyle vatkalı falan. Gri bir ceket. İnsanı sıcak tutan, dizinden çenesine kadar ilikleyebileceği türden. Düşündüm ki Hindi bu cömertliği takdir eder de öğle sonrası aşırılıklarından, şamatalarından vazgeçer. Nerdee! Yemin ederim, kuş tüyü gibi, battaniye gibi bir ceketin içine girip, düğmelerini de iliklemenin daha beter etkisi oldu üzerinde. Hani fazla yulaf vermek at için iyi değildir derler ya… Hindi de artık durmadan ceketini yokluyordu. Küstahlaştırmıştı onu. Refah yaramamıştı adama.

Hindi'nin bu şımarıkça davranışları hakkında kendi fikirlerim vardı elbette ama konu Kıskaç olunca, başka bakımlardan oldukça olumlu kanaatlerim vardı. Ona sakilik eden doğanın ta kendisiydi sanki? Onu daha doğuştan, hemen sinirlenir bir mizaçla donatmıştı ki sonradan içkiye gerek kalmasın. Çünkü o bir zaman gelir, sinir içinde sandalyesinden kalkar, masanın üstüne eğilir, kollarını iki yana doğru alabildiğine açar, koca masayı kavrar, döşemede gıcırtılar çıkara çıkara iter! Sanki masa onun işini bozup, sinirlendirmeye kararlı, hain, bilinçli bir varlıkmış gibi.

Yine de şu benim talihim sayılabilirdi; Kıskaç'ın asabiyeti, kendi acayip kaynağında daha çok sabahları dikkat çekerken Hindi'nin nöbetleri ancak on ikiden sonra bastırır ikisi ile aynı anda başa çıkmak zorunda kalmazdım. Vardiya değişikliği gibi bir şeydi bu da… Eh, söz konusu koşullarda doğal bir düzenleme olarak da kabul edilebilirdi. Fakat Kurabiye… On iki yaşında bir oğlan çocuğuydu daha. Babası arabacıydı. Adam ölmeden önce oğlunu at arabasında değil de avukat koltuğunda görmek gibi bir ihtirasa tutulmuş, haftada bir dolar karşılığında benim ofise yollamıştı. Onun da küçük bir masası vardı elbette ama bir teftiş yapsanız, çekmecesinde fıstık kabuklarından bir sergi bulurdunuz.

Gerçekten de bu zeki delikanlı (!) için bilumum hukuk bilimi bir fındıkkabuğu içine sığabilirdi. Üstlendiği, aynı zamanda işinin en açık biçimde yerine getirdiği kısmı, Hindi ile Kıskaç'ın kek ve elma alımcılığıydı. Hukuki belgeleri çoğaltmak gibi artık deyimleri bile geçmiş, bu kupkuru, boğucu işi yapan benim iki yazıcımın ağızlarını ıslatmak yani! Gümrük ve postane taraflarındaki yığınla tezgâhta bulunabilen şeylerdi bunlar. Kurabiye sık sık o çok özel kekten almaya giderdi. Hani ufak, yassı, yuvarlak ve hayli baharlı olanlardan. Zaten ondan ötürü ona da Kurabiye demişlerdi ya...

Soğuk havada bir sabah diyelim iş yok güç yok, Hindi, aman aman, düzinelerle yerdi bu kurabiyelerden. Bir yan-

dan kaleminin çıtırtısı, öbür yandan ağzında çiğnediği kıtır keklerin çıtırtısı birbirine karışır giderdi. Hindi'nin öğleden sonraları ortaya çıkan asabiyeti, olmadık potları, sınır tanımazlıkları arasında unutulmayacak olan hatıralardan biri de bu kurabiyeyi ağzında ıslattıktan sonra mühür yerine ipotek kararının üstüne basmış olmasıydı ki; işte o an, onu işten atmama ramak kalmıştı. Fakat o şarkkâri bir reverans yapıp;

-Affınıza mağruren efendim, sizin kırtasiye masrafınızı kendi cebimden karşılamam, cömertliğimi göstermez mi? Deyiverdi. Eh, ben de bunun üstüne söyleyecek söz bulamadım. O da yerinde kaldı…

Şimdi efendim, o vakit, benim asıl işim temlik işleri, feragat nağmeler, tasarruf senetleri, tapu avcılığı gibi her türlü gizli kapaklı belgeyi bulup çıkarma işi, şu mühürdarlık görevi bana kalınca, hatırı sayılır biçimde çoğalmıştı. Bu sebeple zaten yanımda olan yazıcıları itelemekle değil yeni adam bulmakla uğraşmam gerekti. Verdiğim ilan neticesinde, bir sabah, ofisin açık duran kapısında, kıpırtısız, genç bir adam belirdi. Acınacak derecede saygıdeğer, çaresiz derecede yalnız! Soluk ve düz. Bartleby'ydi bu.

(Boş, karanlık paravan koridorlarının birinin ardında sokak kapısı gıçırdayarak açılır. Kapının açılmasıyla bir ışık hüzmesi içeri dolar. Az sonra ışığın içinde Bartleby'nin gölgesi… Gölge ofise kadar uzanır.)

3

Avukat paravanlardan birinin ardında şevkle, Bartleby'ın bölmesini hazırlamaktadır. Masayı çeker, dosyaları, kâğıtları, hokkaları yerleştirir… Bartleby'i kendi oturduğu yerden görebileceği açıda yerleştirmeye çalışır. En son yeşil bir paravanı çekerek bölmeyi tamamlayacaktır.

Mübeyyizler alayımın içinde bu kadar belirgin biçimde serinkanlı görünen biri olacağından sevinçliydim! Bakarsınız Hindi'nin yanardönerliğine, Kıskaç'ın saldırgan öfkesine iyi gelir onun varlığı. Fakat sizlere ofisimin

boydan boya, camlı kapılarla ikiye ayrıldığını söylemem gerekirdi. Bu bölümlerin birinde yazıcılarım, birinde de ben oturuyorum. Bartleby'ye de bu kapıların yanında ama benim tarafımda bir yer verdim! Ufak tefek, yeni bir iş çıktığında bu sessiz adamın yakınımda olmasını istiyorum!

Masasını pencerenin yanına koydurdum. Her şeyin olması gerektiği gibi olması için bir de yeşil, yüksek bir paravana! Paravan Bartleby'yi görmemi engelleyecek ama yine de ses menzilimin içinde tutacak. Arada sırada, işler sıkışınca Hindi'yi ya da Kıskaç'ı yanıma çağırıp, kısa bir belgeyi karşılaştırmakta yardımcı olarak kullanmayı âdet edinmiştim. Bartleby'yi de böyle elverişli biçimde paravanın arkasına yerleştirirken amaçlarından biri de buydu.

(Avukat geçer, kendi masasına oturur. Bir süre evraklarını kontrol eder. Birkaç imza atar. Birden hatırlamış gibi durak-sar.)

Birlikte olduğumuzun yanılmıyorsam üçüncü günüydü. Elimdeki küçük işi bir an önce tamamlamam gerekti. Acelem var ve hemen cevap alacağımdan şüphe yok! Bu sebeple başımı masadaki belgenin aslına eğmiş oturuyorum. Sağ elimi de azıcık sinirli bir şekilde uzatmışım. Kopyayı tutuyorum. Paravanın ardından çıkar çıkmaz Bartleby bunu alsın da zaman kaybetmeden işe koyulalım istiyorum. Çağırırken ne için çağırdığımı çabuk çabuk söylemişim ve hâlâ söylediğim gibi oturuyorum.

AVUKAT- Bartleby!

(Sessizlik. Avukat bekler, bekler, bekler…)

AVUKAT- Bartleby, Bartleby... Bartleby çabuk! Bekliyorum.

(Sessizlik)

AVUKAT- Hı? Ne mi isteniyor? Kopya! Kopya! Şunları karşılaştıracağız.

(Sessizlik. Avukat bekler. Hayreti gittikçe artmaktadır.)

AVUKAT- Bartleby… Bartleby?

Cevap yok!

AVUKAT- Kopya! Kopya! Şunları karşılaştıracağız. Ay mı çarptı, ne oldu? Şu metni benimle birlikte karşılaştırmanı söylüyorum, al şunu.

(Sessizlik.)

AVUKAT- Yapmamayı mı tercih edersin? Bartleby… Ne demek o?

(Karanlık.)

4

Birkaç gün sonra. Avukat kendi bölmesinde, hâlâ oturduğu yerdedir. Kendi kendine, dalgın bir konuşma içinde.

AVUKAT- Karşılaştırmamayı mı tercih edersin? Ne söylemek istiyorsun Bartleby? Ne demek istiyorsun? Ne oldu? Şu metni benimle birlikte karşılaştırmanı söylüyorum, alsana şunu".

-Karşılaştırmamayı tercih ederim.

-Ne, o ne demek o? Niçin reddediyorsun?

-Okumamayı tercih ederim.

- Bartleby! Bartleby!

(Sessizlik. Avukat dalgınlığından sıyrılır. Bir an. Yalnız olduğunu fark eder.)

Aynı açıklıkta cevap geri geldi. "Karşılaştırmamayı tercih ederim". Düşünün şaşkınlığımı! Hatta öfkemi. Bartleby kıpırdamadan, dingin, kararlı bir sesle "Yapmamayı tercih ederim" diyordu… Olduğum yerde, sessizce, kalakaldım. Dağılan zihnimi toplamaya çalıştım. İlk aklıma gelen kulağımın beni yanılttığı ya da onun sözümü tamamen yanlış anladığı idi. Talebimi olabilecek en açık tonda tekrarlamıştım hâlbuki.

Birkaç gün sonra Bartleby başka bir iş yapmakla meşguldü. O son garip davranışından ötürü onu sıkı sıkı gözlüyordum. Hiç yemeğe çıkmadığını fark etmiştim. Daha doğrusu, hiçbir yere çıkmadığını. Bugüne kadar benim bildiğim, ofis dışında hiçbir yere gitmemişti. Köşesinde sürekli bir nöbetçiydi. Ama sabahları saat on bire doğru Kurabiye'nin paravanadaki açıklığa yaklaştığını, sanki içeri çekilir gibi bir hareketle, sessizce oraya girdiğini görüyordum. Sonra oğlan avcunda birkaç bozuk parayı şıngırdatarak ofisten çıkıyor, derken elinde birkaç zencefilli kurabiye ile dönüyor, bunları inziva makamına teslim

ediyor, zahmetine karşılık iki tanesini de o alıyordu.

AVUKAT- Demek ki bu zencefilli kurabiyeleri yiyerek yaşıyor, hiç doğru dürüst yemek yemiyor. Öyleyse vejetaryen olmalı ama yoo, hiç sebze yediği de yok ki… Bir insanın zencefilli kurabiyeden başka bir şey yemeden yaşamasının etkilerini hesaplamaya çalıştım.

AVUKAT- Keskin, baharlı bir şey. Ya Bartleby, yoksa o da keskin ve baharlı mı? Fakat hiçbir şey iyi niyetli bir insanı pasif direniş kadar sinir etmez. Çünkü bu direnişi gösterdiğimiz kişi insanlık dışı biri değilse, direnen de bu pasifliğinde tamamen zararsızsa, bunları mantık düzeyinde bir çözüme ulaştırmanın imkânı olmayacaktır. Ben de çok zaman Bartleby'ye tam bu gözle baktım. Zavallı adam! Diye düşündüm. Kötü bir niyeti yok. Bu acayip davranışlarının kasıtlı olmadığı genel görünüşünden anlaşılıyor. İşime de yarıyor. Geçinebiliyorum onunla. Buradan atacak olursam, büyük bir ihtimalle benim kadar hoşgörülü olmayan bir işverene çatar, orada kaba bir muameleye uğrar hatta aç kalmaya kadar varır bu süreç. Hâlbuki burada, onu ucuz bir fiyata ele geçirebilirim. Bartleby ile dost olurum, o acayip başına buyruk hallerine göz yumarım, bunun bana maliyeti olmaz, bir yandan da ruhumda vicdanıma iyi gelecek bir lokma tutmuş olurum.

Fakat işte her zaman bu ruh hali içinde olmuyordum. Bartleby'nin edilginliği bazen sinirime dokunuyordu. İçimden bir şeyler yeni bir karşıtlık yaratmak, onda da bendekine benzer bir öfke kıvılcımı çıkartmak üzere dürtüyordu beni. Yine bir gün öğleden sonra içimdeki o kötü itki bana egemen olduğunda bambaşka bir sahne oynandı:

"Bartleby" dedim, "Bu kâğıtların hepsi yazılınca seninle oturup karşılaştırmak istiyorum".

-Bunu yapmamayı tercih ederim.

-Ne? Bu tavrını sürdürmekte kararlı olamazsın herhalde?

Cevap yok. Kapalı duran kapıları sertçe açtım.

-Bartleby ikinci bir sefer kâğıtları tashih etmeyeceğini söylüyor. Ne diyorsun buna Hindi?

-Ne mi dermişim? Şu paravananın öbür yanına geçip gözünü morartıvereyim, derim!
Bunu söylerken de ayağa fırlayıp kollarını dövüş pozisyonuna soktu. Dediğini yapmak üzere harekete geçmişti ki durdurdum. "Otur yerine" dedim." Otur da dinle, bakalım Kıskaç ne diyor"? "Kıskaç, Bartleby'yi şu an işten çıkartsam haksızlık mı etmiş olurum" ?
-Kusura bakmayın, o kararı vermek sizin işiniz efendim. Bana kalırsa davranışı çok tuhaf, çok da haksız. Üstelik benim ve Hindi'nin durumuna bakılınca. Ama belki de geçici bir kapristir.
Aa! dedim, "İlginç bir şekilde değiştirmişsin fikrini. Şimdi çok yumuşak bir dille söz ediyorsun ondan" ?
Yeniden Bartleby'ye yöneldim. Beni kaderime iten bazı dürtüler hissediyordum. Fena halde bana isyan edilsin istiyordum. Birden Bartleby'nin ofisten hiç çıkmadığı geldi aklıma.
-Bartleby, şu postaneye kadar bir gitsene. Bize posta var mı bak.
-Bakmamayı tercih ederim.
-Yani gitmiyorsun?
-Tercih etmiyorum.
Sendeleyerek döndüm masama. O kör inadım geri gelmişti. Bu sıska, çulsuz yaratığın bana alçakça karşı geleceği başka nasıl bir durum yaratabilirdim? Bu ücretli kâtibin? Başka neler olabilirdi, gayet makul ama onun kesinlikle yapmayı reddedeceği?
-Bartleby!
Cevap yok.
-Bartleby!
Cevap yok.
-Bartleby!
Büyücülük yasalarıyla uyum içinde, tam bir hortlak gibi üçüncü çağrıda inziva makamının eşiğinde belirdi.
-Yan odaya git, Kıskaç'a söyle, bana gelsin!
"Gitmemeyi tercih ederim" dedi saygıda kusur etmeden sonra ağır ağır dönüp kayboldu usulca.

Bütün bu olup bitenin gösterdiği sonuç şuydu ki Bartleby adında, soluk yüzlü bir yazıcının, ofisin sabit bir olgusu olmak üzere, orada bir masasının durması, bir forması dört sente olmak üzere, bana kopya çıkarması ama kendi yazdığı için denetiminde bulunmaktan ebediyen bağışık tutulması kesinleşmişti.

Ayrıca adı geçen Bartleby hiçbir zaman, herhangi bir nedenle, herhangi bir getir götür işinde görevlendirilmeyecekti! Başka bir söyleyişle, görevlendirilmeyi tercih etmeyecekti!

-Bartleby! Buraya bak!

(Sessizlik. Cevap gelmez.)

5

Gelin görün ki günler geçtikçe ben de bayağı bayağı alışmıştım Bartleby'ye. Düzenliliği, hiçbir kötü huyunun olmaması, kesintisiz çalışkanlığı -bir tek paravanasının arkasında sessiz ve hareketsiz ayakta durma nöbetleri oluyor, o zaman çalışmıyordu- durgunluğu, ne olursa olsun halini tavrını değiştirmemesi onu değerli bir kazanım haline getiriyordu.

Bir diğer önemli nokta da her zaman orada olmasıydı. Sabah karanlığı orada, bütün gün orada, gece de en son o. Dürüstlüğüne güvenim tamdı. En değerli evrakın onun elinde emniyette olduğuna inanıyordum. Gerçi zaman zaman, aniden sinir içinde katılıp kaldığım da oluyordu karşısında çünkü onun tarafından konulmuş, sessiz koşulları olan, bütün o acayip ayrıcalıkları hatırlayıp da sinirlenmemek mümkün değildi ama arada sırada, acele bir işi bir an önce bitirmek için dalgınlıkla yine onu çağırdığım da oluyordu. Diyelim ki kâğıtları paket ediyorum, kırmızı şeritle bağlayacağım, şöyle kısa, acele bir tonla sesleniyorum, gelsin de düğüme parmağını bassın diye.

Tabii paravananın arkasından her zamanki cevabı alıyordum.

-Basmamayı tercih ederim!

Kalabalık, avukatlık binalarında, bütün hukukçu beyler

arasında âdet olduğu üzere benim dairenin de birkaç anahtarı vardı. Tavan arasında yatıp kalkan bir kadın haftada bir odaları siler, her gün de süpürüp toz alırdı. Anahtarlardan biri, gereklilik olursa diye Hindi'deydi. Üçüncüyü de bazen ben cebimde taşırdım. Dördüncünün kimde olduğunu bilmiyorum?

Bir pazar sabahı Trinity Kilisesi'ne gideyim dedim. Çok tanınmış bir vaiz gelecekti. Erken davranmışım, ofiste oyalanmaya karar verdim. Anahtar yanımdaydı ama kilide sokmaya çalışınca, baktım girmiyor. Şaşkınlık içinde seslenince içerden bir anahtar döndü, aralık tuttuğu kapıda Bartleby'nin hayaleti belirdi, sıska suratı bana doğru uzandı. Gömleğiyle, yırtık pırtık sabah kıyafetiyle, o anda çok önemli bir işi olduğunu, özür dileyerek, beni içeri kabul etmemeyi tercih ettiğini söyledi. Dahası blokun çevresinde iki üç tur atmamı tavsiye etti. O vakte dek işi muhtemelen bitermiş. İçeri çekildi!

Şimdi, bir pazar sabahı Bartleby, kadavrayı andıran kibar soğukkanlılığıyla ama her zamanki gibi kendinden emin ve dediği dedik karşımda zuhur ediyor. Benim hukuk büromda! Bu durum üzerimde öyle tuhaf bir etki yarattı ki gayri ihtiyari kendi kapımdan uzaklaştım, söyleneni yaptım. Ama hesaba kitaba gelmez yazıcının bu yumuşak küstahlığı karşısında, içimde iktidarsız bir isyan duygusunun sancılarını da hissetmedim değil.

Evet, gerçekten de bu yumuşaklığıydı elimi kolumu bağlayan. Hatta çok daha kötüsü, beni adamlıktan çıkaran da buydu. Çünkü kendi ücretli kâtibinin kendisine hükmetmesine ve kendi ofisinin kapısından gerisin geri gönderilmesine izin veren birine ben adamlıktan çıkmış derim! Üstelik bir pazar sabahı, ceketsiz hali, pırtıları içinde, ne yapıyor olabilirdi Bartleby benim ofisimde? Olmayacak işler mi oluyordu? Yok, böyle bir şey olamazdı. Bir an bile onun ahlâksız bir insan olduğunu düşünemezdiniz. Ama ne yapıyor olabilir orada? Kopya mı çıkarıyor? Gene hayır? Bir yığın eksantrik tarafı vardır ama aşırı derecede kuralcı bir adamdır. Hatta neredeyse çıplak halde masası-

na çekilip yazı yazacak son adamdır. Üstelik günlerden pazar. Herhangi bir dünyevi uğraşla o günün gereklerine aykırı işler yapabileceği düşüncesini kabul etmeyecek bir hali de var…

Gene de zihnim rahat etmedi. Tedirgin merakımla nihayet yeniden kapının önüne vardım. Bir engelle karşılaşmadan anahtarı kilide soktum. Bartleby ortalarda yoktu. Kaygılı kaygılı etrafı kolaçan ettim. Paravanın arkasına göz attım… Gittiği çok belliydi. Fakat ortalığı daha dikkatlice gözden geçirince, Bartleby'nin tahmin edemeyeceğim bir tarihten beri ofisimde yiyip, içtiğini, giyindiğini ve uyuduğunu anladım. Üstelik bunları bir tabak, ayna ya da yatak olmadan yapmıştı. Bir köşede duran yayları fırlamış eski divan, üzerinde yatan sıska birinin bıraktığı izi belli ediyordu. Masasının altında dürülmüş bir battaniye buldum. Boş sandığın altında ayakkabı boyası ile fırça. Sandalyenin üstünde teneke bir leğen, Yanında sabun ve yıpranmış bir havlu. Bir gazete içinde zencefilli kurabiye kırıntıları, biraz da peynir. Evet, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Besbelli Bartleby burayı kendine mesken tutmuş, kendine bekâr evi yapmış, oturuyor. Aynı anda da bir başka düşünce zihnime çöktü: "Nasıl sefil bir yalnızlık, arkadaşsızlık görünüyor burada! Yoksulluğu berbat da yapayalnızlığı, ne kadar dehşet verici! Pazar günü Wall Street en az Petra kadar ıssız olur. Gündüzleri hayat doludur ama akşam bomboş kalır. İşte burayı kendine ev ediniyor Bartleby. İnsan kaynarken gördüğü yerde bir ıssızlığın tek seyircisi, bir tür masum ve dönüşmüş Marius, Kartaca'nın yıkıntıları arasında düşünüyor"!

Hayatımda ilk kez olmak üzere, karşı konulmaz güçte, batan, sızlatan bir melankoli çöktü üstüme. Daha önceleri de bazen acıklı düşüncelere kapıldığım olmuştu ama bunların bir hoşluğu vardı oysa şimdi ortak bir insanlık bağı beni çaresizce bir kasvetin içine çekmekteydi. Kardeşçe, bildik bir melankoli. Çünkü Bartleby ile ben, ikimiz de Âdem'in oğullarıydık. O gün, gün boyu Wall Street'te gördüğüm parlak ipekliler, ışıldayan yüzler geldi

sonra birden aklıma. Bir de benim solgun yazıcıyı koydum yanlarına.

Ah! Mutluluk ışığa gider, onun için dünyanın şen olduğunu sanırız ama sefalet karanlıkta saklanır…

İşte böyle acı düşünceler, hastalıklı ve sersem beynin ürettiği canavarlar uçuştu çevremde. Yazıcımın solgun bedenini, aldırışsız yabancılar arasında uzanmış, çarşaflara sarılı, titrerken görüyordum…

Sonra birden Bartleby'nin masası ilgimi çekti. Çekmecesinin anahtarı üstündeydi. Kötü bir niyetim yok, öyle kalpsiz bir merakı dindirmek de değil derdim. Hem ayrıca masa benim malım. İçindekiler de öyle olmalı di mi ya?

Her şeyi düzenli bir biçimde yerleştirilmişti, kâğıtlar güzelce istiflenmişti. Çekmece derindi. Evrak dosyalarını kaldırıp içini yokladım. Az sonra elime bir şey geldi, çekip çıkardım. Eski bir mendil, ağır, düğümlü. Düğümü açınca bunun bir tasarruf bankası olduğunu anladım. O zaman, bir kez daha bu adamda rastladığım esrarengiz taraflar geçti aklımdan. Bir şeye cevap vermedikçe hiç konuşmazdı. İş aralarında epey zamanı olduğu halde, okurken de hiç görmemiştim onu. Hayır, gazete bile.

Uzun uzun durur, ayakta, paravanın arkasındaki, o solgun penceresinden karşısındaki ölü, tuğla duvara bakar. Hiçbir lokantaya, aşevine gitmediğinden de şüphem yok. Solgun yüzüne bakınca hiçbir zaman Hindi gibi bira, başka insanlar gibi çay ya da kahve de içmediği belli… Kim olduğunu, nereden geldiğini ya da bu dünyada bir akrabası olup olmadığını söylemekten kaçınmıştı hep. Bu kadar zayıf ve solgun olduğu halde sağlığından daha hiç yakınmamıştı? Bunların hepsinden fazla da soluk kibirliliği geliyordu hatırıma. Zaten o değil miydi eksantrik anlarında beni ona uymaya zorlayan şey? Benim için en basit bir şeyi yapmasını bile istemekten korkmama yol açan şey… Bütün bunlar aklımda dolanırken, ilk duygularım melankoli, çok çok içten bir acıma olmuştu ama Bartleby'nin yalnızlığı zihnimde büyüdükçe büyürken o

melankoli korkuya, merhamet de tiksintiye karışmaya başlamıştı bile.

Bir yere kadar, bir sefalet düşüncesi ya da onun solgun görünüşünün içimizdeki en temiz duyguları kendine çektiği çok doğru, çok da korkunçtu ama daima böyle olmuyordu işte! Üstelik bunun, her zaman insan yüreğinin doğuştan gelme bencilliği yüzünden böyle olduğunu söyleyenler de yanılıyordu. Duyarlı biri için acıma çok zaman acı demektir. Böyle bir acımanın herhangi bir işe yaramadığı sonunda anlaşılınca, sağduyu insana, bundan kurtulması gerektiğini söyler. Gördüklerim karşısında, yazıcımın doğuştan gelen, tedavisi olmayan birtakım marazların kurbanı olduğunu anlamıştım. Bedenine sadaka verebilirdim ama bedeni değildi ona acı veren. Ruhuna ise erişemiyordum.

O sabah Trinity Kilisesi'ne gidemedim. Ne olduysa, gördüğüm şeyler kiliseye gitmekten alıkoydu beni. Bartleby ile ne yapacağımı düşüne düşüne evin yolunu tuttum. Ve sonunda bir karara vardım: Sabahleyin soğukkanlılıkla sorguya çekecektim onu, hayatını anlatmasını isteyecektim. Açıkça ve bir şeyler saklamadan konuşmayı reddederse, ne borcum varsa, üstüne bir yirmi dolar daha ekleyip artık yardımına ihtiyacım kalmadığını söyleyecektim. Yine de başka bir yardımım dokunabilirse, ne bileyim, doğduğu yere gitmek ister filan, bundan mutlu olur, masraflarını karşılayabilirim. Ayrıca, gideceği yere gittikten sonra yine yardıma ihtiyacı olursa, ondan gelecek bir mektup da mutlaka bir cevap alacaktı benden!

Ertesi sabah:

-Bartleby

Cevap yok.

-Bartleby… Gel biraz. Yapmayı tercih etmeyeceğin herhangi bir şey yapmanı istemeyeceğim. Sadece konuşmak istiyorum.

Sessizce içeri süzüldü.

-Nerede doğduğunu bana söyler misin Bartleby?

-Söylememeyi tercih ederim.

-Kendi hakkında herhangi bir şey söyleyecek misin bana?
-Söylememeyi tercih ederim.
-Benimle konuşmamanın mantıklı bir gerekçesi olabilir mi? Seninle dostça konuşmak istiyorum. Nedir cevabın Bartleby
Bütün bu süre içinde yüzünde hiçbir şey oynamamıştı. Yalnız uzun, bembeyaz ağzının kıyılarında belli belirsiz bir titreşim belirip kaybolmuştu…
"Şu anda cevap vermemeyi tercih ediyorum" dedi ve inziva makamına geri çekildi.
İtiraf etmeliyim ki bu benim zayıflığımdı ama bu sefer de takındığı tavır aklıma karıştırmıştı. Serinkanlı bir tepeden bakma… Tersliği de çok nankörce. Üstelik benden gördüğü bunca iyilik ve hoşgörüden sonra?
Batıl itikat gibi bir şey için için yüreğimi daraltıyor, işten çıkarma kararını uygulamamı engelliyor, insanlık âleminin bu yalnız bireyine karşı, acı bir laf edersem benim alçak ilân edeceğimi söyleyerek tehdit ediyordu sanki...
-İyi Bartleby. Ne yapalım? Anlatma kim olduğunu ama bak, senden rica ediyorum bir dost olarak, bu ofisin bazı alışkanlıkları var, bunlara elinden geldiği kadar uyumaya çalış. Yarın ya da öbür gün, kopyaları asıllarıyla karşılaştırmaya yardım edeceğini söyle şimdi. Biraz mantıklı olmaya çalışacağını söyle. Söyle şunu Bartleby.
-Biraz mantıklı olmamayı tercih ediyorum.
-Tercih edermiş, ha? Gösteririm ona tercih etmeyi efendim. Bir tercih ederdim ki… Ne tercihler verirdim ona! İnatçı katır! Nedir efendim, şimdi ne yapmamayı tercih ediyor?
Cam kapı açıldı, olağanüstü kötü bir gecenin, her zamankinden beter hazımsızlık sıkıntılarını çeker gibi bir halle Kıskaç girdi içeri. Aceleyle, "Kıskaç Bey" dedim, "şimdilik bizi yalnız bırakmanızı tercih edeceğim". Nedense, son zamanlarda, olur olmaz durumlarda farkında olmadan ben de bu "tercih" kelimesini kullanmaya başlamıştım. Doğrusu ya, Yazıcı'yla temas etmiş olmanın daha şimdiden ve ciddi şekilde zihnimi etkilemeye başladığı düşün-

cesinden de ödüm kopuyordu.
Hindi dostane bir ifadeyle kibarca sokuldu.
-Affınıza mağruren efendim, dün ben şu Bartleby'yi düşünüyordum. Düşündüm ve dedim ki her gün şöyle yarım litre, iyi kıvamda bira içmeyi tercih etse, her şey yoluna girebilir? Hatta kopyaları tahsil etmeye bile başlar.
-Demek sen de kelimeyi kaptın?
-Affınıza mağruren, ne kelimesi, efendim?
-Burada yalnız kalmayı tercih ederim" dedi Bartleby o sıra. Özel hayatına zorla karışmışız gibi.
-Bu kelime işte, Hindi, bu işte!
-Ha, tercih mi?
"Hindi, sen çık lütfen" diye kestim lafını. O çıkmak üzereyken Kıskaç evraklardan birinin mavi kâğıda mı, beyaz kâğıda mı çekilmesini tercih ettiğimi sordu? Bartleby'den, bu kaçık adamdan mutlaka kurtulmam gerek diye düşündüm. Ertesi gün, Bartleby pencereye karşı dikilmiş, ölü duvar duygusuna geçmişti. Bütün gün de öyle durdu.

6

-Gene ne oluyor? Şimdi ne? Yazı yok mu?
-Artık yok.
-Ya neden?
"Nedeni kendiniz görmüyor musunuz" ? dedi Bartleby önemsemez bir tavırla. Dik dik baktım yüzüne. Gözleri cansız ve camla kaplanmış gibiydi.
Birden benim ofisimde geçirdiği birkaç haftada, eşi görülmemiş çalışkanlığıyla yazarken, o ışık vermeyen pencerenin yanında gözlerinin bozulmuş olabileceği geldi aklıma. Bu beni duygulandırdı. Bir şeyler mırıldandım. Bir süre yazmaktan uzak durmakla akıllıca davranmış olacağını söyledim. Bu fırsattan yararlanıp biraz açık havaya çıkmasını, hareket etmesini tavsiye ettim. Elbette böyle bir şey yapmadı ama birkaç gün sonraydı, öteki yazıcıların olmadığı bir zaman, postaya verilmesi gereken şeyler vardı, düşündüm ki başka iş de yapmayan Bartleby herhalde her zamankinden daha esnek olur, şu mektupları postaneye

götürür? Yekten reddetti. İki ayağım bir pabuçta, kendim götürdüm.
Gene günler geçti. Bartleby'nin gözleri iyileşti mi iyileşmedim mi bir fikrim yoktu? Görünüşe bakılırsa iyileşmişti. Fakat nasıl gittiğini sorunca, hiç cevap vermedi. Her halükârda, yazı yazmıyordu. Sonunda, ısrarlı sorularıma karşılık, kopya çıkarmayı toptan bıraktığını söyledi. "Ne"! Diye haykırdım "Tut ki gözlerin tamamen iyileşti yine de yazmayacak mısın"? "Yazıcılığı bıraktım" dedi, kayboldu.
Eskisi gibi duruyordu, büronun demirbaşı gibi. Hatta hayır, eskisinden daha demirbaş haline geldi. Ne yapmalı? Ofiste bir şey yaptığı yok. Ne duruyor öyleyse? Değirmen taşı gibi bir şey kesilmiş… Gerdanlık olmuyor, taşınması da zahmet veriyor. Bir yandan da üzülüyordum haline ama bunu da söylerken çok doğru konuşmuş olmuyorum çünkü gerçekten varlığı sıkıntı veriyor. Bir akrabasının, bir arkadaşının adını söylese, hemen mektup yazar, bu zavallı adamı yaşatacak bir kurum bulunmalarını rica ederim. Ama yalnızdı, şu koca evrende yapayalnızdı. Atlas'ın ortasında bir enkaz parçası kadar.
Sonunda işimin getirdiği zorunluluklar her şeyi belirlemeye başladı. Becerebildiğim kadar nazik bir dille Bartleby'ye altı gün içinde ofisi kesinlikle terk etmesi gerektiğini bildirdim. Bu süre içinde kendine kalacak başka bir yer bulması için uyardım. Aramasına yardımcı olmayı da önerdim. Yine de ilk adımı onun atması gerekiyordu. "Benden ayrılırken Bartleby," diye ekledim, "büsbütün parasız ayrılmamanı sağlayacağım. Bu saatten sonra altı gün. Unutma"!
Süre doldu, dolunca, paravanın arkasına baktım. Ne göreyim! Bartleby hâlâ orada. Ceketimi düğmeledim, dengemi buldum, ona doğru ağır ağır ilerledim, omuzuna dokundum
-Vakit geldi. Buradan ayrılmalısın. Senin için üzülüyorum. Bu da paran ama gitmelisin.
-Gitmemeyi tercih ederim"
Diye cevap verdi. Sırtı hâlâ bana dönüktü.

-Gitmelisin.

Ses çıkarmadı.

-Bartleby, deftere göre sana borcum on iki dolar. Burada otuz iki var. Artan yirmi de senin. Alıyor musun? O halde burada bırakıyorum. Eşyanı da ofisten aldıktan sonra Bartleby tabii kapıyı kilitlersin çünkü senden başka herkes gitti ve anahtarı da paspasın altına koyarsın ki sabah geldiğimde orada bulayım. Seni görmeyeceğim, onun için hoşça kal, sağlıcakla kal. Bundan sonra, yeni yerinde sana yardımcı olabileceksem, bana bir mektup yaz. Allah ısmarladık, Bartleby, Tanrı yardımcın olsun.

Tek kelime cevap vermedi. Yıkılmış bir tapınağın ayakta kalmış son sütunu gibi, kendinden başka kimse kalmamış ofisin ortasında, dilsiz ve yalnız durdu öyle.

Bartleby'den kurtulma işini ustaca düzenlemiştim ve bundan gurur duyuyordum. Ustaca diyorum ya ben, sanırım tarafsız gözle bakan herkes de böyle görür. İzlediğim yolun güzelliği hiç gürültü patırtı olmamasıydı. Bağırma çağırma yoktu, tehtit yoktu, öfkeli konuşmalar, sinirli sinirli ofisi adımlamalar, dilencilere yakışır şekilde, eşyasını toplayıp, def olması için komutlar, hiçbiri yoktu, olmamıştı. Başka biri gitmesi için avaz avaz bağırabilirdi. Bağırma da yoktu! Yöntemimi düşündükçe daha çok beğeniyordum. Yine de ertesi sabah, zihnimde bazı şüpheler uyandı. Eve dönmek ve uyku kendimi beğenmişliğimi biraz törpülemişti sanki? Bartleby'nin gidişini varsaymak çok güzel bir düşünceydi ya, sonuç olarak; bu benim düşüncemdi Bartleby'nin değil! Asıl sorun benim, onun gideceğini varsaymam değil onun, bunu tercih edip etmeyeceğiydi. Çünkü varsayımların değil tercihlerin adamıydı Bartleby!

Kahvaltıdan sonra kent merkezine yürüdüm, ihtimalleri sıraya koydum. Bir an her şeyin facia olduğunu, Bartleby'yi, kanlı canlı, her zamanki gibi büromda bulunacağımı düşünüyor, bir dakika sonra sandalyesini boş bulacağımdan şüphem kalmıyordu. Böyle böyle bir gidip bir geliyordum. Broadway'le Canal Street'in köşesinde heyecanlı

heyecanlı konuşan bir grup insan görmüştüm. "Ben yapmaz diyorum, bahsine de varım" dedi bir ses. "Gitmez ha? Tamam! Koy paranı"! İçgüdüme uyarak elimi cebime atıyordum ki bugünün seçim günü olduğunu hatırladım. Kulağıma çalınan kelimelerin Bartleby ile ilgisi yoktu.
Alışılmıştan erken saatte ofise gelmiştim. Bir an durup dinledim. Çıt yoktu. O halde gitmiş olmalı? Tokmağı yokladım. Kilitli. Evet, yöntemim işlemişti! Kaybolup gitmiş olmalı? Ama buna bir çeşit melankoli karıştı hemen. Parlak başarıma neredeyse üzülesim geldi. Paspasın altında Bartleby'nin orada bırakacağı anahtarı aranırken, dizim kazayla, kapı tahtalarından birine çarptı. Kapı çalar gibi bir ses çıktı. Cevap olarak içerden bir ses: "Daha değil, işim var" Bartleby idi. Yıldırım çarpmışa döndüm. Yıllar önce bir yaz fırtınasında, Virginia'da bulutsuz bir günde, öğleden sonra, ağzında piposu, yıldırım çarpıp ölen adam gibi kala kaldım orada. "Gitmemiş"! Diye mırıldanabildim sonunda. Yavaş yavaş merdiveni inip sokağa çıktım yine. Ne yapmalı?
-Bu görülmemiş felaket karşısında şimdi ne yapmam gerekir? Adamı kolundan tutup atmasını beceremiyorum. Hakaretler, küfürler ederek kovmak olmaz. Polis çağırmak sevimsiz bir fikir ama o kadavramsı varlığıyla bana karşı kazandığı zaferin tadını çıkarmasına izin vermek de düşünülemez. Ne yapmalı? Bartleby'nin gideceğini varsaymıştım gelecekte, öyleyse şimdi, geçmişte de gittiğini var sayabilirim? Telaşla ofise girebilir, Bartley'yi hiç görmemiş gibi yapabilir sanki havaymış gibi üstüne yürüyebilirim. Alabildiğine sert bir ifade tam hedefi vurabilir.

7

-Bartleby çok canım sıkılmış durumda. Çok üzgünüm, bak tabii, ben senin daha olumlu bir insan olduğunu düşünürdüm. Çok efendi bir kişi olduğunu, herhangi bir nazik ikilem durumunda, en küçük bir dokundurmanın yeteceğini? Ama görünüyor ki aldanmışım. Şuna bak, şu paraya bile daha el sürmemişsin.

Hiçbir şeye cevap vermedi.
-Benim yanımdan gidecek misin, gitmeyecek misin?
-Terk etmemeyi tercih ederim.
-Burada kalma hakkını nereden alıyorsun? Kira ödüyor musun bana? Vergilerimi ödüyor musun? Yoksa babanın malı mı burası?
Hiç cevap vermedi.
-Yazmaya devam etmeye hazır mısın o halde? Gözlerin düzeldi mi? Bu sabah benim için küçük bir evrakın kopyasını çıkarabilir misin? Birkaç satır karşılaştırılabilir misin? Ya da postaneye gider misin? Yani herhangi bir şey yapar mısın?
Bir şey söylemeden inziva yerine çekildi.
"Size birbirinizi seviniz diye emir veriyorum, birbirinizi seviniz"! Evet, buydu beni kurtaran. İnsanlar kıskançlıktan ötürü cinayet işler. Öfkeden, nefretten, bencillikten ötürü. Gurur adına da cinayet işlemişlerdir. Şu halde, daha iyi bir gerekçe bulunamıyorsa, çıkar dürtüsü de herkesi hayırseverliğe çağıran bir şey olabilir pek ala. Yazıcıya karşı duyduğum kötü duyguları iyi niyetle anlamlandırarak zapt ettim. Tanrısal emri hatırlamıştım.
Zavallı adam, zavallı adam, art niyeti yok!

8

Artık vakit buldukça *İrade* üzerine Edwards'a *Zorunluluk Hakkında* Priestley'ye göz atıyorum. Bu kitapları okumak bana iyi geliyor. Okudukça, yazıcıdan ileri gelen dertlerimin, ebediyetten beri benim mukadderattım olduğuna, her şeyi bilen Tanrı'nın sıradan bir ölümlünün çözmesine imkân olmayan, esrarengiz bir amaçla onu başıma musallat ettiğine inanıyorum.
-Evet, Bartleby, diye düşünüyorum. Dur orada, paravanın arkasında. Ben seni kovalamayacağım. Zararsızsın ve şu duran koltukların herhangi biri kadar da sessizsin. Nihayet görebildim. Hissedebildim. Hayatımın önceden saptanmış amacına yaklaşabiliyorum. Hoşnutum. Başka insanların daha büyük roller oynaması gerekebilir ama

benim bu dünyada vazifem Bartleby, kendin uygun göreceğin sürece kalman için sana bir büro temin etmek!

Ofise ziyarete gelen meslektaşların hayırseverliğe uymayan ayrıca kendilerinden sorulmamış birtakım kanılarını sıralamaları olmasa, benim bu bilgeleşmiş ve biraz da kutlanmış ruh halim devam edebilirdi. Ama çoğu zaman bu böyledir. Daha dar kafalı kişilerin sürekli sürtüşmesi daha cömert bakışlı olanların en iyi kararlarını sonunda aşındırır.

Bazen benimle işi olan bir avukat uğrar, ofiste yazıcıdan başka kimseyi bulamazdı. Nerede olduğumu ondan öğrenmeye çalışır, bir şeyler sorar ama Bartleby onun bu boş konuşmalarına hiç kulak asmadan, odanın ortasında kıpırtısız dururdu. Tabii avukat da bir süre onu süzer sonra herhangi bir bilgi edinemeden çeker giderdi.

Ya da diyelim bir hakemlik işi çıktı, odaya avukatlar, tanıklar doldu. Hararetle işler oluyor, bunlara dalmış bir hukukçu, Bartleby'nin orada, hiçbir iş yapmadan durduğunu görünce, bir koşu, birtakım kâğıtları alıp getirmesini talep ediverirdi. Bunun üstüne Bartleby sükûnetle reddeder ve gene önceki gibi olduğu yerde dikilir dururdu.

Bu durumda avukat şaşkın gözlerle dönüp bana bakar. Peki, ben ne söyleyebilirim? Sonunda anladım ki mesleki çevremde, ofiste tuttuğum acayip yaratığa ilişkin, şaşkın bir fısıltı dolaşıp duruyor. Bu bayağı canımı sıktı.

Düşündüm ki bu adam ofisimde yer kaplayarak ve benim sözüme kulak asmayarak yıllar geçirebilir. Ziyaretçilerimi afallatıp durur. Mesleki itibarımı rezil eder. Ofis atmosferini karartabilir. Tasarruflarının sonuna kadar burada kalabilir çünkü günde beş kuruştan fazla değil masrafı. Hatta belki benden uzun yaşar. Yıllar yılı burada, böyle durmasına dayanarak ofisimin mülkiyetine sahip çıkar. Aklımı başıma devşirip bu çekilmez karabasandan kesin bir şekilde kendimi kurtarmam gerekir!

ilkin Bartleby'ye dönüşü olmayacak bir şekilde çekip gitmesinin ne kadar yerinde olacağını çıtlattım. Hem sakin hem de ciddi bir tonla, olgun dikkatine arz ettim bu fikri.

Bunun üstüne, üç günlük bir tefekkürün ardından ilk kararının halen aynı olduğunu bildirdi. Yani "kalmayı tercih ettiğini"!

Ne yapabilirim? Bunu soruyordum kendime, ceketimin bütün düğmelerini ilikleyerek. Ne yapacağım? Ne yapmalıyım? Vicdanım bu adama, daha doğrusu bu hortlağa, ne yapmam gerektiğini söylüyor? Kendimi kurtarmalıyım ondan, bu şart! Gitmeli, gidecek! Ama nasıl?

-Tartaklayamazsın onu, bu zavallı, solgun, edilgin ölümlüyü, böyle çaresiz bir yarattığı tekme tokat kovamazsın kapından değil mi? Böyle bir taş yüreklilikle kendi şerefine leke süremezsin ha? Hayır, bunu yapmam, yapamam! Bunu yapmaktansa bırakırım burada yaşasın, burada ölsün. Sonra taş ustası çağırıp cesedini duvara kapatırım. Peki, ne yapacaksın o halde? İstediğin kadar dil dök, yerinden kıpırdamayacak. Öyleyse sert, alışılmışın dışında bir şey yapmalı? Ne yani? Polis filan çağıracak değilsin herhalde? O günahsız solgunluğu yaka paça hapishaneye götürsünler diye? Ayrıca böyle bir şeyin hukuki gerekçesi ne olabilir ki? Serseri, öyle mi? Ne! O mu? O yerinden kıpırdamayı reddeden kişi mi? Demek ki serseri olmayı reddettiği için sen onu, serseri saydırmak istiyorsun! Görünür hiçbir geçim kaynağı yok. İşte sana gerekçe! Hayır, yine değil çünkü lamı cimi yok, geçiniyor işte! Geçinemese yıllardır orada öyle kalabilir mi? Al sana kanıt. Demek bu da olmuyor? Peki, o beni terk etmiyorsa ben onu terk ederim? Yeni ofis tutarım, başka yere taşınırım. Hem de derim ki ona, seni yeni yerimde de bulacak olursam, mülküme izinsiz girdiğin için dava ederim!

Cevap vermedi, başka bir şey de konuşulmadı. Kararlaştırılan günde arabayla, adam tuttum. Topladık ortalığı, zaten fazla bir eşya da olmadığı için, birkaç saat içinde taşındım bitti. Bu işler olup biterken yazıcı paravananın arkasında dikiliyordu. Zaten ben de en son pervaneyi almalarını söylemiştim. O da alınınca çıplak odanın sakini orta yerde kalakaldı. Bir an kapıda durup baktım… İçimden bir şey beni suçladı.

(Avukat masanın üzerindeki Cicero büstünü kucaklar. Çıkarken bir an duraksar.)

-Allaha ısmarladık, Bartleby. Ben gidiyorum. Allaha ısmarladık. Allah sana bir şekilde yardımcı olsun.

(Avukat'ın Bartleby'e uzattığı bozuk paralar yere dökülür. Karanlık.)

-O şeyler yere düştü ve o zaman böylesine kurtulmak istediğim adamdan zorla kopardım kendimi.

(Avukatın karanlıkta uzaklaşan adım sesleri.)

9

Yeni yerimde bir iki gün kapıyı kilitli tuttum. Dışardan adım sesi gelse sıçrıyordum. Bir yerden döndüğümde, bir an durup kulak kestiriyordum anahtarı çevirmeden önce. Ama bu korkular yersizdi. Bartleby hiç yaklaşmadı yanıma. Fakat tam her şeyin yolunda gittiğine inanmıştım ki bir gün, tedirgin görünüşlü bir yabancı ziyaretime geldi. Bu yakınlarda, Wall Stret'teki ofisi kullanan kişi olup olmadığını sordu. Belanın geldiğini hissederek öyle olduğu cevabını verdim. "O halde, efendim" dedi bir avukat olduğu anlaşılan bu yabancı "Orada bıraktığınız adamdan siz sorumlusunuz. Kopya çıkartmayı reddediyor, her şeyi reddediyor, tercih etmediğini söylüyor ve binayı da terk etmiyor"!

-Sözünü ettiğiniz kişinin benimle hiçbir ilgisi yoktur! Ne akrabamdır ne çalışanım. Ondan beni sorumlu tutamazsınız.

-Allah aşkına, neyin nesidir bu adam?

-Ben de hakkında bir şey bilmiyorum. Bir zaman önce yazıcı olarak işe almıştım. Ama epey uzun bir zamandır hiçbir işimi yapmadı.

-Öyleyse iyi günler, beyefendi.

Birkaç gün geçti. Bir haber alamadım. Oraya bir uğrayıp, zavallı Bartleby'ye ne olduğunu görmek fikrine tam bilemediğim bir korku hali engel oldu. Şimdiye kadar ne olduysa olmuştur diye düşündüm çünkü bir hafta daha geçmiş ama bir haber çıkmamıştı. Ancak tam da bunun

ertesi günü ofisime geldiğimde kapımda son derece sinirli ve heyecanlı görünen bir grup insanla karşılaştım.
"Bu işte, işte geliyor" diye haykırdı öndeki. Geçen gün beni görmeye gelen avukattı. "O adamı oradan almalısınız, beyim derhal"! Diye haykırdı içlerinden kerli ferli bir tanesi. Üstüme yürüyünce Wall Street'teki ofisimin mal sahibini tanıdım". Bu beyler kiracılarım benim. Artık dayanamıyorlar"! Avukatı gösterdi. "Kendini ofisten dışarı attı ama şimdi de hayalet gibi binada dolaşıyor, gündüz merdivenlerin tırabzanları üstünde oturuyor, gece de girişte uyuyor. Müşteriler gelmez oldu"!
Bartleby'nin benimle ilgisi olmadığını anlatamadım. Beni sorumlu sayıyorlardı. Gazetelere filan düşme korkusuyla geri çekildim çünkü biri bu yolda bir tehdit de savurdu. O gün öğleden sonra avukat ofisinde yazıcıyla özel bir görüşme yapmama ortam hazırlarlarsa, onları bu dertten kurtarmak için elimden geleni yapacağımı söyledim.
Eski yerime vardığımda Bartleby'nin sahanlıktaki tırabzanda sessizce oturduğunu gördüm. "Ne yapıyorsun orada Bartleby"? Dedim. "Tırabzanda oturuyorum" diye cevap verdi, yumuşak bir sesle.
-Bartleby iki şeyden biri olacak. Ya sen bir şey yapacaksın ya da sana bir şey yapılacak. Şimdi söyle yine beyaza çekme işine girmek ister misin?
-Hayır, bir değişiklik yapmamayı tercih ederim.
-Bir toptancıda yazıcı olmaya ne dersin?
-Çok kapalı kalmak gerekir. Hayır, yazıcı olmak istemem ama bana fark etmez.
-Kapalı kalmak mı? Sen zaten hayatım boyunca kendini içeri kapamışsın!
"Yazıcı olmamayı tercih ederim" diye tekrarladı.
-Barmen olmak uyar mı sana? Orada gözünün iyi görmesi falan gerekmiyor.
-Hiç hoşlanmam ama dediğim gibi. Bana fark etmez.
-Peki, o halde, memleket içinde yolculuk edip, tüccarlara fatura toplama işi de olabilir? Sağlığına da iyi gelir.
-Hayır. Başka bir işi tercih ederim.

-Öyleyse yol arkadaşı olarak Avrupa'ya gitmek? Yani genç bir beyi sohbetinle eğlendirmek üzere? Bu sana uyar mı?
-Hiç uyumaz. Bunda tanımlı bir şey yok bence. Ben sabit kalmayı tercih ederim. Ama bana fark etmez.
-Öyleyse sabit kalırsın!
Bu yıldırıcı ilişkimiz boyunca ilk kez, böyle bir öfke nöbetine kapılıyordum. "Gece oluncaya kadar buradan ayrılmazsan ben burayı terk edeceğim" diye bitirdim, biraz saçma bir şekilde. Çıkıyordum çünkü umudum kalmamıştı ancak son bir şey geldi aklıma. "Bartleby" dedim, bu heyecan verici koşullarda takılabileceğim en şefkatli tavırla "Şimdi benimle eve gelir misin? Ofise değil evime? Daha serbest bir zamanımızda, sana en uygun nasıl bir düzenleme yapacağımıza karar verinceye kadar orada kalmak üzere… Haydi, başlayalım şimdi, hemen"!
-Hayır, şimdilik herhangi bir değişiklik yapmamayı tercih ediyorum.
Hiçbir cevap vermedim. Kaçışımın aniliği ve hızıyla herkesi atlatarak binadan fırladım, Wall Street'ten Braodway'e doğru koştum, gördüğüm ilk minibüse atlayarak beni kovalayacak olanlardan kendimi kurtardım. Biraz sakinleşince, yapmam mümkün olan her şeyi yaptığımı düşündüm. Bina sahibi ile kiracılar için elimden geleni yapmıştım ama Bartleby'e yardımcı olmak, onu kaba muamelelerden kurtarmak için kendi görev duygum çerçevesinde de elimden geleni yapmıştım. Mümkün olduğu kadar kavgasız ve rahat durmaya gayret ettim. Vicdanım da beni haklı buluyordu ama gene de istediğim kadar tatmin olamıyordum.
Öfkeli mal sahibi ve daha beter kiracıları yine gelip beni bulurlar diye öylesine korkuyordum ki eşimi birkaç günlüğüne Kıskaç'a bıraktım. Kentin kuzey taraflarında gezindim, banliyölere gidip geldim, at arabamla Jersey City'ye, Hoboken'a gittim. Fakat Manhattan'a, Astoria'ya kaçak gibi uğradım. Yeniden büroma geldiğimde, evet, mal sahibinden gelme bir mektup masamda beni bekliyordu. Mektup yazarının polis çağırdığı ve Bartleby'nin

bir serseri olarak Tombs'a götürüldü bilgisi veriliyordu bana. Üstelik onun hakkında en çok şeyi bilen kişi ben olduğum için oraya gitmemi ve olguları gereği gibi anlatmamı da talep ediyordu.
Sonradan öğrendiğime göre zavallı yazıcı Tombs'a gideceği söylenince hiç direnmemiş. Yine o soluk, aldırışsız haliyle, uslu uslu gitmiş. Başta Bartleby'nin koluna girmiş polis memuru. Öğle vakti yan sokaklarda, bütün gürültü patırtı arasında, sessizce, Tombs'a doğru yürümüşler.

10

Mektubu aldığım gün Tombs'a, yok yok, önce Adliye'ye gittim. Doğruca memuru bulup gelme nedenimi, ne kadar anlaşılmaz olursa olsun, Bartleby adındaki bu adamın son derece dürüst bir insan olduğunu ve iyi muameleyi hak ettiğini anlattım. Sonunda da bir tavsiye olarak, bundan daha yumuşak bir hareket tarzı bulununcaya kadar olabilecek en rahat koşullarda orada tutulmasını önerdim. Tabii o da ne olurdu, doğrusu bilmiyordum? Hiçbir çare bulunamazsa, ne bileyim, düşkünler evi gibi bir yere alırlardı belki de onu?
Yüz kızartıcı denilen bir suçu yoktu. Ayrıca sessiz, sakin, zararsız bir adamdı. Onun için hapishanede istediği gibi dolaşmasına ses çıkarmıyorlardı. Özellikle de avlunun ortasındaki çimenlik alanlara bırakıyorlardı. Zaten ben de orada buldum onu. Bu alanların en sessiz olanında…
Yüksek bir duvara dönmüş, tek başına duruyordu. Hapishane mazgallarından, katillerle hırsızların onu gözlediklerini gördüm.
-Bartleby!
"Sizi tanıyorum" dedi, arkasına dönüp bakmadan "ve size söyleyecek bir şeyim yok".
"Seni buraya ben getirmedim Bartleby" dedim. İma ettiği şey canımı acıtmıştı.
-Hem de senin açından, burası o kadar kötü bir yer olmamalı? Burada olmandan ötürü herhangi bir kötülük gelip

sana bulaşmıyor. Hem bak, insanın tahmin edeceği gibi kasvetli bir yer de değil. Baksana, gökyüzü orada. Burada da çimen.
"Nerede olduğumu biliyorum" dedi ama başka hiçbir şey söylemedi. Ben de yalnız bıraktım.
Bir gün yeniden koridora girdiğimde önlük takmış, iri kıyım, et gibi görünen bir adam yolumu kesti, parmağıyla arkasını göstererek, "Senin arkadaşın mı"? diye sordu.
-Evet.
-Açlıktan ölmek mi istiyor? Öyle istiyorsa, hapishanenin verdiği ile yetinsin, o kadarı yeter.
"Siz kimsiniz"? diye sordum. Böyle bir yerde, böylesine mübarek konuşan bir adam…
-Ben yemekçiyim. Buradaki beylerden birtakım dostları olanlar, doğru dürüst yiyecek bir şey için beni tutarlar".
"Bak öyleyse" dedim, eline de birkaç para sıkıştırdım, "dostuma özen göstermeni istiyorum, verebileceğin en iyi yemeği ver ve elinden geldiği kadar nazik konuş onunla".
"Tanıştırın bizi, tamam mı"? Dedi yemekçi. İnce nezaketinin bir örneğini göstermek için de sabırsızlandığını ima eder bir hali vardı.
Birlikte Bartleby'nin yanına vardık. Yemekçi yerlere kadar eğildi, kalktı, "Hizmetkârınızım efendim, hizmetkârınız. Umarım buradan memnun kalırsınız beyim. Bahçe falan, odalar serindir. Umarım, bizimle biraz kalırsınız. Rahat ettirmeye çalışırız. Bugün akşam yemeğine ne istersiniz"?
"Bugün akşam yemeği yememeyi tercih ederim" dedi Bartleby. "Dokunur, akşam yemeğine alışık değilim" Bunu dedikten sonra da avlunun öbür tarafına yürüdü ve ölü duvara dönüp durdu.
"Sanırım aklı tam başında değil" dedim, üzüntü içinde.
"E, olur ya, olur. Dostunuzu görünce kalpazan sanmıştım. Hep böyle solgun yorgun, hani neredeyse efendimsi olur kalpazanlar. Acırım çok, elimde değil beyim. Monroe Edwards'ı tanır mıydınız"? diye sordu, yaslı yaslı durdu. Sonra elini şefkatle omzuna koydu, içine çekti. "Sing Sing'de veremden öldü. Demek tanışmadınız Monroe

Edwards'la"?

Hayır, hiçbir kalpazan tanıdığım yoktu!

Birkaç gün sonra Bartleby'yi görme izni aldım. Koridorları gezindim ama bulamadım onu. Gardiyanlardan biri, "hücresinden çıkarken gördüm, çok olmadı" dedi. "Avluda dolanmaya çıkmış olabilir". Ben de o yöne doğruldum. "Konuşmayan adamı mı arıyorsun"? Dedi bir başka gardiyan, yanından geçerken. "Şu ileride yatıyor, o avluda uyumuş. Yirmi dakika filan önce olmalı, uzanırken gördüm".

Avluda çıt yoktu. Adi mahkûmlar buraya giremiyordu. Taş duvarın kasveti bastı üstüme. Duvarın dibinde kadidi çıkmış Bartleby'yi gördüm. Yan yatmış, dizlerini karnına çekmiş, soğuk taşın üstünde dertop olmuş. Kıpırtı yoktu. Duraladım sonra yanına yaklaştım, eğilince donuk gözlerinin açık olduğunu fark ettim.

Bunun dışında derin bir uykuya dalmış gibiydi. İçimden bir şey dokunayım diye dürtü. Eline dokundum, gıdıklayıcı bir titreme kolumdan tırmandı, omurgamdan aşağı indi, ta ayaklarıma kadar… Yemekçinin yuvarlak yüzü belirmişti tepemde.

-Yemeği hazır. Bugün de mi yemeyecek? Yoksa yemedin mi yaşıyor?

"Yemeden yaşar" dedim, gözlerimi kapattım.

-Ha! Uyuyor ha?

"Krallarla ve müsteşarlarıyla birlikte" diye mırıldandım.

Bu hikâyenin sonrasına bakmaya gerek yok. Zavallı Bartleby'nin nasıl gömüldüğünü hayal gücü kestirir. Ama veda etmeden, bu küçük anlatı Bartleby'nin kim olduğuna ve ne tür bir hayat tarzı sürdüğüne dair bir merak uyandırmışsa, bu merakı kendimin de tamamen paylaştığımı ancak verecek bir cevabım olmadığını söyleyebilirim. Yine de yazıcının ölümünden birkaç ay sonra kulağıma çalınan bir küçük dedikodu parçası ne kadar acıklı olursa olsun bende düşündürücü bir ilgi yarattı.

Bartleby Washington'da Alıcısı Ölmüş Mektuplar Dairesi'nde yardımcı yazıcı olarak çalışıyormuş sonra bir

idari değişiklik olunca aniden işini kaybetmiş. Alıcısı Ölmüş Mektuplar! Ölü insanlar gibi bir tınısı yok mu bunun? Bir adam düşünün, doğuştan, bir de talihsizliklerden ötürü, kansız cansız, umutsuz bir mizacı olsun. Bundan daha uygun bir meslek olabilir mi o umutsuzluğu büyütmeye? Her an bu ölmüşlere gelmiş mektupları elinden geçir, ateşe göndermek üzere istifle! Ara sıra solgun yazıcı kâğıdın arasından bir yüzük çıkarır. O yüzüğün takılacağı parmak kim bilir şimdi hangi mezarda çürümektedir? Acele yardım olarak gönderilmiş bir banknot! Kurtarmaya geldiği kişi şimdi ne yiyor ne de içiyor.

Ah, bekleyerek ölmüşlere af kâğıtları, umutsuz ölenlere umut, içinden çıkılamamış felaketler içinde ölenlere iyi haberler, hayati haberler vermesi için gönderilmiş mektuplar gelip ölüme toslamış.

Hey gidi Bartleby! Hey gidi insanlık!

11

Karanlık paravan koridorunun ardından Avukatın önce sesi gelir, az sonra kendi belirir. Cicero büstü kucağındadır. Sabırsız adımlarla masasına yönelir.

-Bartleby, Bartleby… Bartleby çabuk! Bekliyorum. Ne mi isteniyor? Kopya! Kopya! Şunları karşılaştıracağız. Al! Ne demek istiyorsun? Ay mı çarptı, ne oldu? Şu metni benimle birlikte karşılaştırmanı söylüyorum, al şunu. Karşılaştırmamayı mı tercih edersin? Ne söylemek istiyorsun Bartleby! Ne söylemek…

SON

Mitos–Boyut® / OYUN DİZİSİ (Son Kitaplar)

656. **Metin BALAY** / *Küskün Yürekler Türküsü*
657. **Yeton NEZİRAY** / *Seyirci* (Çev. Senem Cevher)
658. **ARİSTOFANES /** *Eşekarıları (Çev.* Şehsuvar Aktaş*)*
659. **SOFOKLES /** *Aias* (*Çev*. T. Yılmaz Öğüt)
660. **Ceren OLPAK** / Toplu Oy. 2 *Markette / Gökkuşağı / Yadak Parça*
661. **Nurullah TUNCER /** *Köroğlu*
662. **A. Cüneyd KILCIOĞLU** / KADIN OYUNLARI 1.
663. **NİLÜFER BELEDİYESİ OYUN YAZMA YARIŞMASI 2021** (4 oyun)
664. **Lot VEKEMANS /** Toplu Oyunları 1 *Zehir / Tuzak (Çev.* Şaban Ol*)*
665. **Y. NEZİRAY**/*Hipokrat ya da İngiliz Hasta (Ç.* S.Cevher-Yaseminsu Şendil)
666. **Neda NEJDANA** / *Yalnızlık İntiharı* (Çev. Senem Cevher)
667. **Bernard SHAW** / *Pygmalion (Bir Kadın Yaratmak)* (Çev. T. Yılmaz Öğüt)
668. **Oscar WILDE** / *Önemsiz Bir Kadın* (Çev. T. Yılmaz Öğüt)
669. **Emre YALÇIN** / Toplu Oyunları 1 / 4 Kısa Oyun
670. **Konstantin ILIEV** / *Nirvana* (Çev. Senem Cevher- Görkem Günay)
671. **Bernard SHAW** / *Jan Dark* (Ermiş Jaon) (Çev. T. Yılmaz Öğüt)
672. **Abdullah ÖZTÜRK** / Toplu Oy. 1 *Holden'in Külkedileri / Son İstasyon*
673. **Birgül Yeşiloğlu GÜLER /** *Gökyüzünde Bir Nokta / Ankara Tren Garı*
674. **Sarah KANE** / Bütün Oyunları *Paramparça / Phaedra'nın Aşkı / Arındırma / Tutku / 4'.48 Psikozu / Dazlak* (Çev. Yiğit Sümbül-Ulaş Özgün)
675. **Ali Cüneyd KILCIOĞLU /** *Meddah ve Cellat*
676. **Fatma Dilâra IŞIK TUĞCU** / *Geceye Gelin / Karanlığa Fener/Sevgili Mayra*
677. **Mustafa ARIKOĞLU** / *Düş Yakamdan*
678. **Erkal UMUT**/Toplu O.1 *Galileo'nun Korkunç Düşünceleri/Bataklığa Doğru / Linyit Yanığı / Demirden Odalar*
679. **Oscar WILDE** / *İdeal Bir Koca (Çev. T. Yılmaz Öğüt)*
680. **Mevlüt SOYSAL/**T.O.1 *Ölüm Günü Partisi/Ötekilerin Kahramanı/Ölü Terzisi*
681. **Mustafa ARIKOĞLU /** *Biraz Daha Çikolata*
682. **Oscar WILDE** / *Bayan Windermere'in Yelpazesi*
683. **EURİPİDES** / Antik Yunan Satir Oyunu - *Küklops (Kyklops)*
684. **Feraye ŞAHİN** / Toplu Oyunları 1 *Arf Sabiti / Dört Delikli Düğme*
685. **Mustafa ERGÜVEN** /Toplu Oyunları. 1 *Kütle Bölü Hacim / Çarpma Hissi*
686. **Nilüfer Belediyesi SAHNE ESERİ YAZMA YARIŞMASI 2022.** (4 oyun)
687. **Meryem Merve ÖZÇAKIR** / *Yetmiş Üç*
688. **Nural USLU / Toplu Oyunları 1** *Manolya Ağacı / Sevgili Dudu*
689. **Ebru Nihan CELKAN**/Toplu O.5 *Benimle Gelir misin/Bir İhtimal Daha Var*
690. **Fatma ONAT-Deniz BAŞAR-Ayşe BAYRAMOĞLU**/(Türkçe-Kürtçe-İngilizce) *New Stockholm'de Bahar*
691. **Günsu ÖZKARAR /** *Fil Rüyası*
692. **Mahmut CANKIYMAZ/**TopluO.1 *Siyah/Tutulma/Neon/Covidli İşkembe* Ç
693. **Henrik IBSEN/** *Biz Ölüler Uyanınca* (Çev. T. Yılmaz Öğüt)
694. **Cenk TÜRKKANI**/ Toplu O. 2 *Mevsimlerin Oluşumu/ Resim Sergisi*
695. **Kıvanç NALÇA**/ Toplu O. 2 *Kaos'uruk Şehrinin Duvarcı Kralı ya da Etika/ Yunus Bir Söz Söylemiş Hiçbir Söze Benzemez/ "200" / Eski Portreler*
696. **EURİPİDİS** / Eski Yunan Tragedyaları 24 *Herakles'in Çocukları*
697. **OZAN ÖMER AKGÜL** /Toplu Oyunları. 2 *Pencere/Regine / İşte O An.*